

Bundel - Vergadering Algemeen Bestuur Laborijn van 19 december 2025

- 1 Opening en vaststelling agenda
- 2 Vaststelling verslag vorige vergadering
Verslag AB 12 september 2025 def
- 3 Mededelingen
Brief Provincie Gelderland
DVO jobcoaching Oude IJsselstreek
Brief Provincie Gelderland
- 4 Besluitvorming
- 4.a Management letter (accountant is aanwezig)
Managementletter 2025 (w.g.) - GR Laborijn
Reactie op adviezen uit managementletter 2025
Verslag auditcommissie 13 november 2025
- 4.b Voorstel tot vaststelling van een nieuwe verordeningen ex.212 en 213 gemeentewet onder gelijktijdige intrekking van de oude verordeningen
AB voorstel tot vaststelling en intrekking verordeningen 212 en 213 GW
Verordening controle financiële beheer en organisatie Laborijn
Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (212 Gem.wet)
- 4.c Besluit tot intrekking controleprotocol
AB voorstel tot intrekking controleprotocol
Besluit tot intrekking controleprotocol
- 4.d Treasurystatuut
AB besluit aanpassing treasurystatuut
Treasurystatuut
- 4.e 2e gewijzigde begroting
Aanbiedingsbrief DB aan AB 2e begrotingswijziging 2025
2e begrotingswijziging 2025
- 4.f DVO Oekraïne
2025.11.Oplegblad. AB memo DVO EB Oekraïne en addendum Leefgeld (002)
2025.08.19.Versie3. DVO Aalten eigen bijdrage Oekraïne
2025.08.19.Versie3. DVO Doetinchem eigen bijdrage Oekraïne
2025.07. Versie 1. D.Verwerkersovereenkomst met Doetinchem
2025.07.Versie 1.A. Verwerkersovereenkomst met Aalten
Addendum op DVO met Aalten inzake leefgeld Oekraïnes
Addendum op DVO met Doetinchem inzake leefgeld Oekraïnes
- 7 Ter informatie
- 7.a Stand van zaken inzake verkoop grond Laborijn aan gemeente Doetinchem/update nieuwbouw
DB aan AB-memo informeren stand van zaken koopovereenkomst grond
- 7.b DB Servicememo budgetten naar aanleiding van de septembercirculaire
DB servicememo septembercirculaire en definitief BUIG budget 2025 - aangevuld
- 7.c Notitie inzake afwegingskader dienstverleningsverzoeken
AB memo afwegingskader dienstverleningsverzoeken Laborijn
- 8 Rondvraag
- 9 Sluiting

Overleg: **Algemeen Bestuur Laborijn**

Datum: **12 september 2025**

Aanwezig: de heer J. Wikkerink : gemeente Aalten
de heer T. Kok : gemeente Aalten
de heer E.J. Huizinga (voorzitter) : gemeente Doetinchem
mevrouw I. Wolsing : gemeente Montferland
de heer J. Spruit : Laborijn
de heer E. Jochems : Laborijn
mevrouw E. van Aken (verslag) : Laborijn

Afwezig: mevrouw J. Derksen : gemeente Montferland
Mevrouw R. Giesen : gemeente Doetinchem

Omschrijving/overweging	Genomen besluiten
1. <u>Opening en vaststellen agenda</u> De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Mevrouw Derksen en mevrouw Giesen zijn afwezig.	Het AB besluit de agenda ongewijzigd vast te stellen.
2. <u>Verslag AB 11 juli 2025</u>	Het AB besluit het verslag van 11 juli 2025 vast te stellen.
3. <u>Mededelingen</u> De heer Spruit blikt terug op een geslaagde bijeenkomst rondom het slaan van de eerste paal van de nieuwbouw van Laborijn.	
4. <u>Ter besluitvorming</u>	
4.a <u>Besluit voor het AB tot wijziging van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn</u> De voorzitter licht dit besluit toe.	Het AB besluit om: - Kennis te nemen van deze memo en instemmen met de inhoud; - Akkoord te gaan met de wijziging van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (artikel 212 gemeentewet), zoals uitgewerkt in het bijgevoegde ontwerp besluit.
4.2 <u>Mandaat directeur Laborijn</u> De heer Spruit licht de redenen van aanpassing toe.	Het AB besluit - Alle overeenkomsten die tot op heden op basis van de hierboven beschreven offerte

	procedure tot stand zijn gekomen voor haar verantwoording nemen; - In gezamenlijkheid met haar voorzitter, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur besluiten, ieder voor zover bevoegd, tot de vaststelling van voornoemd en bijgevoegd besluit onder gelijktijdige intrekking van het Besluit mandaat directeur, zoals vastgesteld in 2024; - Voornoemd en bijgevoegd Besluit op de gebruikelijke wijze bekendmaken en publiceren.
<u>4c. Wijziging aanwijzingsbesluit elektronische kanalen publieke dienstverlening Laborijn</u> De heer Spruit licht de onderhavige wijziging toe.	Het AB besluit: - In gezamenlijkheid met haar voorzitter, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur te besluiten, ieder voor zover bevoegd, tot de vaststelling van voornoemd en bijgevoegd Aanwijzingsbesluit elektronische kanalen publieke dienstverlening Laborijn; - In te stemmen met het mandaat aan de directeur van Laborijn voor het actualiseren van de bijlage bij het aanwijzingsbesluit; - Voornoemd en bijgevoegd Besluit op de gebruikelijke wijze bekendmaken en publiceren.
<u>4d. Klachtenregeling</u>	Het AB besluit tot:

De heer Spruit licht op verzoek van het AB toe dat deze regeling met name ziet op klachten inzake bejegening van inwoners.	- Vaststellen van de regeling ‘Klachtenbehandeling Laborijn’ zoals in concept bijgevoegd; - De klachtenregeling gemeenschappelijke regeling, vastgesteld door het algemeen bestuur op 7 oktober 2016, in te trekken; - Mevrouw P. van Vliet, managementassistent bij Laborijn, te benoemen in de rol van klachtenfunctionaris van Laborijn; - De directeur van Laborijn mandaat te verlenen voor de afhandeling van klachten over medewerkers van Laborijn met het recht van ondermandaat aan de managers voor hun organisatieonderdeel. - De nieuwe klachtenregeling op de gebruikelijke wijze elektronisch bekend te maken en te publiceren.
4e. 1^e begrotingswijziging 2025 De heer Jochems licht de achtergrond van de bestemmingsreserves toe. De gemeenteraden hebben afgezien van het inbrengen van een zienswijze. Dit document wordt aan de Provincie gestuurd.	Het AB besluit: – In te stemmen met het vormen van 2 nieuwe bestemmingsreserves: “risico einde DVO Wsw gemeente Bronckhorst” en “groot onderhoud”. – Kennis te nemen van de door het Dagelijks Bestuur toegestuurde 1^e begrotingswijziging 2025. – De 1^e begrotingswijziging 2025 conform vast te stellen

<u>4f. Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029</u> De heer Jochems licht de ontwerpbegroting en de meerjarenraming kort toe. Dit document wordt aan de Provincie gestuurd.	Het AB besluit de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 conform het ontwerp vaststellen.
5. Ter informatie	
<u>5.1 Kwartaalrapportage 1^e en 2^e kwartaal 2025</u>	Het AB heeft kennisgenomen van de 1^e en 2 kwartaalrapportage 2025.
<u>5.2 Update nieuwbouw</u> De heer Kok spreekt complimenten uit voor de organisatie van de viering van de eerste paal. De heer Spruit geeft een update rondom de nieuwbouw en de ontwikkeling rondom de voorgenomen grondverkoop van de restkavel aan de gemeente Doetinchem. Op dit moment worden de laatste details in de verkoopovereenkomst uitgewerkt. De definitieve versie wordt binnenkort vastgesteld door het DB. Het AB wordt hierover tussentijds schriftelijk geïnformeerd. De uitwerking past binnen het door het AB vastgestelde huisvestingskader. De heer Kok is inmiddels gemachtigd door de voorzitter van het DB om de verkoopovereenkomst tekenen namens Laborijn.	
<u>6. Rondvraag</u> Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.	
<u>7. Sluiting</u>	

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 19 december 2025

De secretaris

De voorzitter

J.T. Spruit

drs. E.J. Huizinga MBA

Besluit

Datum

22 oktober 2025

Zaaknummer

2025-006285

Onderwerp

Begroting 2026

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 3

Algemeen bestuur van Uitvoeringsorganisatie Laborijn
Postbus 236
7000 AE DOETINCHEM

Geachte leden van het bestuur,

U heeft uw begroting 2026 aan ons toegestuurd. Gelet op het bepaalde in artikel 35, lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen jo. artikel 203 Gemeentewet hebben wij uw begroting beoordeeld. Daarnaast heeft u op 18 augustus uw jaarrekening 2024 aan ons toegestuurd. Vanwege termijnoverschrijding bij het indienen van de jaarrekening vragen wij uw aandacht voor het aandachtspunt in deze brief.

Besluit en motivering

De begroting 2026 is naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht. Dit betekent dat uw gemeenschappelijke regeling voor het jaar 2026 onder *repressief* toezicht staat. Dit is de lichtste vorm van toezicht. De begroting 2026 en ook de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen behoeven daarmee geen goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Aandachtspunt**Termijnoverschrijding indiening jaarrekening 2024**

Wij hebben uw jaarrekening 2024 ontvangen op 18 augustus 2025. De uiterste termijn voor het indienen van de jaarrekening aan Gedeputeerde Staten is vóór 15 juli. De inzenddatum zoals vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen, alsmede de bijkomende tijdpaden in het besluitvormingsproces, zijn van toepassing op uw organisatie. Met het ontvangen van de jaarrekening 2024 op 18 augustus, constateren wij dat er sprake is van termijnoverschrijding.

De begroting 2026 voldoet aan de wettelijke vereisten van structureel en reëel evenwicht. Voor het begrotingsjaar 2026 leidt het overschrijden van de inzenddatum van de jaarrekening 2024 niet tot preventief toezicht.

Wij vertrouwen erop dat u in de toekomst weer zal voldoen aan de uiterste inzendtermijnen, zoals wij dat van u gewend zijn. Conform het Gemeenschappelijk toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen (GTK GR'en) van Gedeputeerde Staten, kan een termijnoverschrijding bij het indienen

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

22 oktober 2025

Zaaknummer

2025-006285

Blad

2 van 2

van de jaarrekening óf de begroting aanleiding zijn voor het instellen van preventief (verscherpt) toezicht.

Risicogerichte aanpak financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

In de begrotingsbrief 2025 hebben wij u geïnformeerd over onze risicogerichte aanpak voor het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen. Op basis van een kwalitatieve check en een aantal kwantitatieve indicatoren maken we een onderscheid in gemeenschappelijke regelingen met een hoog risicoprofiel en een laag risicoprofiel. Deze classificatie geldt voor twee jaren. Bij de begroting 2027 wordt het risicoprofiel opnieuw bepaald.

Risicoprofiel

Op basis van uw begroting 2025 hebben wij u geclassificeerd als een gemeenschappelijke regeling met een *hoog risicoprofiel*. Dit betekent dat er voor u in de werkwijze niets wijzigt. Wij beoordelen jaarlijks uw begroting en sturen u hierover een brief met daarin de voor u geldende aandachtspunten. Indien er binnen uw gemeenschappelijke regeling fundamentele veranderingen plaatsvinden, dan dient u hierover uw contactpersoon bij de provincie Gelderland tijdig te informeren.

Wij adviseren u de inhoud van de brief ter kennisname te brengen aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

Meer informatie

Wilt u meer informatie over deze brief?

Neem dan contact op met het provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Judith van Baast
Teammanager Bestuur, Toezicht en Weerbaarheid

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient en u wilt niet dat een besluit in werking treedt, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Gemeenschappelijke regeling Laborijn

Managementletter 2025

definitief | 28 oktober 2025

Bedankt voor het vertrouwen

Aan de directie en het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Laborijn

Doetinchem, 28 oktober 2025
174001/HdF/NK

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening over het kalenderjaar 2025 van uw organisatie hebben we een interimcontrole uitgevoerd. Naar aanleiding van deze controle ontvangt u onze bevindingen en aanbevelingen, die dienen als constructieve input voor de directie als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van uw organisatie. We hebben met een aangegeven dat opvolging van deze aanbevelingen nodig is volgens onze accountantscontrole.

Onze interimcontrole voldoet aan het Nederlands recht en de geldende controlestandaarden. We benadrukken dat onze controle niet specifiek gericht is op fraudeopsporing. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt bij het directie, niet bij de accountant. De accountant is wel verantwoordelijk voor het overwegen van fraude gerelateerde risico's in de controleplanning en -uitvoering. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Tot slot bedanken we u voor uw medewerking en de goede samenwerking tijdens onze werkzaamheden.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. Mevrouw H.G.J. de Feiter-Aalderink RA

Inhoudsopgave

Samenvatting

Aandachtspunten Algemeen Bestuur

Algemene beheersing

Beheersing processen

Aandachtspunten jaarrekening

Actualiteiten

Afsluiting

Samenvatting

Ontwikkelingen in de organisatie

In 2025 is de realisatie van de nieuwbouw daadwerkelijk van start gegaan met het slaan van de eerste paal. Naar verwachting neemt Laborijn haar nieuwbouw in januari 2027 in gebruik.

Laborijn zet daarnaast actief stappen in haar organisatie ontwikkeling. Binnen de platte organisatie structuur wordt nu de slag gemaakt in het borgen van het integraal werken, middels het vormen van integrale teams die wijkgericht werken per 1 januari 2026.

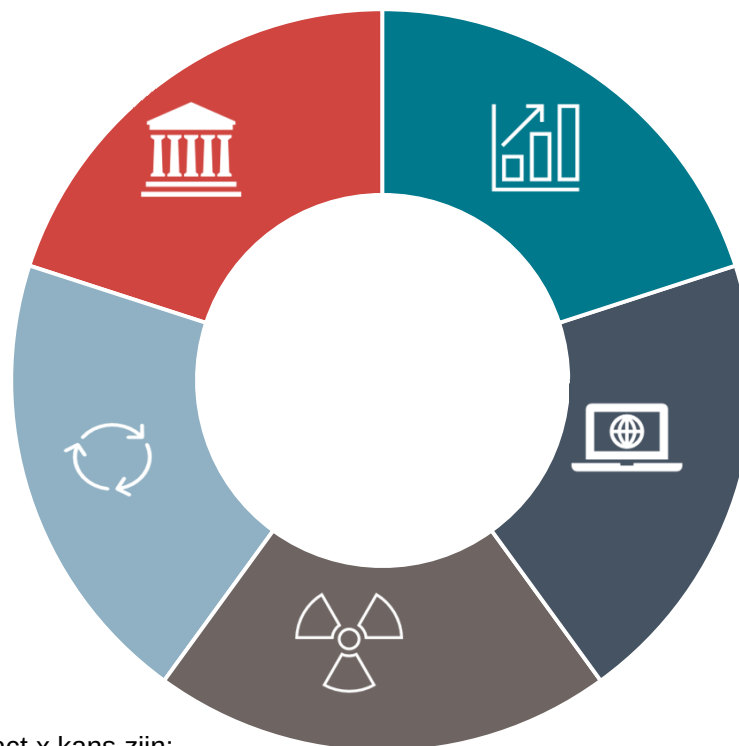
Beheersing processen

De interne beheersing is voor een belangrijk deel op orde. Er is goede aandacht geschonken aan de opvolging van de adviezen van voorgaand jaar.

Top 3-risico's

De risico's met de grootste impact x kans zijn:

- De governance structuur ICT samenwerking leidt tot ongewenste situaties in de ICT.
- Wijzigingen van crediteurenstamgegevens worden ten onrechte doorgevoerd.
- Er worden ten onrechte wijzigingen in de betaalbatch aangebracht voordat de betaling wordt uitgevoerd.

Planning en control cyclus

Door de schommelende bijdragen van het Rijk voor onder meer de WSW en BUIG maakt het resultaat in eerste instantie voor 2025 een positieve wending. Naar verwachting wordt per jaareinde echter een verlies verantwoord, omdat op grond van een BBV-uitspraak een RVU-voorziening voor Sw-medewerkers dient te worden opgenomen.

IT en informatiebeveiliging

Om hier een verbeterslag in te kunnen maken is een aanpassing van de huidige governance / nieuwe service-level-agreement noodzakelijk. Dit proces is ook onderhanden.

Aandachtspunten Algemeen Bestuur

Bij de start van onze werkzaamheden hebben wij gevraagd, of er zaken zijn waarvan het Algemeen Bestuur graag wil dat wij hiervoor tijdens de controle specifieke aandacht hebben. Op deze wijze heeft het Algemeen Bestuur invloed op ons controleprogramma. Naar onze mening kan dit de controlerende taak van het Algemeen Bestuur verbeteren.

De auditcommissie heeft namens het Algemeen Bestuur op 4 september 2025 besloten twee aandachtspunten voor de controle 2025 mee te geven:

1. Nieuwbouw;
2. Procesbeschrijvingen.

Nieuwbouw

In 2025 is de nieuwbouw gestart met als doel om eind 2026 te kunnen verhuizen vanuit het oude pand.

Voortgang nieuwbouw

De nieuwbouw wordt begeleid door een projectleider. In de organisatie is een stuurgroep ingericht. De managementsamenvatting van de projectleider wordt maandelijks ter vaststelling voorgelegd aan de stuurgroep, geagendeerd voor bespreking in het Dagelijks Bestuur en ter kennisname aangeboden aan het Algemeen Bestuur. In het Algemeen Bestuur wordt de managementsamenvatting nader toegelicht, ondersteund met foto's en videomateriaal.

De financiële voortgang wordt bij het opstellen van de managementsamenvatting aangesloten bij de registratie van het project 'nieuwbouw' in de financiële administratie.

De managementsamenvatting bevat ten minste:

- Financiën (budget, reserves, gefactureerde bedragen);
- Kwaliteit;
- Planning;
- Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de organisatie;
- Risico's.

Aandachtspunten Algemeen Bestuur

De samenvatting is helder en toegankelijk opgesteld en vormt een degelijke basis voor de periodieke rapportage waarmee DB en AB op de hoogte worden gehouden van de voortgang van de nieuwbouw.

Financiering nieuwbouw

De financiering is aangetrokken voor het eerste deel voor een bedrag van € 5,5 miljoen. De lening is aangetrokken bij de BNG na voldaan te hebben aan de voorwaarden zoals gesteld in het Treasurystatuut.

Op grond van de geplande voortgang van de nieuwbouw is een liquiditeitsprognose opgesteld. Het tweede deel van de lening zal volgens planning uiterlijk eind 2026 worden aangetrokken. We trekken ook volgens planning een kortlopend deel aan van 3 miljoen. Die kortlopende lening wordt na verkoop van de grond in april 2027 weer afgelost.

BTW mengpercentage

De herziening van het toekomstige BTW-mengpercentage als gevolg van de andere inrichting van het nieuw te bouwen pand, is afgestemd met de Belastingdienst. De investeringen voor de nieuwbouw worden afgewikkeld met het nieuwe mengpercentage. Er zal geen herziening plaats vinden van de oude jaren. Deze blijven op het oude mengpercentage gehandhaafd.

Procesbeschrijvingen

Laborijn heeft in 2025 voor meerdere interne processen de procesbeschrijvingen geactualiseerd. Dit betreft onder meer het inkoopproces, betalingen, personeel en uitkeringen. Het doel hiervan is een eenduidige werkwijze te borgen en het inwerken van nieuwe medewerkers te ondersteunen. De procesbeschrijvingen omvatten de verwachte processtappen en geven een toereikende toelichting over de vijf 'w-vragen' (wie, wat, wanneer, waarmee en waarom).

In de procesbeschrijvingen zijn verbeterpunten opgenomen.

Wij adviseren u de volgende punten:

- *Beperk de procesbeschrijvingen enkel tot de gewenste procesgang;*
- *Neem de verbeterpunten in een separaat document op en monitor de voortgang van de implementatie van de verbeteringen;*
- *Specificeer de rol van "wie" verder bij 'ambtelijk medewerker';*
- *Vergroot de bekendheid en toepassing binnen de teams. Hierbij kan het helpen om procesbeheerders actief als voorbeeld in te zetten;*
- *Maak expliciet welke efficiëntieslagen met gebruik van de procesbeschrijvingen kunnen worden gerealiseerd, zodat medewerkers ernaar gaan handelen.*

Algemene beheersing

Ons beeld van de organisatie

Planning en control cyclus

IT en informatiebeveiliging

Rechtmatigheidsverantwoording

Algemene beheersing: ons beeld van de organisatie

Algemeen

De interne beheersing van uw organisatie is goed op orde. Onze adviezen uit voorgaande jaren worden al een aantal jaren actief opgepakt.

Professionaliseringstransitie

In de afgelopen jaren heeft Laborijn een professionaliseringsslag doorgevoerd met als doel professionals meer beleidsvrijheid te geven en hen in staat te stellen zelfstandig besluiten te nemen. Dit heeft geleid tot een reductie van de managementlaag. In de praktijk konden professionals nog niet in alle situaties zelfstandig tot een afgewogen besluit komen.

In het afgelopen jaar is de ontwikkeling voortgezet met de invoering van een tijdelijke tussenlaag zonder hiërarchische bevoegdheden. Doel hiervan is het versterken van samenwerking, eigenaarschap en zelfstandig denken binnen teams.

Herziening Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden

Op 21 maart 2025 is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Voor de controle van de jaarrekening geldt vanaf boekjaar 2025 een standaard goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten **exclusief** toevoegingen aan de reserves. Het Algemeen Bestuur kan kiezen voor een lagere tolerantie.

De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. De goedkeuringstoleranties van 1% bij fouten en 3% bij onzekerheden komen hiermee te vervallen vanaf boekjaar 2025.

❗ *Wij adviseren u de controleverordening met ingang van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene goedkeuringstoleranties voor de accountantscontrole.*

Weerstandsvermogen

Medio april 2027 wordt de grond aan de gemeente Doetinchem verkocht, waarmee Laborijn naar verwachting een boekwinst van ruim € 3 miljoen realiseert. Met de deelnemende gemeenten is de verwerking van deze boekwinst besproken. Daarbij zijn twee opties overwogen:

1. toevoeging aan de algemene reserve. De weerstandsratio zou daarmee structureel ruim boven 2 komen. Dit vraagt aanpassing van de nota weerstandsvermogen.
2. toevoeging aan een bestemmingsreserve. Aanpassing van de nota Weerstandsvermogen is in dit geval niet noodzakelijk omdat een bestemmingsreserve buiten beschouwing wordt gelaten bij het berekenen van de weerstandsratio.

Het Algemeen Bestuur heeft het besluit genomen een bestemmingsreserve in te stellen voor eventuele toekomstige investeringen. Indien sprake is van een overschrijding van de bouwkosten wordt een bijdrage uit de bestemmingsreserve onttrokken.

De bestemmingsreserve is ingesteld in de begroting 2026 vanaf boekjaar 2027 : 'bestemmingsreserve herinvestering/renovatie nieuwbouw.

Algemene beheersing: ons beeld van de organisatie

Dienstverlening

Bronckhorst (WLC)

De voormalige WLC-locatie (voorheen Meesterwerk) wordt tijdelijk door Laborijn beheerd op verzoek van gemeente Bronckhorst. Bronckhorst is voornemens deze locatie niet te continueren en werkt aan een alternatieve locatie in Hengelo (Gld). De gemeente Bronckhorst zal de nieuwe locatie om niet onderverhuren aan Laborijn, onder toepassing van een risico-opslag. Een nieuwe dienstverleningsovereenkomst zal worden opgesteld zodra de plannen concreet zijn.

Eigen bijdrage regeling Oekraïners

Er wordt een dienstverleningsovereenkomst opgesteld voor de uitvoering van de inning eigen bijdrage Oekraïners. De financiële afspraken zijn gemaakt. De besluitvorming staat gepland eind dit jaar.

Treasurystatuut

In 2018 is het Treasurystatuut vastgesteld. Het statuut sluit echter niet langer aan op de huidige organisatiestructuur en functieverdeling. Daarnaast is het niet volledig consistent met de financiële verordening, met name waar het gaat om het aanvragen van offertes.

Wij adviseren u om het Treasurystatuut te actualiseren en inconsistenties met de financiële verordening te voorkomen.

Voorziening groot onderhoud

De huidige voorziening groot onderhoud loopt af in 2026. Voor de nieuwbouw zal een onderhoudsplan worden opgesteld waarbij een voorziening wordt gevormd. Voor het lopende onderhoud aan de nieuwbouw zal een contract worden afgesloten. De lasten van het contract komen in de jaarlijkse exploitatie. Een voorziening onderhoud is voor dit deel niet noodzakelijk.

Algemene beheersing: ons beeld van de organisatie

Continuïteit

In de controleverklaring rapporteren wij over de continuïteit van de organisatie. Voor uw organisatie zullen wij in dit kader in de controleverklaring de aspecten van de continuïteit beoordelen, zoals:

- Het proces van risico-inschatting;
- De omvang van het beschikbare weerstandsvermogen;
- De uitkomsten van het toezicht door de provincie.

De huidige nota Weerstandsvermogen dateert uit 2019. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken de risico's geactualiseerd.

In de begroting 2025 is de risicobuffer verlaagd met € 90.000 ten opzichte van de jaarstukken 2024 (van € 2.411.000 naar € 2.321.000). Deze daling wordt grotendeels veroorzaakt door:

- Het vervallen van het ICT-risico (- € 50.000);
- Herijking van bestaande risico's zoals landelijke wet- en regelgeving (- € 50.000), overcapaciteit ambtelijk personeel (- € 64.000) en verlaging SW-rijksbijdrage (+ € 123.000).

Bijdrage Sw

De rijksbijdrage per Sw-werknemer stijgt. In de begroting 2025 is de totale Rijksbijdrage SW naar beneden bijgesteld als gevolg van een verwachte daling van het Sw-bestand.

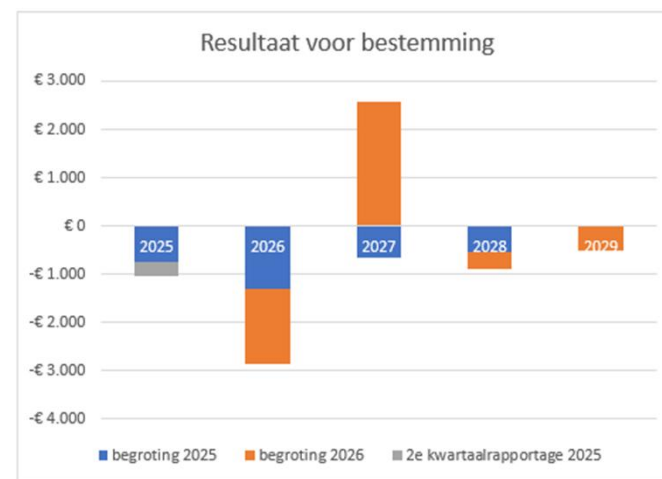
Tegelijkertijd bewegen de verlieslatende Sw-activiteiten richting een kostendekkend niveau, met mogelijk een klein positief resultaat op termijn.

Op Prinsjesdag 2025 is aangekondigd dat er een compensatieregeling komt voor alle medewerkers onder de cao's Aan de Slag en SW. Voor 2025 leidt dit tot een extra bijdrage van € 444 bruto per medewerker (€ 37 per maand). Voor 2026–2028 reserveert het kabinet vervolgt tegemoetkomingen van circa € 23 bruto per maand.

Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief in de begroting 2025 laat een negatief beeld zien van het resultaat. De begroting van 2026 laat daarentegen een positief resultaat zien voor 2027, als gevolg van de verkoop van een deel van het terrein aan de gemeente Doetinchem.

Op basis van de 2e kwartaalrapportage 2025 wordt voor het lopende jaar een resultaat vóór bestemming van € -306.000 en na bestemming van € +218.000 ingeschat. Naar verwachting zal het jaar echter met verlies afsluiten, omdat op grond van het BBV een RVU-voorziening voor SW-medewerkers moet worden gevormd. De omvang daarvan wordt geraamd op circa € 700.000.

Toezicht provincie bij uw organisatie

In december 2024 heeft de Provincie de begroting 2025 beoordeeld en op basis daarvan aangegeven dat deze structureel en reëel in evenwicht is. Over het jaar 2025 voert de provincie regulier repressief toezicht uit.

Algemene beheersing: Planning en control cyclus

De planning & control cyclus is van cruciaal belang voor het effectieve beheer en draagt bij aan het waarborgen van financiële transparantie en verantwoordingsplicht. Deze cyclus biedt de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de financiële situatie van de organisatie en stelt de organisatie in staat om tijdig te reageren op zowel financiële uitdagingen als kansen.

Begroting 2025

In de begroting wordt geen *begroot weerstandsvermogen* genoemd, maar het werkelijke weerstandsvermogen van het boekjaar waarvan de cijfers op het moment van opstellen van de begroting definitief waren. Dit wil zeggen dat in de begroting van 2025 het werkelijke weerstandsvermogen van boekjaar 2023 wordt benoemd. Het begrote weerstandsvermogen dient te worden berekend door de begrote risico's af te zetten tegen de algemene reserve (en stille reserve) volgens de geprognoseerde balans in de begroting.

Wij adviseren u in de begroting het begrootte weerstandsvermogen op te nemen.

Tussentijdse informatievoorziening

De tussentijdse informatievoorziening maakt het mogelijk de financiële prestaties regelmatig te evalueren en waar nodig bij te sturen. Deze informatievoorziening is in de financiële verordening vastgelegd. In boekjaar 2025 is het rapportageritme aangepast naar twee rapportages (voorheen drie) aan het Algemeen Bestuur.

Voor kalenderjaar 2025 is de begroting tot op heden aangepast met 1 begrotingswijziging. De tweede begrotingswijziging wordt in december aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de primitieve begroting betreffen: een hogere rijksbijdrage WSW, wijzigingen in het klantenbestand en diverse hogere lasten (o.a. door de impulsregeling infrastructuur, organisatieontwikkeling met inzet van ontwikkelcoaches en hogere re-integratie-uitgaven).

Het resultaat voor bestemming laat in de loop van 2025 het volgende verloop zien:

Het vormen van een RVU-voorziening (SW) van circa € 700.000 zal het resultaat per jaareinde verder verlagen.

Algemene beheersing: IT en informatiebeveiliging

IT-Omgeving

Laborijn neemt IT-diensten van de gemeente Doetinchem af. Aan deze dienstverlening ligt een service-level-agreement uit 2018 ten grondslag. Deze heeft de kenmerken van een contract.

Een herziening van de service level agreement met de gemeente Doetinchem is onderhanden. In een geactualiseerde versie zal specifieke aandacht geschonken worden aan de informatieverstrekking over de geleverde diensten en tevens afspraken te maken over controle-informatie zoals bijvoorbeeld een ISAE 3402 type II verklaring. Daarnaast wordt overleg gevoerd over een nieuwe governance structuur geleid door de ICT-samenwerking met daarin de inspraak van de verbonden partijen.

IT beleid

Het IT-beleid van een organisatie definieert regels, voorschriften en richtlijnen voor het juiste gebruik en onderhoud van technologische middelen. Dit beleid heeft vooral betrekking op de inrichting van applicaties, gegevens en ICT-infrastructuur. Laborijn maakt gebruik van het uitwijkplan/calamiteitenbeheer van de gemeente Doetinchem. In 2024 is een nieuw IT-beleid voor de jaren 2024-2027 vastgesteld.

Informatiebeveiliging en AVG

De organisatie is zich bewust van alle privacygevoelige informatie die opgeslagen is. In 2024 is het informatiebeveiligingsbeleid 2024-2027 vastgesteld.

De functies rondom de AVG, zijnde de CISO en de Functionaris Gegevensbescherming, zijn bezet door verschillende personen.

Applicatiebeheer

In 2021 hebben wij u geadviseerd een procedure op te stellen voor het uitvoeren van updates waarbij onder meer aangegeven wordt dat het vastleggen van testen van updates en de momenten van uitvoering noodzakelijk zijn. In 2024 blijkt dat de procedure aanwezig is, maar nog niet formeel is uitgewerkt en vastgesteld.

Wij adviseren u de procedure uit te werken, vast te stellen en voor alle updates te volgen.

In navolging op ons advies in voorgaande managementletters om het gebruik van de gebruikers van de verschillende applicaties te monitoren is er door de ICT-samenwerking-Doetinchem ingezet op een SIEM/SOC oplossing. Echter is dit nog niet geïmplementeerd.

Algemene beheersing: IT en informatiebeveiliging

Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn)

Algemeen

Om de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren is de Network and Information Security directive (NIS2-richtlijn) ontworpen. In Nederland wordt de NIS2-richtlijn geïmplementeerd in de vorm van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en zal de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) vervangen. De geplande ingangsdatum van de cyberbeveiligingswet is tweede kwartaal 2026.

De Cbw bevat nieuwe en bijgewerkte eisen voor bedrijven en organisaties die als essentiële dienstverleners of belangrijke organisaties worden beschouwd. De komst van de nieuwe richtlijn moet bijdragen aan meer Europese harmonisatie en een hoger niveau van cybersecurity bij bedrijven en organisaties ten opzichte van de voorganger Wbni (NIS-richtlijn). Meer sectoren, zoals energie, transport, water, openbaar bestuur, financiële diensten, digitale infrastructuur en gezondheidszorg, vallen nu onder deze regels.

Verplichtingen

De Cbw stelt nieuwe eisen aan risicomanagement, verantwoordingsplicht, rapportage, bedrijfscontinuïteitsplan, incident respons plan, en opleidingen. Er is meer nadruk op risicobeheer, waarbij het opstellen en up-to-date houden van risicoanalyses belangrijker is geworden. Hierbij moet niet alleen gekeken worden naar de risico's binnen de eigen organisatie, maar ook naar risico's die ontstaan door diensten van derden (toeleveringsketen).

We willen benadrukken dat het vroegtijdig identificeren van de mogelijke impact van de Cyberbeveiligingswet op uw organisatie en het nemen van proactieve maatregelen essentieel is om te voldoen aan de nieuwe eisen en om de beveiliging van uw netwerk- en informatiesystemen te waarborgen.

De belangrijkste verplichtingen van de Cbw zijn:

Zorgplicht

Bedrijven en organisaties zijn verplicht zelf een risicobeoordeling uit te voeren, op basis waarvan zij passende en evenredige technische, operationele en organisatorische maatregelen nemen voor de beveiliging.

Bestuur

Het bestuur van bedrijven en organisaties moeten de maatregelen goedkeuren en toezicht houden op de uitvoering ervan. Het bestuur dient hierbij adequate opleidingen te volgen.

Registratieplicht

Bedrijven en organisaties zijn verplicht zich te registreren.

Meldplicht

De Cbw schrijft voor dat bedrijven en organisaties incidenten binnen 24 uur moeten melden bij het Computer Security Incident eResponse Team (CSIRT) en de toezichthouder. Hierbij moeten de aard en omvang van het incident, de mogelijke gevolgen, de getroffen diensten en de genomen of geplande maatregelen worden gerapporteerd.

Toezicht

Samenwerking tussen organisaties en toezichthouders is belangrijker geworden. Organisaties die onder de Cyberbeveiligingswet vallen komen ook onder toezicht te staan, waarbij wordt gekeken naar de naleving van de verplichtingen uit de richtlijn, zoals de zorg- en meldplicht. Als organisaties zich niet aan de Cyberbeveiligingswet houden, kunnen sancties opgelegd worden. De sancties zijn strenger dan de oude wetgeving en richten zich tot de organisatie maar kunnen in een uiterst geval ook de individuele bestuurders raken. Naast boetes kunnen er ook andere straffen worden opgelegd.

Algemene beheersing: Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording verplicht voor alle lokale overheden. De rechtmatigheidsverantwoording helpt het Algemeen Bestuur bij het uitvoeren van de controlerende taak. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De verantwoording gaat nader in op de naleving van wet- en regelgeving door het Dagelijks Bestuur. Een goede en tijdige (verbijzonderde) interne controle binnen de organisatie is essentieel om een deugdelijke grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording te verkrijgen. De accountant beoordeelt de getrouwheid van deze verantwoording. Het is van belang de verbijzonderde interne controle af te ronden voorafgaand aan de accountantscontrole van de jaarrekening.

Binnen uw organisatie zijn de werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording van 2025 in volle gang.

Normenkader

Het Algemeen Bestuur heeft het normenkader 2025 op 11 juli 2025 vastgesteld. De ontbrekende regelingen zijn hierin opgenomen.

Intern controleplan

Uw organisatie heeft voor boekjaar 2025 is een intern controleplan opgesteld. Met ingang van 2025 is door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de verantwoordingsgrens gewijzigd naar maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Geadviseerd wordt de verantwoordingsgrens gelijk te stellen aan de goedkeuringstolerantie (2%), zodat één uniform percentage geldt en de eenduidigheid met de accountantscontrole wordt bevorderd.

Wij adviseren u het de gehanteerde verantwoordingsgrens op te nemen in het interne controleplan van 2026.

Voortgang verbijzonderde interne controle

De uitvoering van de verbijzonderde interne controle loopt op schema.

Bevindingen verbijzonderde interne controle

Europese aanbestedingen

De verbijzonderde interne controle op de Europese aanbesteding is tussentijds, met voldoende diepgang, beoordeeld. Er is één onrechtmatigheid geconstateerd. Tot en met 31 december 2024 liep een Europees aanbesteed contract voor gas- en elektriciteitslevering.

Daarnaast is één opdracht via Werken in Gelderland gegund aan een partij, welke vervolgens werd uitgevoerd door een zustermaatschappij. In de opdracht is niet uiteengezet dat de opdracht door een gelieerde partij mag worden uitgevoerd. Doordat de totale opdracht onder de Europese aanbestedingsdrempel valt, zijn deze kosten niet als onrechtmatig aangemerkt.

Algemene beheersing: Rechtmatigheidsverantwoording

Toetsingskader Europese aanbestedingen

Bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controle op de Europese aanbestedingen ontbreekt een expliciete koppeling met het juridische kader, waaronder de Aanbestedingswet 2012. Hierdoor is niet geborgd dat getoetst wordt op de juiste wettelijke vereisten.

Wij adviseren u de het juridisch kader op te nemen in de toetspunten van de Europese aanbestedingen.

Overige uitkomsten Participatiewet, loonkostensubsidie, bijzondere bijstand

De uitkomsten uit de verbijzonderde interne controle komen overeen met de uitkomsten uit onze detailcontroles. De organisatie voert een diepgaandere controle uit. De verbijzonderde interne controle is van een kwalitatief hoogwaardig niveau. Er wordt opvolging gegeven aan de constatering.

Intern inkoopbeleid

In 2025 is verbijzonderde interne controle uitgevoerd op het interne inkoopbeleid. Hieruit komt naar voren dat het intern inkoopbeleid wordt gevolgd, met uitzondering van het invullen van het inkoopformulier.

Financiële verordening

Verantwoordingsgrens rechtmatigheid

Tegelijk met de BADO is ook het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. De rechtmatigheidsverantwoording is nu formeel onderdeel van het BBV. Het is daarmee verplicht om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen en daarin fouten en onduidelijkheden toe te lichten.

De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt gelijkgesteld aan de goedkeuringstolerantie van de accountant: maximaal 2% van de totale lasten, **exclusief** toevoegingen aan de reserves. Bij overschrijding van deze grens, moeten de afwijkingen expliciet worden vermeld.

! *Wij adviseren u de financiële verordening met ingang van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene goedkeuringstoleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording.*

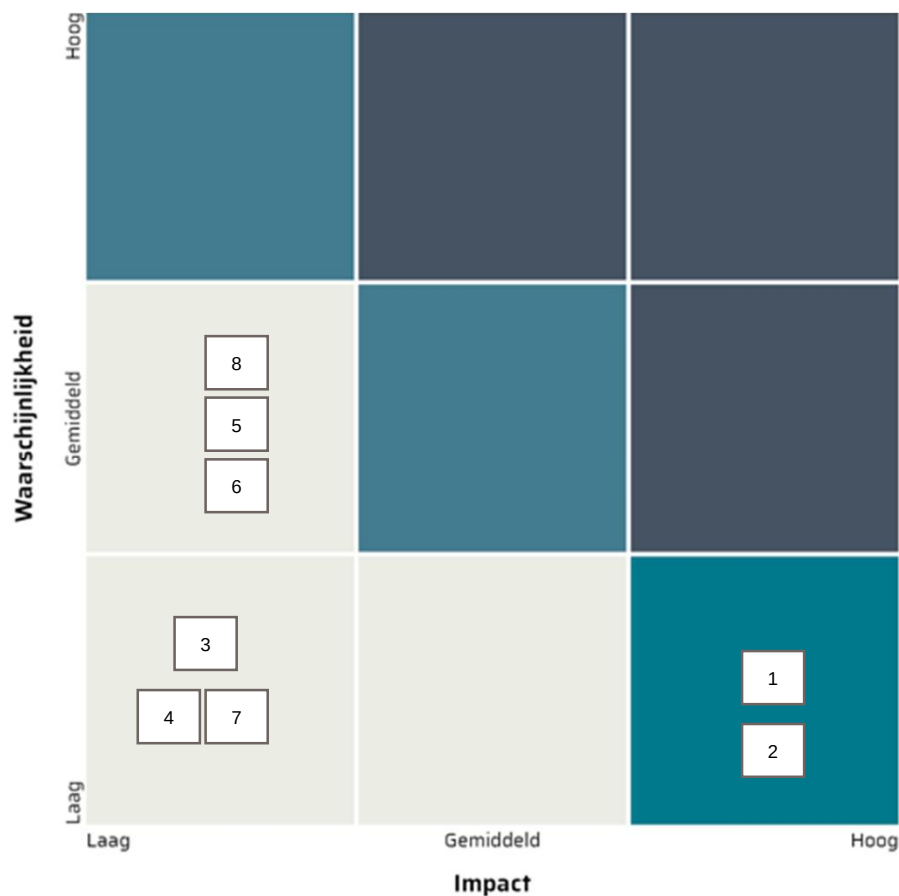
Begrotingsrechtmatigheid

Voor de begrotingsrechtmatigheid is in de financiële verordening de afspraak ingevoegd dat het melden van afwijkingen als tijdig wordt aangemerkt bij de jaarstukken en daarmee acceptabel is. Dit geldt echter alleen voor overschrijdingen in de lasten en afwijkingen in de baten.

Wij adviseren u in de financiële verordening artikel 10 lid 4 te verplaatsen naar het artikel inzake begrotingsrechtmatigheid en de voorwaarde te beperken tot overschrijdingen in de lasten en afwijkingen in de baten.

Beheersing processen samengevat

Onderstaande schema geeft een visualisatie van de bevindingen ten aanzien van de interne beheersing. Deze zijn weergegeven op basis van de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico/de gebeurtenis zich voordoet en de impact die het risico/de gebeurtenis kan hebben.

Wij hebben vanuit de interim controle de volgende risico's geïdentificeerd:

1. Inkopen: er worden bankrekeningnummers aangepast voorafgaand aan de betaalbatch van de bank.
2. Inkopen: er worden bankrekeningnummers van crediteuren onterecht gewijzigd.
3. Workflowroute: de route voor het autoriseren van facturen wordt handmatig ingevoerd.
4. Participatiewet: het niet tijdig afgeven van beschikkingen.
5. WSW: de volledigheid van de opbrengst detachering.
6. WSW: niet volledig teruggeven van de voorraad.
7. IV3: er is geen aansluiting tussen IV3 (opgave aan het CBS) en jaarrekening.
8. Inburgering: de tijdigheid van het persoonlijk inburgeringsplan te waarborgen.

In de komende pagina's nemen wij u op procesniveau mee in de bevindingen, de risico's en de aanbevelingen.

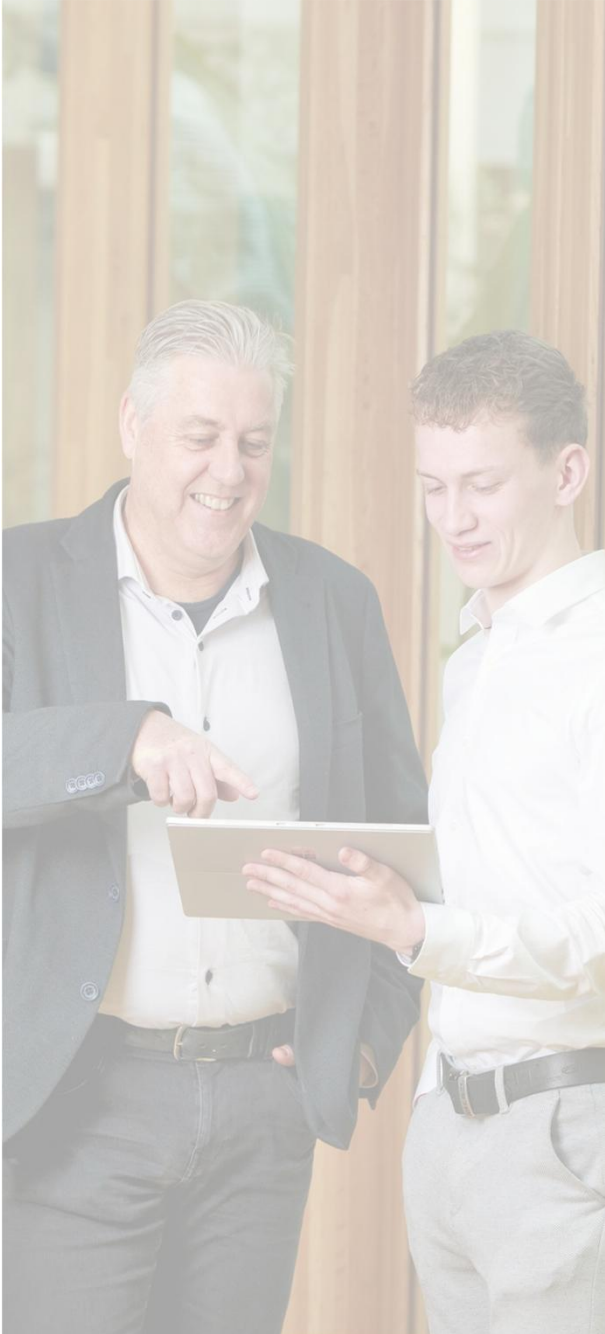
Inzicht in de ontwikkeling van de beheersing van de processen

In de komende pagina's nemen wij u mee in de bevindingen inzake de processen, de daaruit voortvloeiende risico's en onze aanbevelingen.

In onze vorige rapportages hebben wij diverse aanbevelingen gedaan om de risico's beter te beheersen. Tijdens onze controle hebben wij de opvolging van deze aanbevelingen vastgesteld. In komende pagina's geven wij per bevinding de voortgang van de opvolging van deze aanbevelingen weer. Het jaartal van ontstaan is per bevinding opgenomen.

Voor de risico's die directe gevolgen hebben voor de jaarrekening wordt dit separaat vermeld en aangeduid met dit teken indien van toepassing:
De kleuren geven de status van de opvolging weer:

Legenda	
	De organisatie heeft het advies opgevolgd en afgerond.
	De organisatie volgt het advies op. Het is onderhanden.
	Er is nog geen actie ondernomen.
	Het betreft een nieuwe aanbeveling.
	De organisatie gaat het advies niet opvolgen.

Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2025
Inkopen [1] Koppeling betalingen (ML 2024)	Er is geen automatische koppeling tussen de betaalbatches in Key2Financiën en het bankpakket BNG. De betaalbatch wordt tussen het moment van exporteren uit Key2Financiën en het importeren in het bankpakket (BNG) op de lokale schijf geplaatst. Hierdoor ontstaat het risico dat er ongeautoriseerde wijzigingen in de betaalbatch worden aangebracht.	Wij <u>adviseren</u> u de hashtotals tussen de betaaladvieslijst uit Key2Financien en de betaallijst van de BNG expliciet te koppelen.	Onderhanden
Inkopen [2] Crediteuren-stamgegevens	Het wijzigen van crediteurenstamgegevens vindt plaats volgens het vier-ogenprincipe: één medewerker voert de wijziging in op basis van de ontvangen factuur en een tweede medewerker accordeert deze. In de praktijk zijn IBAN-wijzigingen echter vaak gebaseerd op de factuur, zonder aanvullende verificatie bij de leverancier of andere controlemiddelen. Dit vergroot het risico op onrechtmatige betalingen, bijvoorbeeld wanneer een frauduleuze factuur wordt gebruikt om een onjuist IBAN-nummer door te voeren.	Wij <u>adviseren</u> bij het wijzigen van crediteurstamgegevens een deugdelijke IBAN-verificatie uit te voeren, bijvoorbeeld door te documenteren dat met de crediteur contact is geweest en het IBAN-nummer (schriftelijk) is bevestigd.	Nieuwe aanbeveling

Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2025
Inkopen [3] Bepaling workflowroute en wijziging (ML 2024)	De route voor autorisatie van een factuur wordt handmatig ingevoerd. Doordat de routes van autorisatie van facturen in Excel wordt bijgehouden, is er geen inzicht in eventuele wijzigingen in de routes gedurende het jaar. Hierdoor ontstaat het risico dat een factuur op onjuiste wijze wordt geautoriseerd.	<i>Wij <u>adviseren</u> u de route indeling van de facturen in te regelen in Key2Financien en de logging bij te houden van de aanpassingen in de workflowroutes.</i>	Wordt niet opgevolgd De beheersing van dit risico vergt een aanzienlijke investering die niet in verhouding staat tot de verwachte baten. De kosten wegen zwaarder dan het risico. Wij zullen bij de jaarrekening een steekproef uitvoeren of de facturen geautoriseerd zijn door de juiste budgethouder.
Participatiewet [4] Dossiers cliënten (ML 2019)	Uit onze controlewerkzaamheden zijn enkele onvolkomenheden voor wat betreft het nakomen van termijnen en formaliteiten naar voren gekomen. Uit de beantwoording van onze vragen is gebleken dat deze meestal intern ook zijn gesignaleerd en worden opgepakt. De tekortkomingen zijn zowel kwalitatief als kwantitatief beperkt. Het betreft: - Arbeidsinschakeling / ontheffing niet verlengd - Beschikking is niet tijdig afgegeven - De aanvraag ontbreekt in het dossier (oudere dossiers)	<i>Wij <u>adviseren</u> u de dossiers van de cliënten volledig te digitaliseren en daarbij een toets uit te voeren op de volledigheid van de voorhanden zijnde informatie.</i>	Onderhanden Uit de detailcontrole over het eerste halfjaar van 2025 blijkt dat één tekortkoming voorkomt, namelijk het niet tijdig afgeven van de beschikking. Dit betroffen 3 dossiers van de 11.

Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2025
WSW [5] Opbrengst detachering (ML 2021)	Binnen het proces opbrengst detachering wordt veel op Excel-documenten gesteund. De uren, tarieven en facturatie wordt per detachering vastgelegd in Excel-bestanden.	<i>Wij <u>adviseren</u> u een verbandscontrole op te stellen om de volledigheid van de opbrengsten aan te tonen.</i>	Onderhanden Er is geprobeerd dit via een Tableau-dashboard te realiseren, maar dit bleek niet te werken. Naar verwachting wordt in 2026/2027 een ander systeem aangeschaft. Een verbandscontrole (job-time = shop-time) is nog niet mogelijk.
WSW [6] Voorraad (ML 2021)	Uw organisatie verricht via intern werk activiteiten voor andere bedrijven. In het proces zijn onvoldoende waarborgen aangebracht om te kunnen garanderen dat alle producten weer naar de andere bedrijven teruggaan.	<i>Wij <u>adviseren</u> u het proces van registratie en facturatie om te zetten in een software applicatie inclusief de noodzakelijke totaalcontroles.</i>	Onderhanden In 2024 worden de vereisten voor een softwareapplicatie op papier gezet. Er is nog geen pakket geselecteerd; de aanschaf wordt naar verwachting in 2026/2027 voorzien.
IV3 [7] Aansluiting met jaarrekening (ML 2021)	De financiële administratie is zodanig ingericht dat de informatie voor derden die aan het CBS moet worden opgeleverd herleid kan worden. Wij hebben vastgesteld dat de ingezonden IV3-matrix over 2023 niet aansluit met de jaarrekening van 2023. Hierdoor wordt onjuiste informatie verstrekt aan het CBS.	<i>Wij <u>adviseren</u> u bij de jaarrekening 2025 expliciet de aansluiting tussen de cijfers in IV3 en de jaarrekening te maken. ⚠</i>	Onderhanden Dit aansluitingsprobleem is bekend binnen uw organisatie en het vraagstuk is onderhanden voor een oplossing.

Risico's en aanbevelingen

Proces	Bevinding en risico	Aanbeveling	Follow up 2025
Inburgering [8] Tijdigheid PIP (AV 2024)	In de inburgeringswet is aangegeven dat een persoonlijk inburgeringsplan opgesteld dient te worden binnen 10 weken na inschrijving in het BRP. In het voorgaande jaar constateerden wij dat de PIP in veel gevallen niet tijdig was opgesteld.	Wij <u>adviseren</u> u de <i>tijdigheid van het PIP te bewaken</i>.	Gereed De tijdigheid is na de opstartfase van de wet verbeterd.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Op basis van de beoordeling van de interne processen en controles vragen we aandacht voor de volgende punten bij de voorbereiding van de jaarrekeningcontrole.

SKN aanleverportaal

De op te leveren documenten voor de jaarrekeningcontrole vragen wij op via het SKN-aanleverportaal. Begin december 2024 krijgt u hiervoor toegang.

Tijdigheid voorbereidingen

De tijdigheid van de voorbereiding voor de definitief jaarrekening en het jaarrekeningdossier.

Onderbouwing geleverde prestaties voor inkopen

De onderbouwing van de geleverde prestaties bij de inkopen over het 2^e half jaar.

Aanpassing controleverordening

De controleverordening met daarin de gewijzigde materialiteit voor de accountantscontrole vóór aanvang van de jaarrekeningcontrole te laten vast stellen door het Algemeen Bestuur met terugwerkende kracht per 1 januari 2025.

Aanpassing financiële verordening

De financiële verordening met daarin de gewijzigde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid vóór aanvang van de jaarrekeningcontrole te laten vast stellen door het Algemeen Bestuur met terugwerkende kracht per 1 januari 2025.

Afwikkeling verbijzonderde interne controle

Voor het opstellen van een getrouwe rechtmatigheidsverantwoording is een tijdige afronding van de verbijzonderde interne controle (VIC) noodzakelijk voor de start van de jaarrekeningcontrole. De VIC op het proces inburgering dient hierin meegenomen te worden.

Voorziening RVU voor SW medewerkers

De vorming van een voorziening RVU voor de SW medewerkers.

IV3

De juiste aansluiting tussen IV3 en de jaarrekening.

WNT

De wisseling van de wethouders in het Algemeen Bestuur te verwerken in de WNT verantwoording.

Planning

De afronding van de detailcontroles Participatiewet is gepland in week 4.

De controle van de WiW is gepland in week 4.

De jaarrekeningcontrole is gepland in week 8 en 9.

Tegelijk met de jaarrekeningcontrole zal de controle op de deelverklaring Leefgeld Oekraïners worden uitgevoerd.

Actualiteiten

Uw organisatie heeft continu te maken met veranderende wet- en regelgeving. In een notendop brengen wij brengen u de volgende ontwikkelingen specifiek onder uw aandacht. Indien u meer informatie wenst, kunt u zich richten tot het controleteam, zij helpen u verder.

Gevolgen van de AI-verordening voor uw organisatie

De Europese AI-verordening treedt gefaseerd in werking vanaf 2 augustus 2024. Deze regelgeving stelt eisen aan het ontwikkelen, aanbieden en gebruiken van AI-systemen binnen de EU. Een AI-systeem is volgens de verordening elke software die gebruikmaakt van machine learning, deep learning, statistische modellen of logica om autonoom beslissingen te nemen, voorspellingen te doen of patronen te herkennen.

Voor u betekent dit het volgende:

AI-geletterdheid

Sinds 2 februari 2025 zijn organisaties verplicht hun medewerkers AI-geletterd te maken, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden hebben om AI op een verantwoorde manier in te zetten. Dit omvat zowel de technische werking van AI als de sociale, ethische en praktische gevolgen ervan.

Verboden AI-toepassingen

Vanaf 2 februari 2025 zijn manipulatieve en discriminerende AI-systemen verboden. Voorbeelden hiervan zijn AI die subliminale technieken gebruikt om gedrag te beïnvloeden (zoals sturing van kinderen via speelgoed met verborgen algoritmes) of gezichtsanalyse om emoties te meten op de werkvloer of bij sollicitaties. Maar ook AI die mensen categoriseert op basis van etniciteit, religie of seksuele voorkeur voor risicobeoordeling of toegang tot diensten.

Beperkt risico AI

Vanaf 2 augustus 2025 gelden transparantieverplichtingen voor AI-systemen met een beperkt risico. Dit zijn AI-systemen die met personen in contact komen zoals chatbots of AI-systemen die tekst of beeldmateriaal maken. Indien u dit gebruikt dient u de gebruiker te informeren over het feit dat zij met AI te maken hebben.

Hoog-risico systemen

Vanaf 2 augustus 2026 gaan strikte eisen voor AI-systemen gelden die bijvoorbeeld worden ingezet voor kredietbeoordeling, personeelsselectie, medische diagnoses of juridische besluitvorming. Deze systemen moeten voldoen aan transparantie-, documentatie- en risicobeheersingsverplichtingen.

Boetes bij niet-naleving

De verordening kent boetes tot € 35 miljoen of 7% van de wereldwijde jaaromzet, afhankelijk van de ernst van de overtreding. Deze hoge boetes zijn bedoeld om misbruik en onverantwoord gebruik van AI te voorkomen en de fundamentele rechten van burgers te beschermen.

Wij adviseren u om tijdig te inventariseren welke AI-systemen binnen uw organisatie worden gebruikt, of deze onder de verordening vallen, en of uw organisatie kwalificeert als gebruiker of aanbieder. Dit draagt bij aan compliance en voorkomt risico's bij toekomstige controles.

Actualiteiten

Duurzaamheid: Beëindiging kilometerregistratie voor middelgrote bedrijven

Op Prinsjesdag 2025 is een wetsvoorstel aangekondigd om de rapportageplicht voor werkgebonden personenmobiliteit (WPM) te versoepelen. Organisaties met meer dan 100 maar minder dan 251 werknemers hoeven in de toekomst geen kilometers meer bij te houden voor woon-werk of zakelijk verkeer. Voor organisaties met 100 werknemers of minder gold deze vrijstelling al. Met de verhoging van de grens naar 250 werknemers wil de regering de administratieve lasten verlagen. De ingangsdatum van de wijziging is nog niet bekend. Het wetsvoorstel moet eerst worden aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer en vervolgens worden gepubliceerd in het Staatsblad of de Staatscourant.

Fiscaliteiten: Werkgeversheffing fossiele auto van de zaak

Vanaf 1 januari 2027 geldt een pseudo-eindheffing van **12%** over de cataloguswaarde voor werkgevers die een personenauto met CO₂-uitstoot ter beschikking stellen aan werknemers voor privégebruik. Let op, woon-werkverkeer telt hierbij ook als privégebruik. Elektrische auto's, bestelauto's en auto's die uitsluitend zakelijk worden gebruikt zijn o.a. uitgezonderd. De heffing kan maandelijks worden voldaan of in één keer in 2028 en mag niet aan werknemers worden doorbelast. Voor auto's die vóór 1 januari 2027 ter beschikking zijn gesteld, geldt de regeling pas vanaf 17 september 2030.

Fiscaliteiten: Verduidelijking fietsregeling

Voor een fiets van de zaak geldt sinds 2020 een bijtelling van 7% bij privégebruik. Met terugwerkende kracht wordt bepaald dat de bijtelling nihil is als de fiets niet of maximaal 10% bij het woon- of verblijfadres wordt gestald (bijvoorbeeld bij hub- of campusfietsen). Wordt de fiets meer dan 10% thuis gestald, dan geldt de reguliere 7%-bijtelling.

Fiscaliteiten: Regeling vervroegd uittreden (RVU)

De tijdelijke RVU-drempelvrijstelling wordt vanaf 2026 structureel. Werknemers kunnen tot drie jaar voor de AOW-leeftijd stoppen zonder dat de werkgever een pseudo-eindheffing verschuldigd is, mits de uitkering binnen de drempel blijft. De vrijstelling stijgt in 2025 naar € 2.273 per maand en indexeert mee met het minimumloon. De pseudo-eindheffing boven de drempel wordt verhoogd: 57,7% in 2026, 64% in 2027, en 65% vanaf 2028.

Afsluiting

Afsluiting

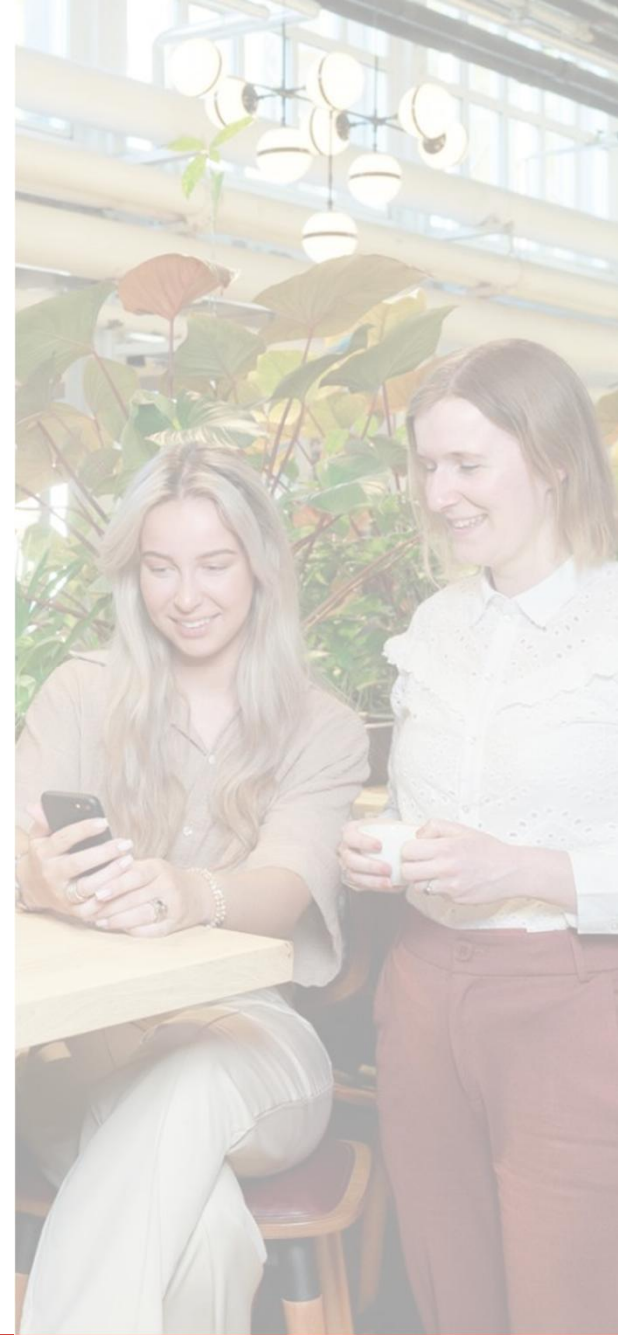
Deze managementletter is opgesteld na overleg met betrokken medewerkers en is besproken met de directie. We vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Mede namens het team van Stolwijk Kelderman wil ik onze waardering uitspreken voor de samenwerking met uw organisatie tijdens de interimcontrole. Dank voor het vertrouwen in ons. We kijken uit naar toekomstige samenwerking om uw doelen te bereiken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

w.g. Mevrouw H.G.J. de Feiter-Aalderink RA

Samen bouwen aan duurzaam succes

Als ondernemer, manager of bestuurder dealt u dagelijks met veranderingen. Dan is het prettig om voor cijfers, financiële processen en fiscale vraagstukken zekerheid in te bouwen. Wij zijn graag die specialist dichtbij, die altijd een extra stap voor u zet en die naast de data altijd de mens ziet.

▼ Zullen we samen bouwen aan uw duurzame succes?

Reactie managementletter interimcontrole 2025

Aan: Algemeen Bestuur

Van: Dagelijks Bestuur

Betreft: Reactie op adviezen accountant naar aanleiding van interimcontrole controle

Datum: 19 december 2025

Inleiding

In september 2025 heeft de interimcontrole plaatsgevonden. Deze is op een prettige en constructieve manier verlopen. Op basis van deze controle heeft de accountant een managementletter uitgebracht, die naar onze mening een duidelijke en realistische weergave biedt van de huidige situatie. De managementletter bevat waardevolle adviezen en aanbevelingen voor Laborijn, die voortvloeien uit de bevindingen van de interimcontrole. In de onderstaande tabel presenteren we onze reactie op deze aanbevelingen, inclusief de fasering van de opvolging.

Reactie aanbevelingen

Nummer	Blz.	Aanbeveling	Reactie	Planning	Verantwoordelijke vanuit MT
1	6	Wij adviseren u de volgende punten m.b.t. de procesbeschrijvingen: 1. Beperk de procesbeschrijvingen enkel tot de gewenste procesgang; 2. Neem de verbeterpunten in een separaat document op en monitor de voortgang van de implementatie van de verbeteringen; 3. Specificeer de rol van "wie" verder bij 'ambtelijk medewerker'; 4. Vergroot de bekendheid en toepassing binnen de teams. Hierbij kan het helpen om procesbeheerders actief als voorbeeld in te zetten; 5. Maak expliciet welke efficiëntieslagen met gebruik van de procesbeschrijvingen kunnen worden gerealiseerd, zodat medewerkers ernaar gaan handelen.	Aanbeveling 1 t/m 3 en 5 nemen we niet over: 1. We beschrijven niet alleen de ideale procesgang, maar ook de vaak voorkomende uitzonderingen/belangrijke keuzemomenten. Dat is een bewuste keuze. 2. We hebben juist een tool gekozen waarin we ook verbeteringen kwijt kunnen zodat we samen naar een optimaler proces kunnen toewerken. Er zit ook versiebeheer in. 3. Ambtelijk medewerker wordt alleen gebruikt, wanneer het niet nader te specificeren is. Uitvoering van die stap kan en mag (soms zelfs moet) dus door alle ambtelijke medewerkers gedaan worden. 5. Efficiëntieslag is niet het enige doel. Het gaat ons ook vooral om het meer methodisch werken. In de tool zit ook dat je een toelichting geeft op het doel van het proces. Is daarmee ook geborgd. Aanbeveling 4 nemen we wel over: 4. Bekendheid binnen teams en zorgdragen dat er mee gewerkt wordt is zeker van belang. De processen zijn onderverdeeld binnen de afdeling kwaliteit. Kwaliteit gaat er samen met de procesbeheerders voor zorgen dat de bekendheid van de procesbeschrijvingen binnen de organisatie vergroot wordt.	2026 Q1 Het vergroten van de bekendheid met de procesbeschrijvingen is een continu proces.	Yke Bijlsma
2	8	Wij adviseren u de controleverordening met ingang	Dit advies volgen we op.	2025 Q4	Erik Jochems

		van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene goedkeuringstoleranties voor de accountantscontrole.			
3	9	Wij adviseren u om het Treasurystatuut te actualiseren en inconsistenties met de financiële verordening te voorkomen.	Dit advies volgen we op.	2025 Q4	Erik Jochems
4	11	Wij adviseren u in de begroting het begrootte weerstandsvermogen op te nemen.	Dit volgen wij op bij de eerstvolgende begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.	2026 Q2	Erik Jochems
5	12	Wij adviseren u de procedure voor het uitvoeren van updates uit te werken, vast te stellen en voor alle updates te volgen.	Dit advies volgen we op.	2026 Q1	Yke Bijlsma
6	14	Wij adviseren u het de gehanteerde verantwoordingsgrens op te nemen in het interne controleplan van 2026.	Dit advies volgen we op.	2025 Q4	Erik Jochems
7	15	Wij adviseren u de het juridisch kader op te nemen in de toetspunten van de Europese aanbestedingen.	Dit advies volgen we op door de normenset aan te passen in KiC.	2026 Q1	Erik Jochems
8	15	Wij adviseren u de financiële verordening met ingang van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene goedkeuringstoleranties voor de rechtmatigheidsverantwoording.	Dit advies volgen we op.	2025 Q4	Erik Jochems
9	15	Wij adviseren u in de financiële verordening artikel 10 lid 4 te verplaatsen naar het artikel inzake begrotingsrechtmatigheid en de voorwaarde te beperken tot overschrijdingen in de lasten en afwijkingen in de baten.	Dit advies volgen we op.	2025 Q4	Erik Jochems
10	18	Wij adviseren u de hashtotals tussen de betaaladvieslijst uit Key2Financien en de betaallijst van de BNG expliciet te koppelen.	Dit advies volgen we op.	2026 Q1	Yke Bijlsma
11	18	Wij adviseren bij het wijzigen van crediteurstamgegevens een deugdelijke IBAN-verificatie uit te voeren, bijvoorbeeld door te documenteren dat met de crediteur contact is geweest en het IBAN-nummer (schriftelijk) is bevestigd.	Dit advies volgen we op. De afdeling Financien gaat vanaf nu bij een wijziging van het IBAN-nummer contact opnemen met de crediteur om de wijziging schriftelijk te laten bevestigen.	2025 Q4	Yke Bijlsma

Daarnaast zijn op bladzijde 18 tot en met 21 van de managementletter de adviezen vanuit de vorige managementletters opgenomen. Tevens staat de voortgang beschreven. Deze adviezen hebben ook onze aandacht. Deze nemen wij elk kwartaal mee in onze auditrapportage om de voortgang van de opvolging te bewaken.

Besluit

- Kennis te nemen van de adviezen van de accountant uit de managementletter.

- Het vaststellen van de opvolging van de acties die voortkomen uit de managementletter.

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Aldus besloten door het Algemeen Bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Verslag Auditcommissie Laborijn

Datum : 13 november 2025

Aanwezig : Joop Wikkerink (voorzitter), Jeanette Derksen, Erik Jochems, Jeroen Spruit,
Hester de Feiter (accountant) en Romy Pelgrim (accountant)

Verslag : Paulien van Vliet

1. **Opening en vaststellen agenda**

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom. De agenda wordt vastgesteld.

2. **Verslag overleg auditcommissie 4 september 2025**

Het verslag wordt vastgesteld.

3. **Toelichting van de accountant op de uitgevoerde controle en managementletter**

De bestuurders hebben kennisgenomen van de inhoud van de managementletter en zijn van mening dat Laborijn in control is. Er worden kwaliteitsslagen naar de toekomst gemaakt. De accountant geeft een toelichting op de uitgevoerde controle en de managementletter. Het algemene beeld is goed. Laborijn heeft mooie stappen gezet. Deze stappen zijn niet gezet vanuit zorgen, maar vanuit nog beter presteren. De managementletter geeft geruststelling. In optiek van de accountant heeft Laborijn het rapportcijfer 8. Dit roept naar de mening van de leden van de auditcommissie de vraag of nog extra moet worden geïnvesteerd om tot het niveau van een 9 te komen. De keuze kan ook zijn om tevreden te zijn met het resultaat omdat Laborijn beperkte risico's loopt. Dit zou tijd, capaciteit en geld kunnen besparen.

De auditcommissie heeft namens het Algemeen Bestuur op 4 september besloten twee aandachtspunten mee te geven:

- *Nieuwbouw*

De samenvatting is helder en toegankelijk opgesteld en vormt een degelijke basis voor de periodieke rapportage waarmee het DB en AB op de hoogte worden gehouden van de voortgang van de nieuwbouw. De aanbevelingen zijn goed opgepakt.

De herziening van het toekomstige BTW mengpercentage als gevolg van de andere inrichting van het nieuw te bouwen pand, is afgestemd met de Belastingdienst. De investeringen voor de nieuwbouw worden afgewikkeld met het nieuwe mengpercentage.

- *Procesbeschrijvingen*

De interne beheersing van de processen is voor een belangrijk deel op orde. Er is goede aandacht geschonken aan de opvolging van de adviezen van voorgaand jaar. Alle stappen zijn toereikend. Kleine adviespunten: de rol 'wie' uitgebreider specificeren en meer ruchtbaarheid geven in de organisatie omdat niet iedereen de processen kent.

Risico's en aanbevelingen

De risico's vormen geen directe problemen. De top 3 risico's zijn:

1) *ICT samenwerking (Governance structuur)*

Aanvullend licht Jeroen toe dat er inmiddels een verkennend gesprek staat gepland om formeel deelnemer inclusief zeggenschap te worden.

2) *Risico aanbrengen van ongeautoriseerde wijzigingen in de betaalbatch*

Inkoopfacturen vragen om een vierogen-principe bij het invoeren van een crediteuren bankrekeningnummer. Het advies is om aanvullend de leverancier te bellen of een mail ter bevestiging te sturen op het moment dat een bankrekeningnummer wordt gewijzigd.

3) *Wijzigingen betaalbatch*

Het is in theorie mogelijk ten onrechte wijzigingen aan te brengen in de betaalbatch voordat

de betaling wordt uitgevoerd. Met het opvolgen van het advies bij risicopunt 2 wordt dit risico tevens ondervangen.

WSW

Binnen het proces opbrengst detacheringen worden de uren, tarieven en facturatie per detachering vastgelegd in Excel. Het advies is een verbandscontrole in te stellen om de volledigheid van de opbrengsten aan te tonen.

De accountant geeft aan dat op 3 november 2025 het Gerechtshof een uitspraak heeft gedaan over belasting van de pensioenpremies met btw. De staatssecretaris is het hier niet mee eens en heeft cassatie ingesteld. Voorlopig zijn er geen btw-heffingen voor werkgevers.

Laborijn heeft voldaan aan de begrotingsrechtmatigheid. Wat moet je melden en wat moet je opnemen? Het is van tevoren duidelijk gerapporteerd. Overschrijding van de lasten is onterecht, maar niet alles is te voorzien. Actieve informatievoorziening is belangrijk en daaraan is voldaan.

Het verslag en opvolging van de adviezen worden bevestigd aan de accountant.

4. **Bespreken concept reactie op de adviezen opgenomen in de managementletter (zonder aanwezigheid accountant)**

De auditcommissie stemt in met adviezen uit de managementletter en besluit deze met de adviezen door te geleiden naar het AB.

Aanbeveling 1 'Procesbeschrijvingen'

Aanbeveling 1 t/m 3 en 5 worden niet overgenomen.

Laborijn heeft een tool aangekocht die de professional de mogelijkheid geeft om een verbetervoorstel te doen. De beheerder van het proces onderzoekt de melding en besluit wel/niet een wijziging door te voeren. Het proces met bijbehorende opmerkingen staan in één systeem. Dit heeft een toegevoegde en lerende waarde. Dit is de reden waarom we het advies niet overnemen

Aanbeveling 4 (vergroot bekendheid en toepassing binnen de teams) wordt overgenomen.

Alle overige aanbevelingen (2 t/m 11) worden overgenomen.

5. **Concept treasurystatuut. Kan het in deze vorm worden voorgelegd aan het AB?**

De accountant heeft tijdens de interim controle 2025 geconstateerd dat het treasurystatuut van Laborijn uit 2018 gedateerd is. Het advies van de accountant is om het treasurystatuut te actualiseren en in lijn te brengen met de financiële verordening. Dit is mede in het licht dat er een lening is aangetrokken voor de nieuwbouw.

Het treasurystatuut is aangepast en actueel gemaakt naar de huidige situatie. Functies die niet meer bestaan, zoals de directeur bedrijfsvoering en teammanager financiën zijn verwijderd en/of vervangen naar de functionaris die op dit moment de werkzaamheden uitvoert. Het aantal op te vragen offertes is bijgesteld van 3 naar 2 zodat dit aansluit met de financiële verordening.

De auditcommissie gaat akkoord met het aangepaste treasurystatuut en zendt dit door naar het Algemeen Bestuur ter vaststelling.

De accountant is de datering van het treasurystatuut per toeval tegengekomen. De leden van auditcommissie adviseren dan ook een systeem te ontwikkelen waarbij Laborijn periodiek de regelingen doorloopt en actualiseert. Jeroen zegt toe dit advies op te volgen.

6. Concept IC plan 2026 (ter informatie)

Op 11 november is het concept IC plan 2026 in het MT besproken.

In het verslag van de interne audit wordt gemeld dat er een aantal aandachtspunten zijn die regelmatig voorkomen. Een voorbeeld hiervan zijn detacheringsfacturen waarbij de afronding van het uur niet gefactureerd wordt. Dit zijn kleine aanpassingen waarop goed wordt gecontroleerd.

De auditcommissie heeft kennisgenomen van het interne controle plan. Het plan lijkt gedegen. Het advies is om in overweging te nemen om minder controles uit te voeren op processen die goed lopen.

De auditcommissie is tevreden met de relatie met de accountant. Er is ruimte voor overleg en advies, dat zeer wordt gewaardeerd en waardevol is.

7. Rondvraag

Bij de rondvraag wordt teruggeblikt op de ondertekening van de grondverkoop aan de gemeente Doetinchem. Tevens wordt een toelichting gegeven over een recente definitieve toekenning van ESF middelen.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Aan: het Algemeen Bestuur van Laborijn
Van: het Dagelijks Bestuur van Laborijn
Betreft: Voorstel tot vaststelling van een nieuwe verordeningen ex.212 en 213 gemeentewet onder gelijktijdige intrekking van de oude verordeningen
Datum: 19 december 2025

Aanleiding

Onlangs is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. De wijzigingen gelden vanaf het boekjaar 2025. Als gevolg van deze wijzigingen moeten onze verordeningen ex. 212 en 213 gemeentewet worden aangepast.

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (212 gemeentewet)

Deze verordening wordt vaak 212-verordening genoemd, omdat de grondslag is gelegen in artikel 212 gemeentewet. Dit artikel is op grond van artikel 35, lid 7, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) van overeenkomstige toepassing op openbare lichamen, zoals Laborijn. In deze verordening regelt uw bestuur op hoofdlijnen de spelregels voor het financieel beleid en beheer binnen Laborijn.

Verordening controle op het financiële beleid, beheer en inrichting van de financiële organisatie Laborijn (213 gemeentewet)

Evenals de hiervoor aangehaalde verordening vindt deze verordening haar grondslag in de gemeentewet. In deze verordening regelt uw bestuur op hoofdlijnen de kaders voor de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie.

Relevante wijzigingen

De voor ons meest relevante wijziging van het BADO is dat de goedkeuringstolerantie bij de accountantscontrole is aangepast. Vanaf 2025 geldt een goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves). Dat was 1% voor getrouwheid en 3% voor onzekerheden. De achtergrond van deze wijziging is dat de wetgever de norm voor alle decentrale overheden gelijk heeft willen trekken. Daarnaast willen wij van de gelegenheid gebruik maken om de tekst van de verordeningen te actualiseren.

Advies:

- Vaststellen de in (concept) bijgevoegde verordeningen ex. 212 en 213 gemeentewet onder gelijktijdig intrekking van de laatst gepubliceerde gelijknamige verordeningen.

Het dagelijks bestuur van Laborijn,

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Aldus besloten door het algemeen bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie Laborijn (artikel 213 Gemeentewet)

Besluit van het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Laborijn tot vaststelling van de Verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie Laborijn (artikel 213 Gemeentewet)

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Laborijn;
gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 28 november 2025;
gelet op artikel 213, eerste lid, van de Gemeentewet en artikel 34 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze luiden op 1 januari 2025;
gelezen het advies van de auditcommissie;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening controle financiële beheer en organisatie Laborijn (artikel 213 Gemeentewet)

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- accountant: een door het Algemeen Bestuur aangewezen accountant als bedoeld in artikel 213 tweede lid, van de Gemeentewet;
- accountantscontrole: controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening door de accountant;
- deelverantwoording: een in opdracht van het Algemeen Bestuur ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een deel van de organisatie, welke verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening;
- jaarrekening: jaarrekening van Laborijn als bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet;
- managementletter: verslag van de accountant gericht aan het bestuur met belangrijke bevindingen en adviezen voor verbetering van de interne beheersing, de IT-omgeving en actuele ontwikkelingen;
- rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het Dagelijks Bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.
- goedkeuringstolerantie: De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de verstrekking van de af te geven controleverklaring.
- Een rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstoleranties. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole vindt plaats door een accountant. De aanwijzing van de accountant geschiedt voor een periode van 3 jaar¹.
2. Het Dagelijks Bestuur bereidt in overleg met het Algemeen Bestuur de aanbesteding van de accountantscontrole voor.
3. Het Algemeen Bestuur stelt de toe te passen goedkeuringstolerantie en rapporteringstolerantie als volgt vast:

¹ Exclusief de optie tot verlenging.

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de Uitvoering van de controle	$\leq 2\%$	$> 2\% - \leq 4\%$	$> 4\%$

Voor de rapporteringstolerantie geldt als maatstaf dat de accountant op het niveau van programma's in de begroting elke fout of onzekerheid groter dan of gelijk aan € 50.000 rapporteert.

3. Het Algemeen Bestuur stelt voor toekomstige aanbestedingen van de accountantscontrole het programma van eisen vast. Het programma van eisen bevat voor de jaarlijkse accountantscontrole in ieder geval:

- a. de toe te passen goedkeuringstoleranties bij de accountantscontrole, de verantwoordingsgrens door het Dagelijks Bestuur en afwijkende rapportagegrenzen;
- b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen omvangsbases; en goedkeuringstoleranties en afwijkende rapporteringstoleranties;
- c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
- d. de aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;
- e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering;
- f. de posten van de jaarrekening met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden;
- g. de producten of organisatieonderdelen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden.

4. In afwijking van het derde lid, aanhef, kan het Algemeen Bestuur in het programma van eisen opnemen, dat het Algemeen Bestuur jaarlijks voorafgaand aan de accountantscontrole in overleg met de accountant de onder f en g genoemde onderdelen vaststelt.

5. Het Algemeen Bestuur stelt de selectiecriteria en per selectie criterium de bijbehorende wegingsfactoren vast.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

1. Het Dagelijks Bestuur kan de accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid. voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het Dagelijks Bestuur informeert het Algemeen Bestuur vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.

2. Het Dagelijks Bestuur draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid over de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries.

3. Het Dagelijks Bestuur draagt de zorg voor de verantwoording aan derden en nemen hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Als een deel van deze vereisten moet worden uitgevoerd door een accountant, is het Dagelijks Bestuur bevoegd hiervoor de opdracht te verlenen aan een andere dan de door het Algemeen Bestuur aangewezen accountant, indien dit in het belang van het openbaar lichaam Laborijn is.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening:

- a. de wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht, en ook de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden. De accountant vraagt

- voorafgaand aan de accountantscontrole de benodigde dossierstukken schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie Laborijn;
- b. De accountant voert de controlewerkzaamheden met voorafgaande kennisgeving aan een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie van Laborijn uit.
2. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant en de auditcommissie van Laborijn.

Artikel 5. Informatieverstrekking door het Dagelijks Bestuur

1. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening, met de rechtmatigheidsverantwoording, volgens de geldende wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor accountantscontrole.
2. Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende bescheiden voor de accountant ter inzage liggen en onbelemmerd toegankelijk zijn.
3. Bij de jaarrekening bevestigt het Dagelijks Bestuur schriftelijk aan de accountant, dat alle bij het Dagelijks Bestuur bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.
4. Het Dagelijks Bestuur overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen zo spoedig mogelijk aan het Algemeen Bestuur.
5. Het Dagelijks Bestuur overlegt de management- en boardletter met een reactie vanuit het Dagelijks Bestuur zo spoedig mogelijk aan het Algemeen Bestuur.
6. Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in het Algemeen Bestuur beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur en de accountant gemeld.
7. De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur zo veel mogelijk gebruik van de namens het Dagelijks Bestuur uitgevoerde onafhankelijke onderzoek.
8. De accountant maakt in de accountantscontrole zo veel mogelijk gebruik van de aanwezige interne beheersing van de werkzaamheden van de interne auditfunctie van het openbaar lichaam Laborijn en stimuleert door een zo veel mogelijke organisatiegerichte accountantscontrole de verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering.

Artikel 6. Toegang tot informatie door accountant

1. Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle relevante (werk)plaatsen van Laborijn.
2. De accountant is bevoegd om van alle bij Laborijn werkende personen mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor, dat de bij Laborijn werkende personen hieraan hun medewerking verlenen.
3. Het Dagelijks Bestuur draagt er zorg voor, dat alle bij Laborijn werkende personen zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer, de getrouwheid van zowel het financiële beeld als de verklaring over de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 7. Rapportering door accountant

1. Als de accountant bij een accountantscontrole tot het oordeel komt dat de rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die op zichzelf leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan het Algemeen Bestuur en zendt een afschrift hiervan aan het Dagelijks Bestuur.

2. In aanvulling op het verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde controles verslag uit over zijn bevindingen die niet van bestuurlijk belang zijn aan de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren.
3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan het Algemeen Bestuur door de accountant aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd met de mogelijkheid voor het Dagelijks Bestuur om op deze stukken te reageren.
4. De accountant bespreekt voorafgaand aan de behandeling van de jaarstukken in de vergadering van het Algemeen Bestuur het verslag van bevindingen met de auditcommissie van Laborijn.

Artikel 8. Intrekking oude regeling

De laatst gepubliceerde controleverordening wordt ingetrokken.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag van publicatie in het blad gemeenschappelijke regelingen.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening controle financiële beheer en organisatie Laborijn (artikel 213 Gemeentewet).

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 19 december 2025.

De secretaris

De voorzitter

J.T. Spruit

drs. E.J. Huizinga MBA

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (artikel 212 Gemeentewet)

Besluit van het Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke regeling Laborijn tot vaststelling van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (artikel 212 Gemeentewet)

Het Algemeen Bestuur van Laborijn;

gelet op artikel 212, eerste lid, van de Gemeentewet en artikel 33 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze bepalingen luiden op 1 januari 2025;

besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn (artikel 212 Gemeentewet) Laborijn

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de organisatie Laborijn en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin Laborijn, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt.
- rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het Dagelijks Bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Paragraaf 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Vaststelling programma-indeling en paragrafen

1. Het Algemeen Bestuur stelt bij aanvang van iedere bestuursperiode een programma-indeling voor die bestuursperiode vast.¹
2. Het Algemeen Bestuur stelt bij aanvang van iedere bestuursperiode op voorstel van het Dagelijks Bestuur per programma vast:
 - a. de taakvelden, en
 - b. de beleidsindicatoren.Het voorstel van het Dagelijks Bestuur bevat in ieder geval de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
3. Het Algemeen Bestuur stelt, indien gewenst, bij aanvang van iedere bestuursperiode vast over welke onderwerpen het bestuur in extra paragrafen naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

¹ Deze vaststelling doet zij jaarlijks middels het vaststellen van de begroting en meerjarenraming

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt:
 - a. van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven, en
 - b. in aanvulling op het bepaalde in de artikelen 20 en artikel 21 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming en de investeringen.
2. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.
3. In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 50.000 afzonderlijk gespecificeerd.

Artikel 4. Kaders begroting en meerjarenraming

1. Het Dagelijks Bestuur biedt voor 30 april aan de deelnemende raden een nota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.
2. In de begroting wordt geen post onvoorzien opgenomen.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. Het Algemeen Bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft het Algemeen Bestuur aan van welke nieuwe investeringen het bestuur op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Het Dagelijks Bestuur informeert het Algemeen Bestuur als het verwacht, dat de lasten van een programma of een prioriteit de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of de baten van een programma of een prioriteit de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden. Het Algemeen Bestuur geeft aan of hij een voorstel wil voor het wijzigen van de geautoriseerde lasten van het programma of de prioriteit, voor het wijzigen van het geautoriseerde investeringskrediet, of voor het bijstellen van het beleid.
4. Bij de behandeling van de tussentijdse rapportages in het Algemeen Bestuur bedoeld in artikel 6, eerste lid, doet het Dagelijks Bestuur voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het Dagelijks Bestuur indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.
5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het Dagelijks Bestuur voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan het Algemeen Bestuur voor. Bij investeringen groter dan € 500.000 informeert het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur in het voorstel over het effect van de investering op de schuldpositie van de Laborijn.

Artikel 6. Tussentijdse rapportages

1. Het Dagelijks Bestuur informeert het Algemeen Bestuur door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van Laborijn.
2. De tussentijdse rapportages bevatten in ieder geval een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
 - a. de baten en de lasten per programma uitgesplitst naar programmaonderdelen;

- b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen uitgesplitst naar programmaonderdelen;
 - c. het overzicht van de overhead;
 - d. het totale saldo van de baten en lasten, volgend uit de onderdelen a, b en c;
 - e. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
 - f. het resultaat, volgend uit de onderdelen d en e;
 - g. de realisatie en raming van de uitputting van de investeringskredieten.
3. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van taakvelden, prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter € 50.000 toegelicht.

Artikel 7. Jaarstukken

1. Gelijktijdig met het aanbieden van de jaarstukken biedt het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur het voorstel aan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
2. Vooruitlopend op het bestemmingsvoorstel over het jaarrekeningresultaat kan het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur voorstellen om restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

Artikel 8. Wensen en bedenkingen over grote onderwerpen

1. In het kader van de actieve informatieplicht beslist het Dagelijks Bestuur niet over:
 - a. de aan- en verkoop van goederen, werken en diensten groter dan € 250.000;
 - b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 250.000 en
 - c. bij het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen groter dan € 250.000, dan nadat het Algemeen Bestuur is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het Dagelijks Bestuur te brengen.

Artikel 9. EMU-saldo

Als het Rijk Laborijn bericht dat alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het Dagelijks Bestuur een aanpassing nodig acht, doet het Dagelijks Bestuur een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Paragraaf 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 10. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. Het Algemeen Bestuur stelt vast op welke wijze het door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten van de gemeente, exclusief de dotaties aan de reserves.
3. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 50.000 nader toegelicht.
4. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden als rechtmatig beschouwd indien zij afdoende zijn toegelicht in de jaarrekening. Het melden in de jaarrekening wordt als tijdig aangemerkt door het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur autoriseert de afwijkingen op basis van de toelichting in de jaarrekening. De rechtmatigheid van deze afwijkingen is onderhevig aan de voorwaarde dat zij dienen ter ondersteuning van het te realiseren beleid en de besteding van het benodigde bedrag en de ontvangen baten.

Artikel 11. Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het Dagelijks Bestuur biedt aan het Algemeen Bestuur jaarlijks uiterlijk voor 31 december ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 12 Begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het Algemeen Bestuur geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;
2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het Algemeen Bestuur is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5.
3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
 - a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
 - b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
 - c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het Algemeen Bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
2. Het Dagelijks Bestuur zorgt voor en leggen vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Paragraaf 4. Financieel beleid

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de Nota waardering en afschrijving.
2. Het Dagelijks Bestuur biedt het Algemeen Bestuur jaarlijks een meerjareninvesteringsplan aan als bijlage bij de begroting, waarbij inzicht wordt verschaft in de geplande investeringen en de daarmee gepaard gaande kapitaallasten voor de komende meerjarenperiode.

Artikel 15. Voorziening voor oninbare vorderingen

1. Voor de vorderingen op verbonden partijen en derden wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen.

2. Voor vorderingen op cliënt-debiteuren in het kader van de Participatiewet wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van de categorie vorderingen.

Artikel 16. Reserves en voorzieningen

1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.

2. Het Dagelijks Bestuur neemt jaarlijks in de begroting een overzicht op van:

- a. de vorming en besteding van reserves;
- b. de vorming en besteding van voorzieningen;
- c. bij welke specifiek benoemde taakvelden het verschil tussen het geraamde saldo van baten en lasten en het gerealiseerde saldo van baten en lasten mogen worden verrekend met een daartoe in het leven geroepen reserve;

3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt in ieder geval aangegeven:

- a. het specifieke doel van de reserve;
- b. het bestedingsplan van de reserve
- c. de voeding van de reserve;
- d. de maximale hoogte van de reserve, en
- e. de maximale looptijd.

4. Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd.

5. De reserves worden jaarlijks bij zowel de begroting als de jaarrekening getoetst en de onderliggende bestedingsplannen wordt hierbij geactualiseerd.

Artikel 17. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten, de overheadkosten en de rente van de inzet van vreemd vermogen, reserves en voorzieningen voor de financiering van de in gebruik zijnde activa betrokken.

2. Voor de toerekening van de overheadkosten worden de overheadkosten die kunnen worden toegerekend aan activiteiten welke geheel of deels worden bekostigd met een specifieke uitkering of subsidie, binnen het taakveld overhead apart geadmistreerd en in de desbetreffende verantwoordingen over de besteding toegerekend aan die activiteiten.

Artikel 18. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten en werken door Laborijn aan overheidsbedrijven en derden waarbij Laborijn in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht.

2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door Laborijn aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht.

3. Bij het verstrekken van kapitaal door Laborijn aan overheidsbedrijven en derden gaat het Dagelijks Bestuur uit van een vergoeding van ten minste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen.

4. Bij afwijking van het eerste, tweede of derde lid vanwege een publiek belang doet het Dagelijks Bestuur vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel aan het Algemeen Bestuur, waarin het publiek belang van de activiteiten wordt gemotiveerd.

5. Besluiten van het Algemeen Bestuur met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 19. Financieringsfunctie

1. Het Dagelijks Bestuur neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen de volgende kaders in acht:

- a. voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar worden tenminste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd; en
- b. er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.

2. Bij het verstrekken van leningen, garanties en risicodragend kapitaal bedingt het Dagelijks Bestuur indien mogelijk zekerheden.

Paragraaf 5. Paragrafen bij de begroting en jaarstukken

Artikel 20. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het Dagelijks Bestuur neemt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. de wijze waarop met conjuncturele risico's en de omvang van het weerstandsvermogen wordt omgegaan;
- b. de wijze waarop met project specifieke risico's wordt omgegaan bij het bepalen van de tussentijdse winstneming en de omvang van het weerstandsvermogen.

Artikel 21. Onderhoud kapitaalgoederen

Het Dagelijks Bestuur neemt in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen van de begroting en de jaarstukken de verplichte onderdelen op als beschreven in artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Artikel 22. Financiering

Het Dagelijks Bestuur neemt in de paragraaf financiering van de begroting en de jaarstukken alleen de verplichte onderdelen (op grond van artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) op.

Artikel 23. Bedrijfsvoering

Het Dagelijks Bestuur neemt in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
- b. de kosten van inhuur derden;
- c. de huisvestingskosten;
- d. de automatiseringskosten;
- e. de budgetten voor het Bestuur, de accountant en eventuele commissies;
- f. een toelichting op alle afwijkingen in rechtmatigheid, die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen, voor zover deze de rapportagegrens, zoals bedoeld in artikel 10 overschrijden en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen;
- g. een overzicht van en toelichting op niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden en de bijbehorende ministeriële regelingen, als deze voorkomen;
- h. rapportage van het veelvuldig niet naleven van normen uit de gids proportionaliteit en/of slechte documentatie of naleving hiervan, als deze voorkomen;
- i. geconstateerde fraude door eigen medewerkers, als dit voorkomt.

Artikel 24. Verbonden partijen

Het Dagelijks Bestuur neemt in de paragraaf verbonden partijen van de begroting en de jaarstukken alleen de verplichte onderdelen op grond van artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Paragraaf 6. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 25. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de organisatie als geheel en in de afzonderlijke bedrijfsonderdelen;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden, contracten;
- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het beleid;
- e. het afleggen van verantwoording door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving, en
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 26. Financiële organisatie

Het Dagelijks Bestuur draagt in ieder geval zorg voor:

- a. een eenduidige indeling van de organisatie en een eenduidig toewijzing van de taken aan de afzonderlijke bedrijfsonderdelen;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e. de te maken afspraken met de afzonderlijke bedrijfsonderdelen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- f. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
- g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen, en
- h. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van fraude van regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.
- i. het verzamelen en vastleggen van gegevens over de geleverde prestaties en de maatschappelijke effecten zodat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur of door de colleges van de deelnemende gemeenten, kunnen worden getoetst.

Artikel 27. Interne controle

1. Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen.

Bij afwijkingen rapporteert het Dagelijks Bestuur daarover in de rechtmatigheidsverantwoording, zoals beschreven in artikel 23 onder f.

Daarnaast informeert het Dagelijks Bestuur het Algemeen Bestuur over genomen maatregelen tot herstel van de tekortkomingen.

2. Het Dagelijks Bestuur zorgt voor de systematische controle van de administratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeenschappelijke regeling.

Paragraaf 7. Slotbepalingen

Artikel 28. Intrekking oude regeling

De laatst gepubliceerde financiële verordening wordt ingetrokken.

Artikel 29. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag van publicatie in het blad gemeenschappelijke regelingen.

2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Laborijn.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Laborijn op 19 december 2025.

De secretaris

De voorzitter

J.T. Spruit

drs. E.J. Huizinga MBA

Aan: het Algemeen Bestuur van Laborijn
Van: het Dagelijks Bestuur van Laborijn
Betreft: Intrekking van het controleprotocol
Datum: 19 december 2025

Aanleiding

In uw vergadering van 8 juli 2022 heeft u het Controleprotocol voor de accountantscontrole van de jaarrekening Laborijn vastgesteld. Dit protocol is inmiddels achterhaald en kan worden ingetrokken.

Toelichting

Vanaf 2023 is ons bestuur verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De verordeningen ex. artikel 212 en 213 Gemeentewet en het Normenkader Laborijn zijn hierop aangepast. Ook de wetgever heeft een aantal wijzigingen en verduidelijkingen in de rechtmatigheidswetgeving doorgevoerd. De kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV is hiermee in overeenstemming gebracht. Deze kadernota vormt nu samen met ons interne controle plan de leidraad voor de rechtmatigheidsverantwoording. Het controleprotocol kan worden ingetrokken.

Advies:

- Vaststellen bijgaand besluit tot intrekking van het controleprotocol en deze op de gebruikelijke wijze bekendmaken.

Het dagelijks bestuur van Laborijn,

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Aldus besloten door het algemeen bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Besluit tot intrekking van het Controleprotocol van de accountantscontrole van de Jaarrekening van Laborijn 2022

Het algemeen bestuur;

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 28 november 2025 over de rechtmatigheidsverantwoording van de Jaarrekening van Laborijn;

gelet op artikel 21 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze bepaling luidt op 19 december 2025;

overwegende, dat het Controleprotocol niet langer meer de leidraad vormt voor de rechtmatigheidsverantwoording van de Jaarrekening van Laborijn;

Besluit:

Artikel I Intrekking

Het Controleprotocol van de accountantscontrole van de Jaarrekening van Laborijn 2022 wordt ingetrokken.

Artikel II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking daarvan in het blad gemeenschappelijke regelingen.

Aldus besloten door het algemeen bestuur van Laborijn op 19 december 2025.

de secretaris,

de voorzitter,

J.T. Spruit

drs. E.J. Huizinga MBA

Aanpassing treasurystatuut

Aan: Algemeen Bestuur

Van: Dagelijks Bestuur

Betreft: Aanpassing treasurystatuut

Datum: 28 november 2025

Aanleiding

De accountant heeft tijdens de interim controle 2025 geconstateerd dat het treasurystatuut van Laborijn gedateerd is (uit 2018). Het advies van de accountant is om het treasurystatuut te actualiseren en in lijn te brengen met de financiële verordening.

Aanpassingen

In het treasurystatuut zijn de functies die niet meer bestaan, zoals de directeur bedrijfsvoering en teammanager financiën, verwijderd en/of vervangen naar de functionaris die op dit moment de werkzaamheden uitvoert.

Het aantal op te vragen offertes is bijgesteld van 3 naar 2 zodat dit aansluit met de financiële verordening.

Advies

- Kennisnemen van dit memo en instemmen met de inhoud.
- Het aangepaste treasurystatuut te publiceren op de gebruikelijke wijze.

Aldus besloten door het Algemeen Bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Treasurystatuut

Doetinchem, oktober 2025

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Algemeen	4
3. Risicobeheer	4
4. Financiering	5
5. Kasbeheer	6
6. Administratieve organisatie en interne controle	6
7. Inwerkingtreding.....	10
8. Ondertekening	10
Bijlage 1 Begrippenkader.....	11

1. Inleiding

Het treasurystatuut vormt het kader voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het treasurybeleid ondersteunt als onderdeel van het financieel beleid, de uitvoering van de publieke taken en biedt mede waarborgen voor de financiële continuïteit van Laborijn op korte en lange termijn.

Op 1 januari 2001 is de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) in werking getreden. In deze wet worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Uitvoeringsorganisatie Laborijn onderkent het belang van een verantwoord en adequaat beheer van haar financiële middelen. Mede als gevolg van de Wet Fido wenst zij haar activiteiten op het gebied van treasury op een zo transparant en beheersbaar mogelijke wijze in te richten.

In verband met de vereisten van de Wet Fido kent onze organisatie 2 instrumenten op het gebied van treasury: het treasurystatuut en de financieringsparagraaf in de begroting en jaarstukken. Hieronder worden deze twee instrumenten toegelicht:

Het treasurystatuut

In dit treasurystatuut wordt de “beleidsmatige infrastructuur” van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het treasurystatuut maakt objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

Naast het treasurystatuut neemt de gemeenschappelijke regeling jaarlijks een financieringsparagraaf op in zowel de begroting als in de jaarstukken:

De financieringsparagraaf

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Bij het opstellen van het treasurystatuut is rekening gehouden met de bepalingen van de relevante wettelijke kaders:

- de Gemeentewet;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido);
- het met de Wet Fido samenhangende Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden;
- Wet houdbare overheidsfinanciën;
- de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden;
- het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- de Financiële verordening Laborijn (art. 212 Gemeentewet);
- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Het statuut is voor Uitvoeringsorganisatie Laborijn beperkt gehouden omdat Laborijn een eenvoudige rol heeft op het geheel van treasury. De dagelijkse financieringsbehoefte is:

- het aantrekken van geld voor investeringen ten behoeve van de bedrijfsvoering;
- het overbruggen van de mate van bevoorschotting zoals geregeld in de gemeenschappelijke regeling of bij het offreren van projecten en de voortgang van uitvoering van de projecten en begroting.

2. Algemeen

Artikel 1 Doelstellingen treasuryfunctie

De treasuryfunctie van de gemeenschappelijke regeling dient tot:

- 1.1 Het voldoen aan de wettelijke kaders zoals vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Fido) en in de daaraan gerelateerde ministeriële regelingen.
- 1.2 Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om binnen de door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders van de begroting te kunnen werken.
- 1.3 Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de gemeenschappelijke regeling tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
- 1.4 Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- 1.5 Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

3. Risicobeheer

Artikel 2 Uitgangspunten risicobeheer

- 2.1 De gemeenschappelijke regeling mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door het Algemeen Bestuur goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij.
- 2.2 De gemeenschappelijke regeling kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut.
- 2.3 Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Artikel 3 Renterisicobeheer

- 3.1 De kasgeldlimiet wordt niet overschreden conform de Wet Fido, tenzij de financieel toezichthouder van de provincie ontheffing heeft verleend.
- 3.2 De renterisiconorm wordt niet overschreden conform de Wet Fido, tenzij de financieel toezichthouder van de provincie ontheffing heeft verleend.
- 3.3 Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.
- 3.4 De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
- 3.5 De rentevisie wordt ieder jaar opgesteld op basis van de rentevisie van minimaal twee vooraanstaande financiële instellingen;
- 3.6 Binnen de kaders gesteld onder lid 3 en lid 4 streeft de gemeenschappelijke regeling naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen.

Artikel 4 Kredietrisicobeheer

- 4.1 De gemeenschappelijke regeling mag gelden tijdelijk uitzetten bij Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke lichamen met een solvabiliteitsrisico van 0%.
- 4.2 Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist.
- 4.3 Bij het uitzetten van gelden, afhankelijk van de grootte van het bedrag, streeft de gemeenschappelijke regeling ernaar om de risico's te spreiden.

Artikel 5 Intern liquiditeitsbeheer

De gemeenschappelijke regeling beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasury activiteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitenplanning (looptijd tot één jaar), alsmede een meerjarige liquiditeitenplanning met een looptijd van minimaal 4 jaar.

Artikel 6 Valutarisicobeheer

Valutarisico's worden in de gemeenschappelijke regeling uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in Euro's.

4. Financiering

Artikel 7 Financiering

Bij het aantrekken van financieringen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

7.1 Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.

7.2 Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren;

7.3 Als financieringsinstrument zijn uitsluitend onderhandse leningen toegestaan.

7.4 Aan het Dagelijks Bestuur wordt de bevoegdheid gedelegeerd tot het aantrekken van vaste financieringsmiddelen tot een maximumbedrag van telkens € 500.000

7.5 De gemeenschappelijke regeling vraagt offertes op bij minimaal 2 financiële ondernemingen alvorens een financiering wordt aangetrokken.

7.6 Financiële ondernemingen (kredietondernemingen, beleggingsondernemingen, effectenondernemingen, verzekeraars en pensioenfondsen) dienen onder Nederlands of anderszins EER-toezicht [1](#) te vallen, zoals de Nederlandse Bank en de Verzekeringkamer.

7.7 Garanties worden alleen verstrekt als deze niet bij derden kunnen worden ondergebracht en de verzoekende instantie heeft aangetoond de verplichtingen van rente en aflossingen te kunnen voldoen, eventueel aangevuld met het bieden van zekerheden (bijv. recht van eerste hypotheek).

7.8 Aan het Dagelijks Bestuur wordt de bevoegdheid gedelegeerd tot het garanderen van leningen tot een maximumbedrag van telkens € 50.000.

7.9 Indien van de bevoegdheid genoemd in het 4^e en 8^e lid gebruik wordt gemaakt, wordt hiervan in de eerstvolgende vergadering van het Algemeen Bestuur mededeling gedaan.

7.10 De organisatie trekt uitsluitend financieringen aan tegen een marktconform tarief, alle voorwaarden in acht nemend.

Artikel 8 Langlopende uitzettingen

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van de treasuryfunctie voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

8.1 Uitzettingen worden uitsluitend gedaan met in achtneming van de in dit statuut genoemde voorwaarden met betrekking tot renterisico's en kredietrisico's.

8.2 Uitzettingen worden uitsluitend gedaan met inachtneming van de Wet houdbare overheidsfinanciën en de regeling schatkistbankieren.

Artikel 9 Relatiebeheer

De gemeenschappelijke regeling beoogt het realiseren van gunstige c.q. marktconforme condities voor af te nemen financiële diensten. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

9.1 Bankrelaties en hun bancaire condities worden ten minste ééns in de 4 jaar beoordeeld;

9.2 Bankrelaties dienen wat betreft hun kredietwaardigheid minimaal te voldoen aan de volgende eisen: de financiële onderneming is gevestigd in een EER-lidstaat die minimaal een A-rating (bij uitzettingen korter dan drie maanden) is toegekend door twee

ratingbureaus. Deze rating moet zijn afgegeven door twee van de volgende erkende ratingbureaus: Moody, Standard & Poors of Fitch IBCA. Hierbij zal de longterm issuer credit rating worden aangehouden. Elke keer alvorens tot uiteenzetting wordt overgegaan zullen de ratings worden opgevraagd, ook als een uitzetting wordt verlengd.

9.3 Financiële ondernemingen (kredietondernemingen, beleggingsondernemingen, effectenondernemingen, verzekeraars en pensioenfondsen) dienen onder Nederlands of anderszins EER-toezicht te vallen, zoals de Nederlandse Bank en de Verzekeringskamer.

9.4 Tussenpersonen, die eventueel worden ingeschakeld, dienen geregistreerd te staan bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en daarvan een vergunning als makelaar te hebben ontvangen.

5. Kasbeheer

Artikel 10 Geldstromenbeheer

Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt:

10.1 Het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenschappelijke regeling niveau op elkaar en de liquiditeitenplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingentijdig kunnen worden nagekomen.

10.2 Het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door één bank.

Artikel 11 Saldo- en liquiditeitenbeheer

Voor het saldobehoor en het liquiditeitenbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:

11.1 De gemeenschappelijke regeling streeft naar concentratie van de overtollige liquiditeiten binnen één rente compensatie circuit bij de bank met de gunstigste condities.

11.2 De gemeenschappelijke regeling houdt bij het aantrekken van kortlopende financieringsmiddelen rekening met de wettelijke kasgeldlimiet. Een overschrijding van meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt gemeld bij de financieel toezichthouder (Provincie) voorzien van een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

11.3 Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeldleningen, kasgeldleningen en kredietfaciliteiten op rekening courant.

11.4 Toegestane instrumenten bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn producten in vastrentende waarden.

11.5 Bij het extern uitzetten van gelden korter dan één jaar zijn slechts de in artikel 4 genoemde tegenpartijen toegestaan.

11.6 Tijdelijke financieringstekorten en overschotten kunnen conform de richtlijnen onder artikel 8, artikel 10 en artikel 11 worden ingevuld.

6. Administratieve organisatie en interne controle

Artikel 12 Administratie organisatie en interne controle

In het kader van de treasuryfunctie gelden de volgende algemene uitgangspunten op het gebied van administratieve organisatie en interne controle.

12.1 De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van treasury-activiteiten zijn in procesbeschrijvingen vastgelegd.

12.2 De administratieve organisatie en interne controle waarborgen dat:

- a. de uitvoering rechtmatig en doelmatig is;
- b. de treasury-activiteiten adequaat kunnen worden uitgevoerd en bijgestuurd;
- c. de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de informatie verzekerd zijn.

12.3 Bevoegdheden zijn via delegatie en mandaat nader schriftelijk vastgelegd;

12.4 Bij de uit te voeren treasury-activiteiten is functiescheiding doorgevoerd met als belangrijkste voorwaarden:

- a. iedere transactie wordt door minimaal twee functionarissen geautoriseerd (het 4 ogen principe);
 - b. de uitvoering en de controle geschiedt door afzonderlijke functionarissen;
 - c. de uitvoering en de registratie in de financiële administratie geschiedt door afzonderlijke functionarissen;
- 12.5 Tegenpartijen wordt opdracht gegeven de bevestiging van iedere transactie te versturen naar de financiële administratie zonder tussenkomst van de personen die bevoegd zijn tot het sluiten van de transacties
- 12.6 Een transactie wordt onmiddellijk schriftelijk vastgelegd door de functionaris die de transactie heeft afgesloten en doorgegeven aan de financiële administratie en concerncontroller;
- 12.7 Na ontvangst van de transactiebevestiging wordt de transactie tijdig gecontroleerd door de functionaris die belast is met de interne controle.
- 12.8 De accountant toetst, in het kader van zijn algemene controleopdracht, de opzet, bestaan en werking van de administratieve- en interne controlemaatregelen.

Artikel 13 Taken en verantwoordelijkheden

Het vastleggen van taken en verantwoordelijkheden start vanuit het Algemeen Bestuur. In onderstaande matrix zijn de belangrijkste taken en verantwoordelijkheden opgenomen.

Functie	Taken en verantwoordelijkheden
Algemeen Bestuur	• Het vaststellen van treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, globale richtlijnen en limieten in het treasurystatuut; • Het vaststellen van de financieringsparagraaf; • Het evalueren en als gevolg daarvan (eventueel) bijstellen van het treasurybeleid; • Het uitvoeren van de niet aan het Dagelijks Bestuur overgedragen treasury-activiteiten.
Dagelijks Bestuur	• Het uitvoeren van het treasurybeleid (formele verantwoordelijkheid); • Het opzetten van administratieve richtlijnen op het gebied van treasury; • Het uitbrengen van advies over beleidsvoorstellen en rapportages op het gebied van treasury aan het Algemeen Bestuur.
Algemeen directeur	• Het rapporteren aan het Algemeen Bestuur over de uitvoering van het treasurybeleid; • Het afleggen van verantwoording aan het Dagelijks Bestuur.
Concerncontroller	• Het bewaken van de kwaliteit van de treasuryprocessen; • Het controleren van de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening van de treasuryfunctie en hierover rapporteren aan de algemeen directeur; • Het jaarlijks rapporteren en het afleggen van verantwoording aan de algemeen directeur over de uitvoering van het treasurybeheer; • Het voorbereiden van beleidsvoorstellen op het gebied van treasury; • Het opzetten van administratieve richtlijnen op het gebied van treasury;

Auditor (onder verantwoordelijkheid van de concerncontroller)	• Het adviseren van de budgethouders over de financiële gevolgen van hun activiteiten en projecten; • Het uitvoeren van de interne controle op de uitgevoerde treasurytransacties en het hierover rapporteren aan het managementteam middels de IC rapportages
Budgethouders (managers)	• Het zorgdragen voor een goede kwaliteit van de informatie die de teams aanleveren aan de administratie omtrent toekomstige uitgaven en ontvangsten; • Het fiatteren van betalingen en ontvangsten, ten laste c.q. ten gunste van de budgetten, waarvoor zij in de begroting als budgethouder zijn aangewezen.
Betalingsfiatteur (de functionarissen bij de bank geregistreerd om betalingen te autoriseren)	• Het autoriseren van de door het team financiën voorgestelde transacties. • Het uitvoeren van de activiteiten met betrekking tot de volgende deelfuncties: risicobeheer, bedrijfsfinanciering (financiering, belegging en relatiebeheer en kasbeheer). Deze activiteiten dienen conform het vastgestelde treasurystatuut en de treasuryparagraaf te worden uitgevoerd. De transacties dienen geautoriseerd te zijn door de algemeen directeur; • Het beheren van de geldstromen; • Het onderhouden van contacten met banken, geldmakelaars en overige financiële instellingen; • Het schriftelijk vastleggen van de treasurytransacties en het doorgeven hiervan aan de algemeen directeur; • Het aanleveren van tijdige, volledige en betrouwbare gegevens aan de administratie; • Het afleggen van verantwoording aan de algemeen directeur over de uitvoering van de aan hem/haar gemandateerde activiteiten;
Team financiën (onder verantwoordelijkheid van de manager bedrijfsvoering)	• Het ontvangen van de transactiebevestigingen van derden en het controleren of deze overeenkomen met de transactie-informatie zoals verstrekt door de medewerker die is belast met de uitvoering; • Het overboeken van saldi tussen bankrekeningen. • Het afhandelen van het contante en girale betalingsverkeer • Het afleggen van verantwoording aan de manager bedrijfsvoering over de uitvoering van de aan hem/haar gemandateerde activiteiten • Het juist en volledig administreren van de bezittingen, schulden, rechten, verplichtingen, inkomsten, uitgaven, ontvangsten en betalingen in de financiële administratie • Het beheren van de debiteuren en de crediteuren. • Het uitvoeren van de gemandateerde treasury-activiteiten conform het treasurystatuut en de financieringsparagraaf;

Externe accountant	Het in het kader van haar reguliere controletaak adviseren en controleren omtrent de feitelijke naleving van het treasurystatuut.
--------------------	---

Artikel 14 Taakverdeling en functiescheiding

In onderstaande tabel staan de bevoegdheden met betrekking tot treasuryactiviteiten weergegeven alsmede de daarbij benodigde autorisatie.

Het Dagelijks Bestuur kan met het oog op een vlotte afhandeling van betalingsopdrachten aan anderen dan de in onderstaande tabel weergegeven functionarissen bij afzonderlijk besluit volmacht verlenen om betalingsopdrachten te fiatteren.

	Uitvoering (eerste handtekening)	Autorisatie (tweede handtekening)
Saldo-, liquiditeiten- en geldstromenbeheer		
Het uitzetten van geld via callgeld of deposito	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Het aantrekken van geld via callgeld of kasgeld	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Betalingsopdrachten voorbereiden	Financieel (administratief) medewerker	N.v.t.
Betalingsopdrachten fiatteren en versturen	Betalingsfiatteur (2 functionarissen bij de bank geregistreerd om betalingen te autoriseren)	Betalingsfiatteur (2 functionarissen bij de bank geregistreerd om betalingen te autoriseren)
Bankrelatiebeheer		
Bankrekeningen openen/sluiten/wijzigen	Financieel (administratief) medewerker	Algemeen directeur
Bankcondities en tarieven afspreken	Financieel (administratief) medewerker	Algemeen directeur
Het afsluiten van kredietfaciliteiten	Financieel (administratief) medewerker	Algemeen directeur
Het aantrekken van gelden via vaste of onderhandse leningen zoals vastgelegd in de treasuryparagraaf	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Het verstrekken van leningen aan derden uit hoofde van de publieke taak	Consulent Bbz	Manager dienstverlening tot ondermandaat
Het garanderen van gelden uit hoofde van de publieke taak	Financieel adviseur	Algemeen Directeur

Artikel 15 Informatievoorziening

Met betrekking tot de treasury-activiteiten dient tenminste de in de onderstaande tabel opgenomen informatie te worden verstrekt door de betreffende functionarissen:

Informatie	Frequentie	Informatie-verstrekker	Informatie-ontvanger
Gegevens m.b.t. toekomstige uitgaven en ontvangsten voor de liquiditeitenplanning	Naar behoefte	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Liquiditeitenplanning korte termijn	Naar behoefte	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Liquiditeitenplanning lange termijn	Jaarlijks	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Beleidsplannen voor de Treasuryparagraaf bij de begroting	Jaarlijks	Algemeen directeur	Algemeen Bestuur
Evaluatie treasury activiteiten in de Treasuryparagraaf bij de jaarrekening	Jaarlijks	Algemeen directeur	Algemeen Bestuur
Voortgang onderdelen treasuryparagraaf via rapportage	Naar behoefte	Financieel adviseur	Algemeen directeur
Informatie aan derden (toezichthouder en CBS) zoals genoemd in art. 8 Wet Fido.	Naar behoefte	Financieel adviseur	Algemeen directeur

7. Inwerkingtreding

Artikel 16 Inwerkingtreding

Dit treasurystatuut treedt na bekendmaking in werking en vervangt het oude treasurystatuut.

Artikel 17 Citeerartikel

Dit statuut kan worden aangehaald onder de naam "Treasurystatuut Uitvoeringsorganisatie Laborijn "

8. Ondertekening

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur d.d. 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Bijlage 1 Begrippenkader

In dit statuut wordt verstaan onder:

- Call geld / Daggeldlening Dit is een lening die dagelijks een van beide partijen kan worden opgezegd.
- Financiering Het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen
- Geldstromenbeheer Al die activiteiten die nodig zijn om liquiditeiten te transfereren zowel binnen de organisatie zelf als tussen de organisatie en derden (betalingsverkeer)
- Intern liquiditeitsrisico De risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjaren investeringsplanning waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen
- Kasgeldlimiet Een bedrag op basis van de Wet Fido ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeenschappelijke regeling bij aanvang van het jaar;
- Koersrisico Het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen
- Kredietrisico De risico's op een waardedaling van een vordering ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij als gevolg van insolventie of deficit
- Liquiditeitenplanning Een gestructureerd overzicht van de toekomstige inkomsten en uitgaven ingedeeld per tijdseenheid
- Rating De inschatting van de kans op eventuele wanbetalingen bij toekomstige rente- en aflossingsbetalingen op schuldpapier
- Renterisico Het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten van de gemeenschappelijke regeling door rentewijzigingen
- Renterisiconorm Een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal van het openbare lichaam bij aanvang van het jaar
- Rentetypische looptijd Het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op basis van de voorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare, constante rentevergoeding
- Saldobeheer Het beheer van de dagelijkse saldi op de rekeningen
- Rentevisie Toekomstverwachting over de rente-ontwikkeling
- Solvabiliteitsratio Status die door een bancaire toezichthouder in een EU-lidstaat aan het schuldpapier van een instelling kan worden toegekend
- Treasuryfunctie De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De treasuryfunctie bestaat uit vier deelfuncties: risicobeheer, gemeenschappelijke regelingfinanciering, kasbeheer en debiteuren- en crediteurenbeheer
- Uitzetting Het tijdelijk toevertrouwen van liquiditeiten aan derden tegen vooraf overeengekomen condities en bedingen. Kortlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode tot één jaar en langlopende

- uitzettingen hebben betrekking op een periode van één jaar of langer
- Toezichthouder Gedeputeerde Staten van de provincie.
 - Schatkistbankieren Decentrale overheden dienen al hun overtollige middelen boven een bepaalde drempel aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financien.
-

1

Onder de Europese Economische Ruimte (EER) vallen naast de lidstaten van de Europese Unie ook Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

2

Onder de Europese Economische Ruimte (EER) vallen naast de lidstaten van de Europese Unie ook Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

Aan: Algemeen Bestuur Laborijn
Van: Dagelijks Bestuur Laborijn
Betreft: Aanbiedingsbrief 2e begrotingswijziging 2025
Datum: 19 december 2025

Beste bestuursleden,

Voor u ligt de tweede gewijzigde begroting 2025. Dit betreft een technische begrotingswijziging waarbij de bijdrage voor uitvoeringskosten van de deelnemende gemeenten niet wijzigt. Deze begrotingswijziging hoeft daarmee niet voor zienswijze aan de gemeenteraden te worden aangeboden. De 1^e gewijzigde begroting 2025 dateert van mei 2025 en is in september vastgesteld in het AB. Sindsdien hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan die financiële impact hebben en bijstelling noodzakelijk maken.

In deze tweede gewijzigde begroting zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- de lasten bijstand en langdurige LKS zijn verhoogd met € 0,7 miljoen doordat de prijzen voor bijstand en LKS zijn verhoogd door verhoging van het WML
- in 2025 is de alleenverdienersregeling ingevoerd. Hierdoor wordt in 2025 naar verwachting € 181.000 uitbetaald. Dit bedrag wordt rechtstreeks in rekening gebracht bij de gemeenten.
- bij de septembercirculaire 2025 zijn de middelen voor de begeleiding van beschut werk met € 182.000 verhoogd en opgenomen in het programma mensontwikkeling.
- het Rijk heeft bij de septembercirculaire implementatiemiddelen 2025 beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de implementatie van de Participatiewet in balans. Laborijn ontvangt deze middelen en neemt deze voor nu op in de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling voor € 168.000.
- de rijksbijdrage Wsw is aangepast op basis van de septembercirculaire 2025 (voordeel van € 0,9 miljoen).
- de loonkosten Wsw zijn naar boven bijgesteld met € 0,6 miljoen in verband met de stijging van het WML en door het uitbetalen van de compensatieregeling belastingmaatregelen.
- het aandeel extern werkzame Wsw-medewerkers is ten opzichte van de begroting iets toegenomen. Als gevolg hiervan is de omzet Wsw naar boven bijgesteld met € 86.000.
- op voorschrift van de commissie BBV¹ moet Laborijn een voorziening treffen voor de resterende verplichting aan medewerkers Wsw die gebruik maken van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU), nu berekend op € 708.000.
- de mutaties in de bestemmingsreserves zijn geactualiseerd en per saldo leidt dit tot een mutatie van € 2,6 miljoen.
- een onttrekking aan de algemene reserve van per saldo € 529.000 in verband met de te vormen voorziening RVU van € 708.000 en het verwachte positieve totaalresultaat van circa € 179.000 waarbij wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de algemene reserve.

In de onderliggende programma's lichten wij de grootste financiële mutaties uitgebreider toe.

¹ Besluit begroting en verantwoording

In de volgende tabellen zijn de financiële mutaties per programma weergegeven ten opzichte van de 1^e begrotingswijziging 2025.

Overzicht mutaties lasten t.o.v. 1e begrotingswijziging x € 1.000	
Inkomenszekerheid	
Bijstand	936
Loonkostensubsidie	-510
Bijzondere bijstand	99
Individuele Inkomens toeslag	60
Vangnetvoorziening zelfstandigen	-
Studietoelage	12
Bbz kapitaalverstrekkingen	5
Directe salariskosten	-2
Toename lasten	600
Mensontwikkeling	
Re-integratiemiddelen	458
Beschut werk dienstverbanden	528
DGI dienstverbanden	29
CAO ad Slag Montferland	96
Directe salariskosten	252
Toename lasten	1.363
Inburgering	
Inburgering verstrekkingen	340
Reservering vooruit ontvangen bedragen	201
Directe salariskosten	17
Toename lasten	558
Wsw	
Loonkosten	78
Overige kosten	-57
Directe salariskosten	124
Toename lasten	145
Algemene Overhead	
Overige lasten	1.748
Directe salariskosten	34
Toename lasten	1.783
Totaal toename lasten	4.449
Lagere toevoeging reserve	-441
Totaal	4.009

Overzicht mutaties baten t.o.v. 1e begrotingswijziging x € 1.000	
Inkomenszekerheid	
Bijdrage gemeenten bijstand	936
Bijdrage gemeenten LKS	-510
Bijdrage gemeenten Bijzondere bijstand	103
Bijdrage gemeenten Inkomens toeslag	60
Bijdrage gemeenten Vangnetvoorziening Zelfstandigen	-
Bijdrage gemeenten Studietoelage	12
Bijdrage gemeenten Bbz kapitaalverstrekkingen	-21
Bijdrage gemeenten Tozo	-5
Terugvorderingen/aflossingen	27
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	-2
Toename baten	600
Mensontwikkeling	
Bijdrage gemeenten re-integratiemiddelen	-
Inleenvergoedingen	-2
Bijdrage gemeenten beschut werk	197
Loonkostensubsidie en omzet	339
Bijdrage gemeenten infrastructurele opslag DGI	145
Loonkostensubsidie en omzet	-29
CAO ad Slag Montferland	96
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	252
Afname baten	998
Inburgering	
Bijdrage gemeenten inburgeringsmiddelen	-24
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	17
Afname baten	-7
Wsw	
Omzet	-193
Bijdrage gemeenten Rijks subsidie	1.334
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	124
Toename baten	1.265
Algemene Overhead	
Inkomsten uit Dvo's	397
Overige baten	203
Bijdrage gemeenten overhead	-392
Toename baten	208
Totaal toename baten	3.065
Hogere onttrekking reserve	944
Totaal	4.009

Per saldo ligt een begrotingswijziging voor waarin we geen hogere bijdrage voor uitvoeringskosten vragen van de deelnemende gemeenten ten opzichte van de 1^e gewijzigde begroting 2025.

Mutatie reserves

De reserves zijn in deze begrotingswijziging als volgt gemuteerd:

De onttrekking uit de bestemmingsreserves is per saldo € 1.947.000 lager dan in de 1^e begrotingswijziging 2025 was verwacht:

- € 506.000 lagere onttrekking uit de reserve organisatieontwikkeling. Deze kosten was gepland in 2025 en worden doorgeschoven naar 2026.
- € 318.000 minder onttrekking uit de in 2024 nieuw gevormde reserve doorontwikkeling infrastructuur, doordat de uitvoering van een deel van de opgestarte projecten over de jaargrens 2025 heen gaat en in 2026 doorloopt.
- € 921.000 minder tekort op re-integratiemiddelen, onder andere als gevolg van de projecten oudkomers en jongeren die over de jaargrens 2025 heen gaan, waardoor minder hoeft te worden gedekt uit de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen.
- € 202.000 lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve frictiekosten uittreding Oude IJsselstreek.

De toevoeging aan de bestemmingsreserve is per saldo € 690.000 hoger dan begroot:

- € 352.000 toevoeging aan de reserve doorontwikkeling infrastructuur vanuit het impulsbudget infrastructuur van 2025.
- € 133.000 toevoeging aan de reserve organisatieontwikkeling vanuit de ontvangen esf-subsidie.
- € 168.000 toevoeging aan de reserve organisatieontwikkeling vanuit de Rijksbijdrage voor de implementatie Participatiewet in balans.
- € 40.000 toevoeging aan de reserve vakantiegelden en -dagen.
- € 3.000 minder toevoeging aan de reserve Risico DVO's.

De onttrekking aan de algemene reserve bedraagt € 529.000.

- Dit betreft de vorming van een voorziening voor medewerkers Wsw die deelnemen aan de RVU ter hoogte van € 708.000. Het verwacht positief resultaat over 2025 van € 179.000 is hierop in mindering gebracht. Voor verdere uitleg zie paragraaf 4.4.

Voor een volledig overzicht van de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk 5 van de 2e gewijzigde begroting 2025.

Besluit

Het vaststellen van de 2e begrotingswijziging 2025 zoals bijgevoegd.

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Aldus besloten door het Algemeen Bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J.T. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

2^e Begrotingswijziging 2025

Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn

Doetinchem, november 2025

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Resultaat.....	5
3. Ontwikkeling aantallen.....	6
3.1 Aantal huishoudens in de bijstand	6
3.2 Aantal klanten werkzaam met langdurige loonkostensubsidie.....	6
3.3 Aantal klanten Wet inburgering	6
3.4 Aantal Wsw-medewerkers	6
4. Toelichting baten en lasten per programma	7
4.1 Programma inkomenszekerheid	7
4.2 Programma mensontwikkeling	9
4.3 Programma inburgering	13
4.4 Programma Wsw.....	15
4.5 Programma Algemene Overhead	18
5. Mutaties reserves	21
6. Investerings	22
7. Bijlagen	23
Bijlage 1 Programma inkomenszekerheid per gemeente	23
Bijlage 2 Programma inburgering per gemeente	25
Bijlage 3 Bijdragen per gemeente	27
Bijlage 4 Geprognosticeerde balans na 2e begrotingswijziging 2025.....	31
Bijlage 5 Kengetallen en EMU-saldo.....	32
Bijlage 6 Beleidsindicatoren	32
Bijlage 7 Taakvelden.....	32

1. Voorwoord

Voor u ligt de tweede gewijzigde begroting 2025. Dit betreft een technische begrotingswijziging waarbij de bijdrage voor uitvoeringskosten van de deelnemende gemeenten niet wijzigt. De 1^e gewijzigde begroting 2025 dateert van mei 2025 en is in september vastgesteld in het AB. Sindsdien hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan die financiële impact hebben en bijstelling noodzakelijk maken.

In deze tweede gewijzigde begroting zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- de lasten bijstand en langdurige LKS zijn verhoogd met € 0,7 miljoen doordat de prijzen voor bijstand en LKS zijn verhoogd door verhoging van het WML
- in 2025 is de alleenverdienersregeling ingevoerd. Hierdoor wordt in 2025 naar verwachting € 181.000 uitbetaald. Dit bedrag wordt rechtstreeks in rekening gebracht bij de gemeenten.
- bij de septembercirculaire 2025 zijn de middelen voor de begeleiding van beschut werk met € 182.000 verhoogd en opgenomen in het programma mensontwikkeling.
- het Rijk heeft bij de septembercirculaire implementatiemiddelen 2025 beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de implementatie van de Participatiewet in balans. Laborijn ontvangt deze middelen en neemt deze voor nu op in de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling voor € 168.000.
- de rijksbijdrage Wsw is aangepast op basis van de septembercirculaire 2025 (voordeel van € 0,9 miljoen).
- de loonkosten Wsw zijn naar boven bijgesteld met € 0,6 miljoen in verband met de stijging van het WML en door het uitbetalen van de compensatieregeling belastingmaatregelen.
- het aandeel extern werkzame Wsw-medewerkers is ten opzichte van de begroting iets toegenomen. Als gevolg hiervan is de omzet Wsw naar boven bijgesteld met € 86.000.
- op voorschrift van de commissie BBV¹ moet Laborijn een voorziening treffen voor de resterende verplichting aan medewerkers Wsw die gebruik maken van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU), nu berekend op € 708.000.
- de mutaties in de bestemmingsreserves zijn geactualiseerd en per saldo leidt dit tot een mutatie van € 2,6 miljoen.
- een onttrekking aan de algemene reserve van per saldo € 529.000 in verband met de te vormen voorziening RVU van € 708.000 en het verwachte positieve totaalresultaat van circa € 179.000 waarbij wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de algemene reserve.

In de onderliggende programma's lichten wij de grootste financiële mutaties uitgebreider toe.

¹ Besluit begroting en verantwoording

In de volgende tabellen zijn de financiële mutaties per programma weergegeven ten opzichte van de 1^e begrotingswijziging 2025.

Overzicht mutaties lasten t.o.v. 1e begrotingswijziging x € 1.000	
Inkomenszekerheid	
Bijstand	936
Loonkostensubsidie	-510
Bijzondere bijstand	99
Individuele Inkomens toeslag	60
Vangnetvoorziening zelfstandigen	-
Studietoelage	12
Bbz kapitaalverstrekkingen	5
Directe salariskosten	-2
Toename lasten	600
Mensontwikkeling	
Re-integratiemiddelen	458
Beschut werk dienstverbanden	528
DGI dienstverbanden	29
CAO ad Slag Montferland	96
Directe salariskosten	252
Toename lasten	1.363
Inburgering	
Inburgering verstrekkingen	340
Reservering vooruit ontvangen bedragen	201
Directe salariskosten	17
Toename lasten	558
Wsw	
Loonkosten	78
Overige kosten	-57
Directe salariskosten	124
Toename lasten	145
Algemene Overhead	
Overige lasten	1.748
Directe salariskosten	34
Toename lasten	1.783
Totaal toename lasten	4.449
Lagere toevoeging reserve	-441
Totaal	4.009

Overzicht mutaties baten t.o.v. 1e begrotingswijziging x € 1.000	
Inkomenszekerheid	
Bijdrage gemeenten bijstand	936
Bijdrage gemeenten LKS	-510
Bijdrage gemeenten Bijzondere bijstand	103
Bijdrage gemeenten Inkomens toeslag	60
Bijdrage gemeenten Vangnetvoorziening Zelfstandigen	-
Bijdrage gemeenten Studietoelage	12
Bijdrage gemeenten Bbz kapitaalverstrekkingen	-21
Bijdrage gemeenten Tozo	-5
Terugvorderingen/aflossingen	27
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	-2
Toename baten	600
Mensontwikkeling	
Bijdrage gemeenten re-integratiemiddelen	-
Inleenvergoedingen	-2
Bijdrage gemeenten beschut werk	197
Loonkostensubsidie en omzet	339
Bijdrage gemeenten infrastructurele opslag DGI	145
Loonkostensubsidie en omzet	-29
CAO ad Slag Montferland	96
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	252
Afname baten	998
Inburgering	
Bijdrage gemeenten inburgeringsmiddelen	-24
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	17
Afname baten	-7
Wsw	
Omzet	-193
Bijdrage gemeenten Rijkssubsidie	1.334
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	124
Toename baten	1.265
Algemene Overhead	
Inkomsten uit Dvo's	397
Overige baten	203
Bijdrage gemeenten overhead	-392
Toename baten	208
Totaal toename baten	3.065
Hogere onttrekking reserve	944
Totaal	4.009

Doetinchem, november 2025

J.T. Spruit
Algemeen Directeur

2. Resultaat

Het totale resultaat na mutaties reserves blijft in deze begrotingswijziging € 0, net zoals in de 1e begrotingswijziging 2025.

De bedragen in de tabellen in de begroting zijn opgenomen in duizendtallen.

Totaal alle programma's	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Programma Inkomenszekerheid	-40	-7	-47
Programma Mensontwikkeling	-1.001	973	-28
Programma Inburgering	-	6	6
Programma Wsw	4.219	50	4.269
Programma Algemene Overhead	-5.297	1.086	-4.210
Resultaat voor bestemming	-2.118	2.108	-10
Mutatie bestemmingsreserve			
Toevoeging	-399	-690	-1.089
Onttrekking	2.517	-1.947	570
Mutatie algemene reserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	529	529
Resultaat na bestemming reserves	-	-	-

De onttrekking uit de bestemmingsreserves is per saldo € 1.947.000 lager dan in de 1^e begrotingswijziging 2025 was verwacht:

- € 506.000 lagere onttrekking uit de reserve organisatieontwikkeling. Deze kosten was gepland in 2025 en worden doorgeschoven naar 2026.
- € 318.000 minder onttrekking uit de in 2024 nieuw gevormde reserve doorontwikkeling infrastructuur, doordat de uitvoering van een deel van de opgestarte projecten over de jaargrens 2025 heen gaat en in 2026 doorloopt.
- € 921.000 minder tekort op re-integratiemiddelen, onder andere als gevolg van de projecten oudkomers en jongeren die over de jaargrens 2025 heen gaan, waardoor minder hoeft te worden gedekt uit de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen.
- € 202.000 lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve frictiekosten uittreding Oude IJsselstreek.

De toevoeging aan de bestemmingsreserve is per saldo € 690.000 hoger dan begroot:

- € 352.000 toevoeging aan de reserve doorontwikkeling infrastructuur vanuit het impulsbudget infrastructuur van 2025.
- € 133.000 toevoeging aan de reserve organisatieontwikkeling vanuit de ontvangen esf-subsidie.
- € 168.000 toevoeging aan de reserve organisatieontwikkeling vanuit de Rijksbijdrage voor de implementatie Participatiewet in balans.
- € 40.000 toevoeging aan de reserve vakantiegelden en -dagen.
- € 3.000 minder toevoeging aan de reserve Risico DVO's.

De onttrekking aan de algemene reserve bedraagt € 529.000.

- Dit betreft de vorming van een voorziening voor medewerkers Wsw die deelnemen aan de RVU ter hoogte van € 708.000. Het verwacht positief resultaat over 2025 van € 179.000 is hierop in mindering gebracht. Voor verdere uitleg zie paragraaf 4.4.

Voor een volledig overzicht van de reserves zie hoofdstuk 5.

De grootste financiële wijzigingen worden per programma nader toegelicht in hoofdstuk 4.

3. Ontwikkeling aantallen

3.1 Aantal huishoudens in de bijstand

Het aantal huishoudens in de bijstand is bijgesteld op basis van de realisatie tot en met oktober 2025.

Gemiddeld aantal huishoudens	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten	316	-4	312
Doetinchem	1.192	-10	1.182
	1.508	-14	1.494

De standcijfers aan het begin en de verwachting van de cijfers aan het eind van het jaar zien er dan als volgt uit:

Aantal huishoudens Aalten	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Stand 1-1-25	317	-3	314
Instroom	88	-10	78
Uitstroom	-89	7	-82
Stand 31-12-25	316	-6	310

Aantal huishoudens Doetinchem	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Stand 1-1-25	1.194	-3	1.191
Instroom	253	-53	200
Uitstroom	-257	39	-218
Stand 31-12-25	1.190	-17	1.173

N.B. parttime uitstroom leidt niet tot een daling van het aantal huishoudens in de bijstand

3.2 Aantal klanten werkzaam met langdurige loonkostensubsidie

Het gemiddeld aantal inwoners dat aan het werk gaat en waarbij de werkgever ondersteund wordt door een langdurige loonkostensubsidie is naar verwachting hoger dan bij de 1^e gewijzigde begroting werd verwacht.

Gemiddeld aantal LKS P-wet	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten	69	10	79
Doetinchem	218	15	233
Totaal	287	24	311

3.3 Aantal klanten Wet inburgering

Het aantal inwoners dat begeleid wordt onder de Wet inburgering is bijgesteld op basis van de werkelijkheid 2025.

Gemiddeld aantal Wet inburgering	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten	128	-26	102
Doetinchem	271	13	284
Totaal	399	-13	386

3.4 Aantal Wsw-medewerkers

Het gemiddeld aantal Wsw-medewerkers is voor 2025 bijgesteld op basis van realisatie.

Gemiddeld aantal Wsw-medewerkers per gemeente (fte's)	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten	161	-2	159
Doetinchem	204	0	204
Montferland	109	-1	108
	473	-3	471

4. Toelichting baten en lasten per programma

In de volgende paragrafen is per programma aangegeven wat de doelstelling is, hoeveel in de tweede begrotingswijziging 2025 aan baten en lasten is begroot en wordt toegelicht wat de afwijkingen zijn ten opzichte van de eerste begrotingswijziging 2025.

4.1 Programma inkomenszekerheid

In het programma Inkomenszekerheid wordt de verstrekking van uitkeringen inzake de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Bbz verantwoord. Daarnaast worden in dit programma de uitbetaalde langdurige loonkostensubsidies opgenomen. Tezamen met de uitkeringen vallen die onder de BUIG-verantwoording. Tot slot worden in dit programma de activiteiten verantwoord in het kader van de Bbz, individuele inkomenstoeslag en de bijzondere bijstand.

Centrale doelstelling van dit programma is het op een rechtmatige, tijdige, volledige en efficiënte wijze verstrekken van een inkomensvoorziening aan die inwoners die (nog) niet door middel van werk kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Laborijn draagt zorg voor actieve informatievoorziening en geeft advies op maat bij vragen van inwoners over inkomen. Daarnaast helpen wij, samen met BvFO, inwoners die te maken hebben met schuldenproblematiek.

In de begroting 2025 van Laborijn is voor wat betreft het programma Inkomenszekerheid volledig rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in de Kadernota 2025 - 2028.

Voor het programma Inkomenszekerheid zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- we zijn vindbaar en toegankelijk voor inwoners die inkomensondersteuning nodig hebben
- we verstrekken de uitkeringen tijdig, rechtmatig en doelmatig, binnen de wettelijke termijn
- het percentage rechtmatigheidsfouten ligt onder de 1%
- we verzorgen een correcte en tijdige uitbetaling van de (bijzondere) bijstand, BBZ, individuele inkomenstoeslag, individuele studietoelage en overig geldende regelingen
- we bieden advies en ondersteuning aan inwoners bij inkomensvraagstukken en verwijzen actief door indien er sprake is van een voorliggende voorziening
- we hebben oog voor signalen over geldzorgen, armoeden en schulden en verwijzen actief door naar gemeentelijke regelingen (minimabeleid) en schuldhulpverlening
- we leveren onze inkomensdienstverlening in nauwe afstemming met al onze partners in het sociaal domein
- de langdurige en forfaitaire loonkostensubsidies worden ingezet om betaald werk te stimuleren, en worden rechtmatig uitbetaald
- we streven ernaar met het saldo van inkomsten en uitgaven binnen de middelen van het BUIG budget te blijven
- vanuit onze sociaal maatschappelijke functie hebben we aandacht voor fraudesignalen en terugvorderingen

Laborijn zet zich maximaal in om de uitgaven te beperken die ten laste komen van het BUIG-budget. De financiële risico's voor het overschrijden van het BUIG-budget worden door de deelnemende gemeenten afgedekt.

Programma Inkomenszekerheid	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
<u>Bijdragen gemeenten</u>			
Bijstand	25.866	365	26.231
Loonkostensubsidie	3.299	366	3.665
Bijzondere Bijstand	340	-117	223
Individuele Inkomens toeslag	560	50	610
Studietoelage	187	49	236
Alleenverdienersregeling	-	181	181
Bbz kapitaalverstrekkingen	-34	3	-31
Tozo	-175	38	-137
Bijdrage directe salariskosten	1.115	-	1.115
	31.159	935	32.094
<u>Overige baten</u>			
Ontvangsten bijstand	385	89	474
Ontvangsten bijzondere bijstand	8	5	13
Ontvangsten Bbz leningen	49	-3	46
Ontvangsten Tozo	175	-38	137
	617	54	671
Totaal baten	31.776	988	32.765
Lasten			
Bijstand	26.251	-454	26.705
Loonkostensubsidie	3.299	-366	3.665
Bijzondere Bijstand	348	112	236
Individuele Inkomens toeslag	560	-50	610
Vangnetvoorziening Zelfstandigen	40	-	40
Studietoelage	187	-49	236
Alleenverdienersregeling	-	-181	181
Bbz kapitaalverstrekkingen	15	-	15
Directe salariskosten	1.115	-7	1.122
Totaal lasten	31.816	-995	32.811
Saldo baten en lasten	-40	-7	-47
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	40	-	40
<u>Mutatie algemene reserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	-7	-7

Ten aanzien van het programma inkomenszekerheid dient per saldo een begrotingswijziging op de lasten plaats te vinden van € 995.000. Hiervan betreft € 820.000 aanpassing van de bijstandsuitgaven en loonkostensubsidie op de werkelijke uitgaven t/m het 3^e kwartaal als gevolg van de stijging van het WML. De verwachte uitgaven voor overige regelingen zijn verlaagd met € 13.000 op basis van de uitgaven t/m het 3^e kwartaal en de nieuwe regeling alleenverdieners is toegevoegd, verwachte uitgaven € 181.000. De directe salariskosten zijn naar verwachting € 7.000 hoger.

4.2 Programma mensontwikkeling

Binnen dit programma staat het ontwikkelen van inwoners centraal. Dit doen we voor inwoners met een Participatiewet-uitkering, een doelgroep indicatie (DGI), inwoners met een indicatie nieuw beschut, leerlingen die gaan uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en het Praktijkonderwijs (PRO). Daarnaast wordt dienstverlening geboden aan inwoners zonder uitkering die wel een verzoek doen om dienstverlening, de niet-uitkeringsgerechtigde (NUG). Dit betreft inwoners jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd die als werkloos werkzoekend staan ingeschreven bij UWV, maar geen recht hebben op een uitkering of ondersteuning op grond van regelingen (zoals de Participatiewet, Werkloosheidwet (WW), Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG), Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Algemene nabestaandenwet (ANW), of een vergelijkbare regeling).

Voor wat betreft de Participatiewet doelgroep zien we een toename van uitkeringsgerechtigden met een activeringsprofiel en een afname van het aantal uitkeringsgerechtigden met een profiel waarbij direct kan worden ingezet op re-integratie. We zien dagelijks dat de huidige (en naar verwachting) toekomstige doelgroep te maken heeft met complexe problematiek en daardoor een andere en/of intensievere begeleiding nodig heeft. Binnen deze doelgroep zien we ook een toename van uitkeringsgerechtigden met een inburgeringsverplichting. Gedurende de inburgeringstermijn vallen deze inwoners onder het programma Inburgering waarvan een deel van hen ook valt onder het programma Inkomenszekerheid als zij naast Inburgering ook gebruik maken van een uitkering.

Laborijn zet in op activering en re-integratie. In de uitvoering redeneren we vanuit het belang van de inwoner, gekoppeld aan de doelstellingen vanuit onze gemeenten. De stappen die de inwoner op de Participatieladder kan zetten staan centraal. De regeling en het budget dat daarvoor beschikbaar is, geeft richting en is daarbij niet belangrijker dan het resultaat. De doelmatigheid staat voorop, binnen de grenzen van rechtmatigheid.

Laborijn zet in op heldere diagnose bij aanvang en tijdens een traject, heeft een uitgebreid modulair trainings- en ontwikkelaanbod, zet leerlijnen in op taken en werkzaamheden binnen sectoren waarvan we weten dat er krapte in de arbeidsmarkt is en biedt interne en externe werk(ervarings-)plekken. Met de geboden dienstverlening ondersteunen wij inwoners in de voorbereiding en realisatie van de stap naar sociale activering, participatie en richting betaald (parttime) werk. We stellen daarvoor de integraliteit van de uitvoering ten dienste van activering en re-integratie en zorgen dat uitkeringsgerechtigden een perspectiefvolle toekomst op de arbeidsmarkt verkrijgen.

In de begroting 2025 van Laborijn is rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in de Kadernota 2025 - 2028, waarbij we voor wat betreft het programma Mensontwikkeling inhoudelijke concessies hebben gedaan om de gemeentelijke bijdragen niet verder te laten stijgen dan strikt noodzakelijk en de uitvoeringskosten te beheersen.

Voor het programma Mensontwikkeling zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- we brengen het potentieel van de inwoners die zich melden voor ondersteuning methodisch in beeld door gebruik te maken van screening en - waar nodig - Labowijzer. Daarbij delen wij inwoners in op grond van het arbeidsmarktperspectief en de begeleidingsbehoefte
- we bieden iedere inwoner met een uitkering of een vraag om werk of begeleiding een passend actief traject. Waar mogelijk is dit gericht op het verkrijgen van betaald (parttime) werk en daar waar dit (nog) niet mogelijk is, wordt ingezet op re-integratie, participatie of zorgactiviteiten
- we leggen gemaakte afspraken over doelen en activiteiten vast en evalueren tussentijds
- we maken termijnafspraken bij werkervarings- en participatieplekken en blijven de voortgang monitoren

- we brengen en houden de actuele omstandigheden van de inwoner goed in beeld. Inzichten en output van het diagnostisch centrum leiden tot een aanbod van een actueel programma dat aansluit op ontwikkelbehoeften van inwoners en de behoeften van de arbeidsmarkt. Naast het actief bieden van instrumenten, trainingen en opleidingen wordt ook gekeken naar een eventuele (tijdelijke) ontheffing van de arbeidsverplichting
- onze inwoners ontvangen een integrale dienstverlening, waarin inkomensconsulenten, re-integratieconsulenten, jobcoaches, accountmanagers en andere dienstverlenende professionals samenwerken ten behoeve van de ontwikkeling van de inwoner
- we bieden een laagdrempelige, veilige leer- en ontwikkelomgeving met een divers aanbod van didactische en activerende werkvormen, waaronder een aantal concrete leer-/werklijnen
- we groeien mee met de landelijke prognose en verwachte stijging van het aantal inwoners met een doelgroep indicatie en die met loonkostensubsidie aan het werk zijn
- we bieden iedere inwoner met een indicatie beschut werk die daarom verzoekt een dienstverband en een passende beschutte werkplek
- we investeren in inwoners waarbij laaggeletterdheid of een taalbarrière aan de orde is. Laborijn biedt een innovatieve, op maat gemaakte dienstverlening gericht op taal en cultuur
- we realiseren een stijging van inwoners onder de doelgroep oudkomers die (parttime) betaald aan het werk gaan
- we verkennen hoe we de doelgroep jongeren meer duurzaam naar betaald werk of onderwijs kunnen begeleiden en komen met een verbeterplan
- we investeren in het verder verbeteren, verdiepen, versterken en uitbreiden van onze goede samenwerkingsrelaties in het brede sociaal domein
- we investeren in de samenwerking met externe werkgevers op het gebied van jobcoaching en inclusief werkgeverschap

Programma Mensontwikkeling	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Re-integratiemiddelen			
Bijdrage gemeenten re-integratiemiddelen	3.114	-	3.114
Inleenvergoedingen w iw	15	-	15
Beschut werk dienstverbanden			
Bijdrage gemeenten beschut werk	197	183	380
Compensatie belastingmaatregelen	-	16	16
Loonkostensubsidie	685	-272	413
Omzet	141	-38	104
DGI dienstverbanden			
Infrastructurele opslag (DGI)	145	-1	144
Compensatie belastingmaatregelen	-	8	8
Loonkostensubsidie	273	-99	174
Omzet	77	-24	53
CAO ad Slag Montferland			
Bijdrage gemeente	38	-18	20
Compensatie belastingmaatregelen	-	3	3
Loonkostensubsidie	48	-	48
Omzet	11	-	11
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	1.996	-	1.996
Totaal baten	6.739	-241	6.498
Lasten			
Re-integratiemiddelen			
Ontwikkeling inwoners	500	290	210
Nieuwe inwoners	869	279	591
Integrale samenwerking	226	-	226
Arbeidstoeleiding	370	-10	380
Hulpmiddelen en vergoedingen	163	30	133
Interne klantondersteuning	1.748	-	1.748
Beschut werk dienstverbanden			
Loon- en personeelskosten	1.010	372	638
Begeleiding	87	-	87
DGI dienstverbanden			
Loon- en personeelskosten	617	187	430
Begeleiding	58	-	58
CAO ad Slag Montferland			
Loon- en personeelskosten	96	15	81
Directe salariskosten	1.996	52	1.944
Totaal lasten	7.740	1.214	6.526
Saldo baten en lasten	-1.001	973	-28
Mutatie bestemmingsreserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	1.001	-921	79
Mutatie algemene reserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	52	52

Ten aanzien van het programma mensontwikkeling vindt per saldo een begrotingswijziging plaats van € 973.000 positief, waarvan € 921.000 betrekking heeft op directe re-integratie uitgaven. Dit betekent dat € 921.000 minder onttrokken zal worden aan de bestemmings-reserve re-integratiemiddelen. De overige € 52.000 hebben betrekking op de directe salariskosten.

De verwachting is dat zowel het aantal dienstverbanden Beschut werk als het aantal dienstverbanden DGI achterblijven op de begroting, waardoor deze kosten € 333.000 lager gaan uitvallen. De uitgaven ten laste van de re-integratiemiddelen zijn naar verwachting € 588.000 lager. Dit wordt met name veroorzaakt doordat (de uitvoering van) de projecten Oudkomers en Jongeren over de jaargrens 2025 heen gaan en doorlopen in 2026.

Bijdrage re-integratiemiddelen per gemeente

Bijdrage per gemeente re-integratiemiddelen	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten			
- algemene re-integratiemiddelen	395	-	395
- beschut werk	35	32	67
- DGI	33	-1	32
	463	32	495
Doetinchem			
- algemene re-integratiemiddelen	2.719	-	2.719
- beschut werk	162	151	313
- DGI	112	-	111
	2.993	150	3.143
Totaal	3.456	182	3.638

Bij de septembercirculaire is door het Rijk bekend gemaakt dat de begeleidingsmiddelen voor beschut werk in de periode 2025 tot en met 2027 verhoogd worden in verband met een aangepaste systematiek voor de loonkostensubsidie beschut werk. In 2025 is € 184.000 extra budget beschikbaar gesteld aan Laborijn.

4.3 Programma inburgering

Binnen dit programma biedt Laborijn inwoners die onder Wet inburgering 2021 vallen een inburgeringsaanbod op maat. Het uitgangspunt daarbij is dat inwoners zo snel mogelijk volwaardig mee kunnen doen. Om dit bereiken heeft Laborijn een systeem ontwikkeld waar het bieden van taalonderwijs binnen de leerroute vanaf de start wordt gecombineerd met een participatietraject op maat. Een optimale combinatie van taalonderwijs en een goede opbouw van verschillende participatieactiviteiten is noodzakelijk om bij inwoners een goede basis te leggen naar zelfredzaamheid. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat, gezien de grote verscheidenheid aan achtergronden in deze doelgroep, zelfredzaamheid voor iedereen een andere betekenis heeft.

Om iedere inwoner maximaal te faciliteren in de ontwikkeling heeft Laborijn een modulair systeem voor de participatie-activiteiten ontwikkeld. Iedere module kent specifieke leerdoelen. De eerste modules zijn zeer laagdrempelig en worden ook intern bij Laborijn aangeboden. Vervolgens worden de modules zorgvuldig verder opgebouwd naar modules die inwoners bijvoorbeeld ondersteunen bij het verkennen van de Nederlandse arbeidsmarkt en het vinden van werk. Iedere module kent intensieve begeleiding van een op die module gespecialiseerde professionele trainer.

Laborijn maakt in haar dienstverlening gebruik van cultuurvertalers. Cultuurvertalers zijn medewerkers met een migratieachtergrond die beschikken over ervaringsdeskundigheid en gezamenlijk een grote hoeveelheid cultuur- en taalkennis beschikken. De cultuurvertalers worden gedurende het gehele inburgertraject op allerlei verschillende onderdelen ingezet. Hiermee worden zij de "vaste gezichten" van de inwoners en op deze wijze wordt tevens geborgd dat de gegeven informatie goed overkomt. Het blijkt in de praktijk dat het inzetten van cultuurvertalers vertrouwen biedt bij inwoners en helpt om de culturele verschillen sneller en beter te overbruggen.

In de begroting 2025 van Laborijn is rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in de Kadernota 2025 - 2028, waarbij we voor wat betreft het programma Inburgering ook een inhoudelijke concessie in de dienstverlening hebben gedaan om de gemeentelijke bijdragen niet verder te laten stijgen dan strikt noodzakelijk en de uitvoeringskosten te beheersen.

Voor het programma Inburgering zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- de brede intake en het afronden van het Plan Inburgering en Participatie (PIP) wordt binnen de wettelijke termijn uitgevoerd
- gedurende het inburgeringstraject is er persoonlijk contact met de inwoners en wordt er aangesloten bij de culturele achtergrond van de inwoner om culturele verschillen waar nodig te overbruggen
- iedere statushouder volgt, in beginsel, een duaal traject (taal- en participatietraject), waarbij het hoogst haalbare voor zowel de leerroute als het participatietraject het uitgangspunt is
- het participatietraject bestaat uit een modulair opgebouwd systeem waarin modules achtereenvolgens kunnen worden doorlopen, maar ook afzonderlijk kunnen worden gevolgd om per inwoner maatwerk te leveren
- verplichte onderdelen van de inburgering, zoals het participatieverklaringstraject (PVT) en de module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), worden geïntegreerd in het modulaire systeem en worden aangeboden zodra de inwoner er klaar voor is
- iedere asielstatushouder krijgt gedurende een periode van zes maanden maatschappelijke begeleiding
- inburgeringsplichtige asielstatushouders hebben aan het eind van het inburgeringstraject het voor hen hoogst haalbare taalniveau behaald
- iedere asielstatushouder krijgt gedurende de eerste zes maanden financiële ontzorging

- inburgeringsplichtige asielstatushouders zijn aan het eind van het inburgeringstraject meer financieel zelfredzaam
- er is structureel (en laagdrempelig) contact met de inwoner en we volgen de wettelijke normen ten aanzien van de voortgangsgesprekken per jaar per inwoner
- zodra inwoners de gewenste ontwikkeling hebben doorgeemaakt in de specifieke dienstverlening van inburgering wordt er zoveel mogelijk aangesloten bij het programma van mensontwikkeling
- meer inwoners uit de doelgroep inburgeraars met een participatiewet-uitkering gaan al tijdens de inburgeringsperiode aan het werk
- voor inburgeringsplichtige jongeren is er een passend traject binnen de mogelijkheden van de wet rekening houdend met hun leeftijd en toekomstvisie
- de inzet is om jongeren vanuit Inburgering zo veel mogelijk te laten doorstromen naar regulier Nederlands onderwijs
- gezinsmigranten ontvangen dienstverlening conform de wet
- gezinsmigranten worden goed geïnformeerd en geadviseerd op basis van de brede intake en het PIP
- inburgering wordt uitgevoerd binnen de wettelijke inburgertermijn van 3 jaar

Programma Inburgering	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Bijdrage gemeenten spuk inburgering	1.767	-	1.767
Bijdrage gemeenten spuk onderw ijsroute	74	-	74
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	711	-	711
Totaal baten	2.552	-	2.552
Lasten			
Leerroutes	775	-	775
Maatschappelijke begeleiding	265	-	265
Onderw ijsroute	295	-	295
Overige kosten	305	-99	404
Reservering vooruitontvangen bedragen	201	99	102
Directe salariskosten	711	6	705
Totaal lasten	2.552	6	2.546
Saldo baten en lasten	-	6	6
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
<u>Mutatie algemene reserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	6	6

De bijdragen voor de SPUK inburgeringvoorzieningen en SPUK onderwijsroute zijn niet gemuteerd omdat het op dit moment niet mogelijk is hier een reële inschatting van te maken. In januari 2026 worden de definitieve budgetten bekend gemaakt. Deze mutatie wordt bij de jaarstukken verwerkt.

4.4 Programma Wsw

Voor onze Wsw-medewerkers bieden wij de juiste werkplek en passen we het werk aan de mogelijkheden van het individu aan. Dit doen we zowel intern, maar bij voorkeur - indien mogelijk - bij externe werkgevers. Wij geloven in werk en geloven in de mogelijkheden van mensen.

Het programma Wsw heeft als doel het vormgeven van goed werkgeverschap, het bieden van ontwikkeling en begeleiding, het realiseren van duurzame detacheringen en het bieden van begeleiding op de werkplekken voor onze Wsw-medewerkers op de arbeidsmarkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de talenten, capaciteiten, competenties en vaardigheden van onze Wsw-medewerkers.

We zien onze Wsw-populatie in de komende jaren sterk krimpen met als verwachting een afname van circa 6% per jaar tot eind 2028. Deze krimp is niet één op één door te vertalen naar onze Werkleercentra (WLC's). Door een combinatie van een ouder wordende Wsw-doelgroep en een kleine krimp in het regionale werkaanbod zien we dat een grotere groep Wsw-collega's niet meer terecht kan bij een externe werkgever (via detachering). Zij doen noodgedwongen een beroep op het werk in onze WLC's. Voor deze Wsw-doelgroep blijven we een ontwikkelomgeving en/of een duurzaam beschutte werkplek bieden, waarbij het werken centraal staat.

Voor een deel van de Wsw-medewerkers en instroom vanuit de Participatiewet en de Wet inburgering is het van belang de huidige werkomgeving van de WLC's in stand te houden. Dit houdt in dat er ruimte zal blijven voor prikkelarme en solistische werkplekken. En er zal laagdrempelig, eenvoudig werk aangeboden blijven worden, zoals in- en ompak werkzaamheden. Tegelijkertijd is de huidige inrichting en werkwijze van onze WLC's en het huidige aanbod van werk in transitie. Het groeiende aantal inwoners vanuit de Participatiewet en de Wet inburgering dat gebruik maakt van de WLC's, vraagt om een andere inrichting van de Werkleercentra. Het vraagt om meer diversiteit en kortcyclischer werk, om sneller (kleine) ontwikkelstappen mogelijk te maken. De werk-leerlijnen en het arbeid diagnostisch centrum (Labowijzer) zijn door Laborijn ontwikkeld om in te zetten voor de brede doelgroep. Hiermee zijn er dus ook nieuwe ontwikkelkansen voor onze Wsw-collega's.

In de begroting 2025 van Laborijn is rekening gehouden met de ambitie zoals weergegeven in de Kadernota 2025 - 2028, waarbij we voor wat betreft het programma Wsw ook inhoudelijke concessies in de dienstverlening hebben gedaan om de gemeentelijke bijdragen niet verder te laten stijgen dan strikt noodzakelijk en de uitvoeringskosten te beheersen.

Het programma Wsw richt zich op de volgende doelstellingen:

- het doorontwikkelen, begeleiden, coachen, behouden en verduurzamen van de arbeidsplaatsen van de gedetacheerde Wsw-medewerkers en de Wsw-medewerkers in Begeleid werken
- het aantal Wsw-medewerkers dat extern werkzaam is te behouden
- het ondersteunen bij de bemiddeling, coaching en plaatsing van de Wsw-medewerkers intern beschut middels of detachering bij externe werkgevers
- het monitoren van en begeleiden bij het verzuim van onze Wsw-collega's waarbij een verzuimpercentage van maximaal 12% wordt nagestreefd

Programma Wsw	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Omzet groepsdetacheringen	2.640	119	2.759
Omzet individuele detacheringen	1.966	9	1.975
Omzet intern werk	464	-20	444
Bijdrage vervoerskosten inleners	169	-	169
Verrekening kostendeel OJ	325	-22	302
	5.563	86	5.649
Rijksbudget	18.879	917	19.796
Compensatie belastingmaatregelen	-	311	311
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	2.276	-	2.276
Totaal baten	26.718	1.314	28.032
Lasten			
Loonkosten Wsw	17.150	-639	17.789
Vervoerskosten Wsw	647	18	629
Overige kosten Wsw	435	-	435
Kosten begeleid werken	799	-4	804
Directe productiekosten	25	7	18
Omzet deel af te dragen aan OJ	1.167	13	1.155
Toevoeging voorziening RVU	-	-708	708
Directe salariskosten	2.276	50	2.226
Totaal lasten	22.499	-1.264	23.764
Saldo baten en lasten	4.219	50	4.269
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
<u>Mutatie algemene reserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	529	529
Resultaat	4.219	578	4.797

Bij de septembercirculaire is het Rijksbudget naar boven bijgesteld met € 917.000 en er is door het Rijk een compensatiebudget voor de nadelige effecten van de belastingmaatregelen toegekend van € 311.000. Ook verwachten we dat de omzet € 86.000 hoger zal zijn. Daar tegenover staan hogere loon- en overige kosten van € 606.000 en een lagere uitgaven directe salariskosten van € 50.000. Per saldo zou het resultaat op dit programma € 758.000 hoger zijn dan begroot.

Echter heeft de Commissie BBV een nieuwe uitspraak gedaan over het vormen van een voorziening voor medewerkers die gebruik maken van de RVU. Elk jaar moet berekend worden hoe hoog de verplichtingen van RVU zijn voor komende jaren en moet hier een voorziening voor getroffen worden, ondanks dat we voor deze kosten in de volgende jaren Rijkssubsidie ontvangen. We schatten de te treffen voorziening in op € 708.000.

Het Bestuur heeft besloten deze kosten te dekken uit de algemene reserve. Omdat het totale resultaat van alle programma's naar verwachting uit komt op € 179.000 positief, wordt per saldo € 529.000 onttrokken uit de algemene reserve en in 2026 en 2027, na ontvangst van de Rijkssubsidie, weer toegevoegd aan de reserve.

Rijksbudget Wsw per gemeente

Rijksbudget WSW per gemeente	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Aalten	6.499	247	6.746
Doetinchem	8.034	398	8.432
Montferland	4.347	232	4.579
Overplaatsingen	-	39	39
Totaal	18.879	917	19.796

4.5 Programma Algemene Overhead

Onze professionals werken dagelijks aan het realiseren van de afgesproken doelen en resultaten van Laborijn. De algemene doelstelling van het programma Algemene overhead is het dusdanig faciliteren en ondersteunen van de teams waardoor de professionals zelf verantwoordelijk kunnen zijn voor hun werk en de doelen en resultaten die ze moeten bereiken.

In het programma Algemene overhead kennen we de volgende doelstellingen per vakgebied:

- organisatie:
we zijn een lerende organisatie met een zeer gastvrije omgeving waarin een positieve klantbeleving en -bejegening centraal staat met als resultaat tevreden inwoners. Daarnaast zijn wij een betrouwbare en solide samenwerkingspartner voor andere organisaties en werkgevers. We herijken de strategische koers samen met de gemeenten, om Laborijn als toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf te (blijven) positioneren
- werkgeverschap:
we zijn een werkgever die investeert in mensen en waarin professionals ruimte krijgen voor het benutten en verder ontwikkelen van 'het eigen potentieel'. Zij krijgen daarbij de sturing en leiderschap die voor hen nodig is
- personeel:
bij ons werken tevreden medewerkers die met plezier en trots voor Laborijn werken als belangrijke ambassadeurs van de organisatie. Dit resulteert in een grote mate van (duurzame) inzetbaarheid en een acceptabel (ziekte)verzuim. We faciliteren onze professionals optimaal in opleiding en ontwikkeling om de (nieuwe) doelgroepen zo goed mogelijk te kunnen bedienen
- communicatie:
we uiten ons op een positieve manier, strevend naar vertrouwen en een positief imago als dienstverleningsorganisatie, samenwerkingspartner en (potentiële) werkgever in onze regio en daarbuiten
- facilitair en inkoop:
we voldoen aan wet- en regelgeving t.a.v. inkopen en aanbestedingen en zorgen als regievoerder voor duurzame leveranciersrelaties. We nemen duurzaamheid als criterium mee bij onze facilitaire werkzaamheden en inkopen
- huisvesting:
we voldoen aan de Arbo- en milieueisen en faciliteren onze dienstverlening met adequate huisvesting, binnen de beperkende mogelijkheden die er nu zijn. We richten ons (vooruitlopend op de nieuwbouw alvast) op een nog toegankelijke, gastvrije ontvangst van onze klanten
- informatie/data:
we zorgen dat medewerkers beschikken over de benodigde middelen en voorzien zijn of worden in hun informatiebehoefte. De informatie is up-to-date, beschikbaar, beveiligd en uitsluitend toegankelijk voor de daarvoor bevoegde personen
- kwaliteit:
we hebben een integraal kwaliteitsbewustzijn. Onze inwoners mogen kwaliteit van onze dienstverlening verwachten. We streven naar een continue verbetering van onze klant- en werkprocessen waarbij de positieve klantbeleving en -bejegening centraal staat
- advies en (juridisch) beleid:
we voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. aan de Wet open overheid) en geven advies over en doen (verbeter)voorstellen voor het toepassen van regelgeving en procedures. Alle vragen van de gemeenteraden en het bestuur worden tijdig beantwoord. Ten aanzien van de Wet open overheid voldoen wij reeds aan de wettelijke vereisten. De komende jaren willen wij het ambitieniveau omhoog schroeven en willen wij ook stukken openbaar maken die (nog) niet openbaar hoeven te worden gemaakt. Daarnaast willen wij de gevraagde informatie in het kader van de passieve informatieplicht sneller kunnen leveren.

- financiën:
we voeren een tijdige, juiste en volledige administratie. Budgethouders houden de financiële gang van zaken nauwlettend in de gaten en sturen bij waar noodzakelijk of gewenst
- planning en control:
de planning & control cyclus (P&C) bestaat uit de kadernota, begroting, kwartaalrapportages en jaarstukken. We zorgen ervoor dat deze P&C-documenten tijdig beschikbaar zijn en kwalitatief voldoen aan de gestelde eisen
- rechtmatigheidsverantwoording:
de onrechtmatigheden zijn kleiner dan 1% van de lasten van de begroting. We nemen een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening

Programma Algemene Overhead	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Rentebaten	328	-	328
Inkomsten uit diensten voor derden	960	250	1.209
Inkomsten uit DVO OIJ Wsw	1.379	20	1.400
Inkomsten uit DVO Bronckhorst HKZ Wsw	155	-12	143
Opbrengst catering	115	-	115
Huuropbrengsten/gebruiksvergoeding	79	-	79
Bijdrage gemeenten impulsbudget infrastructuur	363	-4	358
Bijdrage gemeenten algemene overhead	4.191	-	4.191
Incidentele baten	159	250	409
Totaal baten	7.728	504	8.232
Lasten			
Loonkosten	5.846	-158	6.004
Overige personeelskosten	720	-39	759
Huisvestingskosten	1.363	-127	1.490
Facilitaire kosten	543	-20	563
ICT kosten	1.762	6	1.756
Algemene kosten	434	7	427
Rentelasten	157	-	157
Impuls infrastructuur	363	352	11
Incidentele lasten	1.838	562	1.276
Totaal lasten	13.025	582	12.443
Saldo baten en lasten	-5.297	1.086	-4.210
Mutatie bestemmingsreserve			
Toevoeging aan reserve	-399	-690	-1.089
Onttrekking aan reserve	1.476	-1.025	451
Mutatie algemene reserve			
Toevoeging aan reserve	-	-	-
Onttrekking aan reserve	-	-	-
Resultaat na bestemming	-4.219	-629	-4.848

Baten

De baten zijn in totaal met € 504.000 naar boven bijgesteld.

- Diensten voor derden nemen toe met € 250.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de nieuwe DVO's (met terugwerkende kracht) voor het opleggen en innen van eigen bijdragen Oekraïners voor Aalten en Doetinchem.
- De incidentele baten nemen per saldo toe met € 250.000. Dit betreft onder andere een ontvangen ESF-subsidie Actieve Inclusie van € 133.000 en het implementatiebudget voor de Participatiewet in balans die het Rijk beschikbaar heeft gesteld van € 168.000.

Lasten

De lasten zijn in totaal met € 582.000 naar beneden bijgesteld.

- De loon- en personeelskosten op dit programma zijn naar verwachting € 197.000 hoger.
- De huisvestings- en facilitaire kosten zijn geactualiseerd en met € 147.000 naar boven bijgesteld. Dit wordt met name veroorzaakt door de noodzaak om beveiligers in te huren.
- ICT kosten en algemene kosten liggen beiden ongeveer in lijn met de begroting (€ 13.000 lager).
- De uitgaven op het impulsbudget infrastructuur zijn met € 352.000 naar beneden bijgesteld. Dit bedrag zal volgens afspraak worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve doorontwikkeling infrastructuur, in verband met het doorlopen van de uitvoering van projecten in 2026.
- De incidentele lasten zijn per saldo € 562.000 lager. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat uitgaven vanuit het bestedingsplan Impulsregeling infrastructuur en de uitgaven vanuit de reserve organisatie ontwikkeling, doorgeschoven worden naar 2026.

Loonkosten alle programma's

Loonkosten per programma	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Programma Inkomenszekerheid	1.115	7	1.122
Programma Mensontwikkeling	3.889	-52	3.837
Programma Inburgering	711	-6	705
Programma Wsw	2.276	-50	2.226
Programma Algemene Overhead	5.846	158	6.004
Totaal	13.837	57	13.894

De totale loonkosten van alle programma's tezamen nemen toe met € 57.000.

5. Mutaties reserves

Mutaties reserves 2e begrotingsw ijziging 2025	Saldo 31 december 2024	Besloten resultaatbe- stemming 2024	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31 december 2025
Algemene reserve	2.337		-	-529	1.808
Bestemmingsreserves					
- Vakantiegelden- en dagen	1.526	-	40	-	1.566
- Rijkssubsidie w sw	935	-	-	-	935
- Re-integratiemiddelen	1.909	483	-	-79	2.312
- Organisatieontw ikkeling	506	-	301	-	807
- Tozo uitvoering	180	-	-	-70	110
- Friciekosten Uittreding OIJ	2.667	-	-	-81	2.586
- Risico einde DVO Wsw OIJ	916	-	229	-	1.145
- Vangnetvoorziening Zelfstandigen A	77	-	-	-15	62
- Vangnetvoorziening Zelfstandigen D	335	-	-	-25	310
- Doorontw ikkeling infrastructuur	724	-	352	-300	776
- Risico einde DVO WLC Bronckhorst	51	-	34	-	85
- Risico einde DVO Wsw Bronckhorst	-	-	33	-	33
- Groot onderhoud	-	-	100	-	100
Totaal	12.164	483	1.089	-1.099	12.636

Het positief resultaat over 2024 bedraagt € 627.798. Bij de jaarstukken 2024 is een voorstel resultaatbestemming goedgekeurd door het Algemeen bestuur met de volgende inhoud:

- € 116.571 toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen t.b.v. het project oudkomers Aalten
- € 96.540 toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen t.b.v. het uitvoeren van de opdracht 'verkenning en verbeterplan doelgroep jongeren' aandeel Aalten (totaal 34%)
- € 158.741 toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen t.b.v. het project oudkomers Doetinchem;
- € 110.782 toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratiemiddelen t.b.v. het uitvoeren van de opdracht 'verkenning en verbeterplan doelgroep jongeren' aandeel Doetinchem (totaal 43%)
- € 144.164 uit te betalen aan de gemeente Montferland (23%)

De bestemmingsreserve vakantiegelden en -dagen wordt in het boekjaar 2025 gemuteerd op basis van de berekening ultimo 2025. De geschatte mutatie is € 40.000.

6. Investeringsen

De benodigde investering voor de nieuwbouw loopt in lijn met de begroting. Daarnaast verwachten we in 2025 € 38.000 extra investeringen te moeten doen voor installaties, nieuwe machines en meubilair.

Investeringsen	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Gebouw en	5.179	-	5.179
Installaties	-	10	10
Machines	50	-10	40
Meubilair	120	8	128
Machines bestedingsplan	-	30	30
Totaal	5.349	38	5.387

7. Bijlagen

Bijlage 1 Programma inkomenszekerheid per gemeente

Programma Inkomenszekerheid Aalten	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
<u>Bijdragen gemeenten</u>			
Bijstand	5.597	-123	5.475
Loonkostensubsidie	738	42	780
Bijzondere Bijstand	58	-10	48
Individuele Inkomens toeslag	110	10	120
Studietoelage	32	4	36
Alleenverdienersregeling	-	47	47
Bbz kapitaalverstrekkingen	-11	-14	-25
Tozo	-23	11	-12
Bijdrage directe salariskosten	286	-	286
	6.788	-33	6.754
<u>Overige baten</u>			
Ontvangsten bijstand	60	102	162
Ontvangsten bijzondere bijstand	3	-2	1
Ontvangsten Bbz leningen	11	14	25
Ontvangsten Tozo	23	-11	12
	97	103	200
Totaal baten	6.885	70	6.955
Lasten			
Bijstand	5.657	21	5.636
Loonkostensubsidie	738	-42	780
Bijzondere Bijstand	61	12	49
Individuele Inkomens toeslag	110	-10	120
Vangnetvoorziening Zelfstandigen	15	-	15
Studietoelage	32	-4	36
Alleenverdienersregeling	-	-47	47
Bbz kapitaalverstrekkingen	-	-	-
Directe salariskosten	286	-2	288
Totaal lasten	6.900	-72	6.971
Saldo baten en lasten	-15	-2	-17
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	15	-	15
<u>Mutatie algemene reserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	-2	-2

Programma Inkomenszekerheid Doetinchem	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
<u>Bijdragen gemeenten</u>			
Bijstand	20.269	487	20.756
Loonkostensubsidie	2.561	324	2.885
Bijzondere Bijstand	282	-107	175
Individuele Inkomens toeslag	450	40	490
Studietoelage	155	45	200
Alleenverdienersregeling	-	134	134
Bbz kapitaalverstrekkingen	-23	17	-6
Tozo	-152	27	-125
Bijdrage directe salariskosten	829	-	829
	24.372	968	25.340
<u>Overige baten</u>			
Ontvangsten bijstand	325	-13	312
Ontvangsten bijzondere bijstand	5	7	12
Ontvangsten Bbz leningen	38	-17	21
Ontvangsten Tozo	152	-27	125
	520	-50	470
Totaal baten	24.892	918	25.810
Lasten			
Bijstand	20.594	-475	21.069
Loonkostensubsidie	2.561	-324	2.885
Bijzondere Bijstand	287	100	187
Individuele Inkomens toeslag	450	-40	490
Vangnetvoorziening Zelfstandigen	25	-	25
Studietoelage	155	-45	200
Alleenverdienersregeling	-	-134	134
Bbz kapitaalverstrekkingen	15	-	15
Directe salariskosten	829	-5	834
	-		
Totaal lasten	24.917	-923	25.840
Saldo baten en lasten	-25	-5	-30
Mutatie bestemmingsreserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	25	-	25
Mutatie algemene reserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	-5	-5

Bijlage 2 Programma inburgering per gemeente

Programma Inburgering Aalten	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Bijdrage gemeenten spuk inburgering	554	-	554
Bijdrage gemeenten spuk onderw ijsroute	23	-	23
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	192	-	192
Totaal baten	769	-	769
Lasten			
Leerroutes	225	-	225
Maatschappelijke begeleiding	65	-	65
Onderw ijsroute	75	-	75
Overige kosten	85	-25	110
Reservering vooruitontvangen bedragen	127	25	102
	-	-	-
Directe salariskosten	192	2	190
Totaal lasten	769	2	767
Saldo baten en lasten	-	2	2
Mutatie bestemmingsreserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Mutatie algemene reserve			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	2	2

Programma Inburgering Doetinchem	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Baten			
Bijdrage gemeenten spuk inburgering	1.214	-	1.214
Bijdrage gemeenten spuk onderw ijsroute	51	-	51
Bijdrage gemeenten directe salariskosten	519	-	519
Totaal baten	1.783	-	1.783
Lasten			
Leerroutes	550	-	550
Maatschappelijke begeleiding	200	-	200
Onderw ijsroute	220	-	220
Overige kosten	220	-74	294
Reservering vooruitontvangen bedragen	74	74	-
Directe salariskosten	519	4	515
Totaal lasten	1.783	4	1.779
Saldo baten en lasten	-	4	4
<u>Mutatie bestemmingsreserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
<u>Mutatie algemene reserve</u>			
Toevoeging	-	-	-
Onttrekking	-	-	-
Resultaat	-	4	4

Bijlage 3 Bijdragen per gemeente

Bijdrage per programma per gemeente	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Programma Inkomenszekerheid			
<u>Buig</u>			
Aalten	6.336	-81	6.255
Doetinchem	22.830	812	23.642
	29.166	731	29.897
<u>Bijzondere bijstand</u>			
Aalten	58	-10	48
Doetinchem	282	-107	175
	340	-117	223
<u>Individuele Inkomens toeslag</u>			
Aalten	110	10	120
Doetinchem	450	40	490
	560	50	610
<u>Studietoelage</u>			
Aalten	32	4	36
Doetinchem	155	45	200
	187	49	236
<u>Alleenverdienersregeling</u>			
Aalten	-	47	47
Doetinchem	-	134	134
	-	181	181
<u>Bbz kapitaalverstrekking</u>			
Aalten	-11	-14	-25
Doetinchem	-23	17	-6
	-34	3	-31
<u>Tozo</u>			
Aalten	-23	11	-12
Doetinchem	-152	27	-125
	-175	38	-137
<u>Directe salariskosten</u>			
Aalten	290	-	290
Doetinchem	825	-	825
	1.115	-	1.115
Totaal	31.159	935	32.094

Bijdrage per programma per gemeente	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Programma Mensontwikkeling			
<u>Re-integratiemiddelen</u>			
Aalten	395	-	395
Doetinchem	2.719	-	2.719
	3.114	-	3.114
<u>Beschut werk</u>			
Aalten	35	32	67
Doetinchem	162	151	313
	197	183	380
<u>DGI</u>			
Aalten	33	-1	32
Doetinchem	112	-	111
	145	-1	144
<u>Directe salariskosten</u>			
Aalten	520	-	520
Doetinchem	1.476	-	1.476
	1.996	-	1.996
Totaal	5.452	182	5.634
Programma Inburgering			
<u>Inburgeringsmiddelen</u>			
Aalten	577	-	577
Doetinchem	1.264	-	1.264
	1.841	-	1.841
<u>Directe salariskosten</u>			
Aalten	192	-	192
Doetinchem	519	-	519
	711	-	711
Totaal	2.552	-	2.552
Programma Wsw			
<u>WSW-budget</u>			
Aalten	6.499	247	6.746
Doetinchem	8.034	398	8.432
Montferland	4.347	232	4.579
	18.879	878	19.757
<u>Compensatiebudget belastingmaatregelen</u>			
Doetinchem	-	460	460
	-	460	460
<u>Directe salariskosten</u>			
Aalten	592	-	592
Doetinchem	1.683	-	1.683
	2.276	-	2.276
Totaal	21.155	1.338	22.493

Bijdrage per programma per gemeente	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Programma Overhead			
<u>Impulsbudget infrastructuur</u>			
Doetinchem (incl. Aalten)	256	-1	254
Montferland	107	-3	104
	363	-4	358
<u>Implementatiebudget PW in Balans</u>			
Aalten	-	39	39
Doetinchem	-	129	129
	-	168	168
<u>Programma gerelateerde lasten</u>			
Aalten	1.131	-	1.131
Doetinchem	3.020	-	3.020
Montferland	39	-	39
	4.191	-	4.191
Totaal	4.553	164	4.717
Totaal bijdrage gemeenten	64.872	2.619	67.491
Gespecificeerd per gemeente:			
Aalten	16.766	285	17.051
Doetinchem	43.614	2.104	45.718
Montferland	4.492	230	4.722
Totaal	64.872	2.619	67.491

Bijdragen gemeenten 1e begrotingsw ijsiging 2025 (x € 1.000)	Aalten	Doetinchem	Montferland	Totaal
Buig-budget	6.336	22.830	-	29.166
Bijzondere bijstand	58	282	-	340
Individuele Inkomens toeslag	110	450	-	560
Studietoelage	32	155	-	187
Alleenverdienersregeling	-	-	-	-
Bbz kapitaalverstrekkingen	-11	-23	-	-34
Tozo	-23	-152	-	-175
Re-integratiemiddelen	395	2.719	-	3.114
Beschut w erk	35	162	-	197
DGI	33	112	-	145
Inburgeringsmiddelen	577	1.264	-	1.841
Wsw budget	6.499	8.034	4.347	18.879
Compensatiebudget belastingmaatregelen	-	-	-	-
Impulsbudget infrastructuur	-	256	107	363
Implementatiebudget PW in Balans	-	-	-	-
Bijdrage uitvoeringskosten	2.726	7.524	39	10.289
	16.766	43.614	4.492	64.872

Bijdragen gemeenten 2e begrotingsw ijsiging 2025 (x € 1.000)	Aalten	Doetinchem	Montferland	Totaal
Buig-budget	6.255	23.642	-	29.897
Bijzondere bijstand	48	175	-	223
Individuele Inkomens toeslag	120	490	-	610
Studietoelage	36	200	-	236
Alleenverdienersregeling	47	134	-	181
Bbz kapitaalverstrekkingen	-25	-6	-	-31
Tozo	-12	-125	-	-137
Re-integratiemiddelen	395	2.719	-	3.114
Beschut w erk	67	313	-	380
DGI	32	111	-	144
Inburgeringsmiddelen	577	1.264	-	1.841
Wsw budget	6.746	8.432	4.579	19.757
Compensatiebudget belastingmaatregelen *)	-	460	-	460
Impulsbudget infrastructuur **)	-	254	104	358
Implementatiebudget PW in Balans	39	129	-	168
Bijdrage uitvoeringskosten	2.726	7.524	39	10.289
	17.051	45.718	4.722	67.491

*) Doetinchem ontvangt ook de middelen van Aalten, Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek van het Rijk

**) Doetinchem ontvangt ook de middelen van Aalten van het Rijk

Verschil ten opzichte van 1e begrotingsw ijsiging (x € 1.000)	Aalten	Doetinchem	Montferland	Totaal
Buig-budget	-81	812	-	731
Bijzondere bijstand	-10	-107	-	-117
Individuele Inkomens toeslag	10	40	-	50
Studietoelage	4	45	-	49
Alleenverdienersregeling	47	134	-	181
Bbz kapitaalverstrekkingen	-14	17	-	3
Tozo	11	27	-	38
Re-integratiemiddelen	-	-	-	-
Beschut w erk	32	151	-	183
DGI	-1	-	-	-1
Inburgeringsmiddelen	-	-	-	-
Wsw budget	247	398	232	878
Compensatiebudget belastingmaatregelen *)	-	460	-	460
Impulsbudget infrastructuur **)	-	-1	-3	-4
Implementatiebudget PW in Balans	39	129	-	168
Bijdrage uitvoeringskosten	-	-	-	-
	285	2.105	230	2.619

Bijlage 4 Geprognosticeerde balans na 2e begrotingswijziging 2025

Geprognosticeerde balans	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Activa			
<i>Vaste activa</i>			
Immateriele vaste activa	-	-	-
Materiele vaste activa	8.107	38	8.145
Financiële vaste activa	29	-	29
	8.136	38	8.174
<i>Vlottende activa</i>			
Voorraden	-	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	16.407	2.999	19.406
Liquide middelen	600	-	600
Overlopende activa	300	-	300
	17.307	2.999	20.306
Totaal activa	25.443	3.037	28.480
Passiva			
<i>Vaste passiva</i>			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	2.337	-529	1.808
Bestemmingsreserve	8.191	2.637	10.828
Resultaat	-	-	-
	10.528	2.108	12.636
Voorzieningen	689	930	1.619
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	5.225	-	5.225
	16.443	3.038	19.480
<i>Vlottende passiva</i>			
Netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar	8.000	-	8.000
Overlopende passiva	1.000	-	1.000
	9.000	-	9.000
Totaal passiva	25.443	3.038	28.480

Bijlage 5 Kengetallen en EMU-saldo

Kengetallen	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Netto schuldquote	-4,09%	-3,71%	-7,80%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-4,09%	-3,71%	-7,80%
Solvabiliteitsratio	41,38%	2,99%	44,37%
Structurele exploitatieruimte	0,87%	0,15%	1,01%

EMU Saldo	1e gewijzigde begroting 2025	Wijziging	2e gewijzigde begroting 2025
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan/onttrekking uit reserves (+)	-2.118	2.108	-10
Mutaties (im)materiële vaste activa (-)	4.993	38	5.031
Mutaties voorzieningen (+)	-210	930	720
Mutaties voorraden (-)	-	-	-
Evt boekw inst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa (-)	-	-	-
Berekend EMU-Saldo	-7.321	3.000	-4.321

Bijlage 6 Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren			
Formatie per 1000 inw oners	1,26	157 fte	124.511 inw oners
Bezetting per 1000 inw oners	1,31	164 fte	124.511 inw oners
Apparaatskosten per inw oner	€ 116	€ 14.398.423	124.511 inw oners
Externe inhuur tov totale loonkosten	8,31%	€ 1.200.000	€ 14.436.799
Overhead tov totale lasten	15,93%	€ 12.442.656	€ 78.089.316

Bijlage 7 Taakvelden

taakveld	omschrijving	baten	lasten	saldo 2025
0.4	overhead	7.495	11.010	-3.515
0.5	treasury	328	157	172
0.8	overige baten en lasten	409	1.276	-867
0.10	mutaties reserves	1.099	1.089	10
6.1	samenkracht en burgerparticipatie	2.552	2.546	6
6.3	inkomensregelingen	32.765	32.811	-47
6.4	begeleide participatie	29.405	25.057	4.348
6.5	arbeidsparticipatie	5.125	5.232	-107
		79.178	79.178	-

Memo

- Dienstverleningsovereenkomst Eigen Bijdrage regeling Oekraïne **- Addendum bij Dienstverleningsovereenkomst verstrekking leefgeld aan ontheemden uit Oekraïne**

Aan: Algemeen Bestuur

Van: Dagelijks Bestuur

Betreft: Het aangaan van een dienstverleningsovereenkomst met betrekking tot de Eigen Bijdrage regeling Oekraïne en het middels een addendum aanpassen van de bestaande dienstverleningsovereenkomst Leefgeld met betrekking tot de wijze van bekostiging van de uitvoeringskosten

Datum: 5 november 2025

Aanleiding en achtergrond

Sinds de inval van Rusland in Oekraïne in 2022 zijn duizenden mensen op de vlucht geslagen. In Nederland dragen de gemeenten zorg voor de opvang en voorzieningen voor deze vluchtelingen, waaronder de verstrekking van leefgeld. De gemeenten Aalten en Doetinchem hebben direct na het op gang komen van de vluchtelingenstroom Laborijn verzocht de verstrekking van leefgeld aan Oekraïense inwoners te verzorgen. Hiertoe is in april 2023 een dienstverleningsovereenkomst gesloten.

Inmiddels is aanvullende regelgeving van toepassing geworden die onder meer bestaat uit de verplichting voor gemeenten om een eigen bijdrage op te leggen. De eigen bijdrageregeling houdt in dat volwassen Oekraïense ontheemden die in de gemeentelijke opvang verblijven en voldoende inkomsten uit werk hebben maandelijks een bijdrage voor de exploitatiekosten van hun opvang betalen. De hoogte van de te betalen eigen bijdrage is in een landelijke regeling vastgesteld en bedroeg ingaande januari van dit jaar € 105 per maand per volwassen ontheemde. Inmiddels de hoogte van de eigen bijdrage ingaande oktober verhoogd tot € 244,22 per maand.

De gemeenten Aalten en Doetinchem hebben Laborijn verzocht ook de eigen bijdrageregeling, ingaande 1 januari 2025, voor hen uit te voeren. Met dit verzoek heeft u als bestuur in december 2024 ingestemd. Daarbij is overwogen dat de uitvoering van deze regeling een logische aanvulling vormt op de reeds bestaande uitvoering door Laborijn van de leefgeldregeling en de inspanningen om Oekraïners naar werk te begeleiden.

Sluiten van de Dienstverleningsovereenkomst Eigen Bijdrage regeling Oekraïne

Voor de uitvoering van de eigenbijdrageregeling sluit Laborijn met de gemeenten Aalten en Doetinchem een dienstverleningsovereenkomst. De grondslag voor een dienstverleningsovereenkomst is gelegen in artikel 4, lid 6, van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn. Daarin is bepaald dat de gemeenten ook andere taken, dan de taken genoemd in artikel 4, lid 1, van de regeling aan Laborijn kunnen opdragen, voor zover uw bestuur daarmee instemt. Met deze memo wordt uw instemming verzocht.

De gemeenten en Laborijn hebben ervoor gekozen eerst ervaring op te doen met de opzet en uitvoering van de nieuwe eigenbijdrageregeling om deze in combinatie uit te voeren met

de leefgeldregeling en de inspanningen rond de bemiddeling naar werk van de in de gemeenten verblijvende Oekraïense ontheemden. Daarnaast was lange tijd niet duidelijk op welke wijze vanuit het Rijk de financiële compensatie voor de uitvoering zou worden ingevuld. Inmiddels heeft het Rijk hier invulling aan gegeven en is in onderling overleg deze bekostigingsregeling in de dienstverleningsovereenkomst opgenomen.

Als gevolg van de gekozen route treedt de dienstverleningsovereenkomst in werking met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025.

Opnemen van een addendum bij de dienstverleningsovereenkomst verstrekking van leefgeld aan ontheemden uit Oekraïne

Bij de totstandkoming van de dienstverleningsovereenkomst Leefgeld was door het Rijk nog niet bepaald hoe gemeenten voor de uitvoering van de regeling zouden worden gecompenseerd. Inmiddels is deze Rijksregeling er wel en zijn de gemeenten en Laborijn overeengekomen de Rijksregeling te volgen en daarmee de bestaande bekostigingswijze te wijzigen. In de wijziging voorziet het addendum.

Bij het tot stand komen van de dienstverleningsovereenkomst heeft u als bestuur de directie van Laborijn gemachtigd alles te doen wat nuttig en nodig is voor de uitvoering van de leefgeldregeling. Op basis hiervan is de directeur van Laborijn bevoegd tot het afsluiten van het addendum en ontvangt u deze bijgaand ter kennisname.

Advies

- Instemmen met het verzoek tot het sluiten van een dienstverleningsovereenkomst met de gemeenten Aalten en Doetinchem voor het uitvoeren van de eigen bijdrage regeling voor ontheemde Oekraïners die verblijven in een gemeentelijke opvanglocatie, zoals hierboven omschreven.
- Kennisnemen van de inhoud van het af te sluiten addendum

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn

De secretaris
J. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Aldus besloten door het Algemeen Bestuur van Laborijn op 19 december 2025

De secretaris
J. Spruit

De voorzitter
drs. E.J. Huizinga MBA

Bijlagen:

- Dienstverleningsovereenkomst Laborijn - Aalten
(incl. verwerkersovereenkomst)
- Addendum bij de Dienstverleningsovereenkomst verstrekking van leefgeld aan
ontheemden uit Oekraïne - Aalten
- Dienstverleningsovereenkomst Laborijn – Doetinchem
(incl. verwerkersovereenkomst)
- Addendum bij de Dienstverleningsovereenkomst verstrekking van leefgeld aan
ontheemden uit Oekraïne - Doetinchem

Dienstverleningsovereenkomst tussen de Gemeente Aalten en Uitvoeringsorganisatie Laborijn voor de uitvoering van de eigen bijdrageregeling in het kader van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

1. het openbaar lichaam de gemeente **Aalten**, gevestigd in Aalten aan de Hofstraat 8, (7121 DM) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215631, vertegenwoordigd door haar burgemeester mr. A.B. Stapelkamp en handelend ter uitvoering van het besluit van het college van **(datum)** hierna te noemen de gemeente;

en,

2. het openbaar lichaam **LABORIJN**, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106 (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 09202658, vertegenwoordigd door haar voorzitter, drs. E.J. Huizinga MBA en handelend met instemming van het algemeen bestuur ter uitvoering van het besluit van het dagelijks bestuur van **(datum)**, hierna te noemen Laborijn;

gezamenlijk verder te noemen: 'Partijen',

Gelet op:

- artikel 2 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze luidt op de datum van ondertekening van deze overeenkomst, waarin tot uitdrukking is gebracht dat Laborijn tot doel heeft zorg te dragen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken van de colleges op het brede terrein van het sociaal domein waaronder de arbeidsparticipatie, arbeidsondersteuning en bijstand;
- artikel 4, zesde en zevende lid, van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze luidt op datum van ondertekening van deze overeenkomst, waarin is geregeld dat de colleges ook andere taken, dan de taken genoemd in artikel 4, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, aan het bestuur van Laborijn kunnen opdragen, voor zover het Algemeen Bestuur daarmee instemt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4, zesde lid, van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn;

Overwegende dat:

- Laborijn de organisatie is die namens de gemeente zorgdraagt voor de verstrekking van leefgeld aan Oekraïners die wegens de oorlog hun land zijn ontvlucht;
- de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is gewijzigd, in die zin dat Oekraïense vluchtelingen met eigen inkomen, als zij gebruik maken van gemeentelijke opvang, een eigen bijdrage moeten betalen;
- de gemeente Laborijn heeft verzocht om de eigen bijdrage op te leggen en om deze te innen;

- de gemeente en Laborijn de afspraken over de uitvoering van de eigen bijdrageregeling wensen vast te leggen in deze overeenkomst;

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1: Takenpakket

1. De gemeente verleent, met inachtneming van het bepaalde in artikel 4 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, aan Laborijn de opdracht tot het uitvoeren van alle taken met betrekking tot het opleggen en innen van een eigen bijdrage aan de daarvoor in aanmerking komende ontheemden uit Oekraïne.

Artikel 2: Uitgangspunten Dienstverlening en Privacyaspecten

1. Laborijn:
 - a. staat in voor de integriteit van zijn handelen;
 - b. staat in voor uitvoering van het takenpakket overeenkomstig de daarvoor geldende wet- en regelgeving;
 - c. dient ten opzichte van de gemeente (des)kundig te handelen;
 - d. vermijdt dat in de dienstverlening andere belangen dan die van de dienstverlening zelf een rol spelen.
2. Partijen gedragen zich over en weer als een goed opdrachtnemer respectievelijk opdrachtgever en verplichten zich ertoe elkaar hierop aan te spreken indien nodig.
3. De gemeente en Laborijn staan over en weer in voor het tijdig en volledig nakomen van gemaakte afspraken over de inhoud, werkwijze en het proces van dienstverlening, inclusief het betalen van facturen.
4. De gemeente staat in voor een verantwoord opdrachtenbeleid.
5. De gemeente en Laborijn zijn gevraagd en ongevraagd zorgvuldig in het verstrekken van informatie die nodig is om de dienstverlening goed en doelmatig te kunnen uitvoeren.
6. De gemeente en Laborijn komen een verwerkersovereenkomst overeen waarmee geborgd wordt dat van toepassing zijnde wet- en regelgeving over de bescherming van persoonsgegevens wordt nageleefd bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerkersovereenkomst wordt als bijlage bij deze overeenkomst gevoegd.
7. Na beëindiging van deze overeenkomst zal Laborijn alle in haar systemen opgeslagen persoonsgegevens verwijderen en wissen. Laborijn zal eventuele sub-verwerkers op de hoogte stellen van de beëindiging van de overeenkomst en er zorg voor dragen dat ook zij de gegevens verwijderen en wissen.

Artikel 3: Uitvoeringsvoorwaarden

1. Laborijn voert voor de gemeente het takenpakket, zoals beschreven in artikel 1 van deze overeenkomst, zoveel mogelijk uit in overeenstemming en in samenhang met de bestaande werkprocessen binnen Laborijn.
2. Ter uitvoering van het takenpakket, bedoeld in artikel 1, draagt de gemeente als taakverantwoordelijke, zorg voor het noodzakelijke mandaat, machtiging en volmacht aan de directeur van Laborijn, waaronder de machtiging en volmacht om eventueel de eigen bijdrage in rechte te kunnen invorderen.
3. De gemeente draagt als taakverantwoordelijke eveneens zorg voor de autorisatie voor het gebruik van Suwinet.

Artikel 4: Overleg en verantwoording

Informatie over de voortgang van de werkzaamheden en de ontwikkelingen daarin worden door Laborijn verstrekt binnen de reguliere overleg- en verantwoordingstructuren tussen de gemeente en Laborijn.

Artikel 5: Bekostiging

1. De uitvoeringskosten die met het innen van de eigen bijdrage gepaard gaan, worden door de gemeente aan Laborijn vergoed volgens de normering die het Rijk hanteert ten opzichte van de gemeente. Voor 2025 geldt een bedrag van € 56 per bed per maand¹. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast op basis van de Rijksnormering.
2. Na afloop van elk kwartaal mailen de gemeenten de aantallen per einde van elke maand, in overeenstemming met de opgave in de Sisa-bijlage, naar financieel@laborijn.nl. Laborijn verzendt vervolgens een factuur.
3. Laborijn draagt de geïnde eigen bijdrage per kwartaal af aan de gemeente die deze vervolgens verwerkt in haar eigen administratie.

Artikel 6: Duur, wijziging, beëindiging

1. De overeenkomst treedt met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2025.
2. De overeenkomst eindigt van rechtswege wanneer de maximale duur van de EU-richtlijn voor de tijdelijke bescherming ontheemden uit Oekraïne is verstreken². Deze overeenkomst kan slechts schriftelijk tussentijds worden gewijzigd door middel van een aan deze overeenkomst te hechten door Partijen rechtsgeldig ondertekend addendum.
3. Als een Partij haar verplichtingen uit deze overeenkomst niet nakomt stelt de wederpartij haar schriftelijk in gebreke en noemt daarbij een redelijke termijn waarbinnen het verzuim moet zijn hersteld. De overeenkomst kan worden ontbonden wanneer het verzuim een gevolg is van opzet of grove nalatigheid en door de in gebreke gestelde partij niet binnen die redelijke termijn is hersteld.
4. Als wijzigingen in wet- en regelgeving optreden die van invloed zijn op de inhoud van deze overeenkomst treden Partijen in overleg om vervangende afspraken te maken. Partijen doen bij het maken van de nieuwe afspraken zoveel mogelijk recht aan de intenties die partijen hadden bij het aangaan van deze overeenkomst.

Artikel 7: Archief

1. Laborijn is belast met de zorg voor de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van partijen overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving.
2. De gemeente kan nadere regels stellen met betrekking tot het beheer van de aan Laborijn toevertrouwde archiefbescheiden.
3. Laborijn zal alle archiefbescheiden, onder voorbehoud van eventuele wettelijke beperkingen, na de einddatum van deze overeenkomst overdragen

¹ Een en ander is verwoord op bladzijde 5 van de “Nota wijziging bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) n.a.v. kostprijsonderzoek” dd. 30 september 2024

² Deze richtlijn is inmiddels verlengd tot 4 maart 2027.

aan de gemeente. Hierbij wordt een verklaring van overdracht opgesteld, waarna de gemeente de bescheiden volgens de wettelijke voorschriften waardeert en selecteert.

Artikel 8: Uitbesteding

1. Laborijn heeft het recht de uit de dienstverlening voortvloeiende werkzaamheden door deelnemingen of derden te laten uitvoeren. Laborijn informeert de gemeente hierover.
2. De aansprakelijkheidsregeling als opgenomen in artikel 9 is op uitbestede werkzaamheden onverkort van toepassing.

Artikel 9: Aansprakelijkheid en verzekering

1. De gemeente blijft aansprakelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van specifieke regelgeving die door een bestuursorgaan van de gemeente is vastgesteld.
2. Laborijn is naar de gemeente aansprakelijk voor de tekortkomingen in de uitvoering van dienstverlening die aan Laborijn kunnen worden toegerekend.
3. Indien sprake is van toerekenbare tekortkomingen van de zijde van Laborijn in het kader van de uitvoering van de werkzaamheden, zal Laborijn de geleden schade aan de gemeente vergoeden.
4. Laborijn verplicht zich tot het aangaan van een adequate verzekering en tot het in stand houden hiervan voor de duur van deze overeenkomst.
5. De aansprakelijkheid van de zijde van Laborijn wordt beperkt tot een bedrag van € 2.500,00 inclusief omzetbelasting per gebeurtenis. De jaarlijkse aansprakelijkheid voor de schade veroorzaakt door de tekortkomingen is maximaal het bedrag dat door verzekering van Laborijn wordt gedekt.
6. Laborijn verplicht zich de verzekering overeenkomstig het vorige lid in stand te houden.
7. Aansprakelijkstelling van Laborijn dient schriftelijk plaats te vinden binnen twee maanden nadat de gevolgen van de gebeurtenis waarvoor aansprakelijkheid wordt aangenomen kenbaar zijn geworden aan de gemeente.

Artikel 10: Geschillenregeling

1. Partijen hebben de intentie om geschillen over de interpretatie of uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst minnelijk met elkaar op te lossen.
2. Partijen leggen eventuele geschillen voor aan de bevoegde rechter van de rechtbank Gelderland. Het bepaalde in het eerste lid staat er niet aan in de weg dat één van partijen in een voorkomend geval een geschil direct aan de rechter voorlegt.

Artikel 11: Toepasbaar recht en conflictbepaling

1. Op de dienstverleningsovereenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Eventuele nietigheid of vernietigbaarheid van een der bepalingen van de dienstverleningsovereenkomst tast de rechtsgeldigheid van de overige bepalingen van deze overeenkomst niet aan.
3. De dienstverleningsovereenkomst doorkruist niet de publiekrechtelijke verhoudingen tussen partijen dan wel hun overige rechten en verplichtingen op basis van publiekrecht.

Artikel 12: Geheimhouding

Partijen zijn verplicht geheimhouding te betrachten met betrekking tot alle gegevens, waarvan de partijen of de personen waarvan deze partij zich bij de uitvoering van de werkzaamheden bedient, kennisneemt en waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze gegevens een vertrouwelijk karakter hebben. Laborijn zal deze geheimhoudingsplicht ook opleggen aan deelnemingen of derden, bedoeld in artikel 8, lid 1.

Artikel 13: Onvoorziene omstandigheden

1. De gemeente en Laborijn treden in overleg als er sprake is van onvoorziene of gewijzigde omstandigheden, die van dien aard zijn dat deze overeenkomst behoort te worden gewijzigd en/of onverbindende of onuitvoerbare bepalingen het noodzakelijk maken dat deze overeenkomst wordt gewijzigd.
2. De gemeente en Laborijn zullen als redelijk handelende partijen alles in het werk stellen om, in het geval het bepaalde in artikel 14, lid 1, zich voordoet, met elkaar tot een gewijzigde of nieuwe dienstverleningsovereenkomst te komen.

Aldus door partijen overeengekomen, (datum)

Voor Laborijn,

Voor Aalten,

J.T. Spruit

A.B. Stapelkamp

Bijlage:

1. Verwerkersovereenkomst

Dienstverleningsovereenkomst tussen de Gemeente Doetinchem en Uitvoeringsorganisatie Laborijn voor de uitvoering van de eigen bijdrageregeling in het kader van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

1. het openbaar lichaam de gemeente **Doetinchem**, gevestigd in Doetinchem aan de Raadhuisstraat 2, (7001 EW) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215668, vertegenwoordigd door haar burgemeester mr. M. Boumans MBA MPM en handelend ter uitvoering van het besluit van het college van (datum) hierna te noemen de gemeente;

en,

2. het openbaar lichaam **LABORIJN**, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106 (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 09202658, vertegenwoordigd door haar voorzitter, drs. E.J. Huizinga MBA en handelend met instemming van het algemeen bestuur ter uitvoering van het besluit van het dagelijks bestuur van (datum), hierna te noemen Laborijn;

gezamenlijk verder te noemen: 'Partijen',

Gelet op:

- artikel 2 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze luidt op de datum van ondertekening van deze overeenkomst, waarin tot uitdrukking is gebracht dat Laborijn tot doel heeft zorg te dragen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken van de colleges op het brede terrein van het sociaal domein waaronder de arbeidsparticipatie, arbeidsondersteuning en bijstand;
- artikel 4, zesde en zevende lid, van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, zoals deze luidt op datum van ondertekening van deze overeenkomst, waarin is geregeld dat de colleges ook andere taken, dan de taken genoemd in artikel 4, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, aan het bestuur van Laborijn kunnen opdragen, voor zover het Algemeen Bestuur daarmee instemt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4, zesde lid, van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn;

Overwegende dat:

- Laborijn de organisatie is die namens de gemeente zorgdraagt voor de verstrekking van leefgeld aan Oekraïners die wegens de oorlog hun land zijn ontvlucht;
- de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is gewijzigd, in die zin dat Oekraïense vluchtelingen met eigen inkomen, als zij gebruik maken van gemeentelijke opvang, een eigen bijdrage moeten betalen;
- de gemeente Laborijn heeft verzocht om de eigen bijdrage op te leggen en om deze te innen;

- de gemeente en Laborijn de afspraken over de uitvoering van de eigen bijdrageregeling wensen vast te leggen in deze overeenkomst;

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1: Takenpakket

1. De gemeente verleent, met inachtneming van het bepaalde in artikel 4 van de Gemeenschappelijke regeling Uitvoeringsorganisatie Laborijn, aan Laborijn de opdracht tot het uitvoeren van alle taken met betrekking tot het opleggen en innen van een eigen bijdrage aan de daarvoor in aanmerking komende ontheemden uit Oekraïne.

Artikel 2: Uitgangspunten Dienstverlening en Privacyaspecten

1. Laborijn:
 - a. staat in voor de integriteit van zijn handelen;
 - b. staat in voor uitvoering van het takenpakket overeenkomstig de daarvoor geldende wet- en regelgeving;
 - c. dient ten opzichte van de gemeente (des)kundig te handelen;
 - d. vermijdt dat in de dienstverlening andere belangen dan die van de dienstverlening zelf een rol spelen.
2. Partijen gedragen zich over en weer als een goed opdrachtnemer respectievelijk opdrachtgever en verplichten zich ertoe elkaar hierop aan te spreken indien nodig.
3. De gemeente en Laborijn staan over en weer in voor het tijdig en volledig nakomen van gemaakte afspraken over de inhoud, werkwijze en het proces van dienstverlening, inclusief het betalen van facturen.
4. De gemeente staat in voor een verantwoord opdrachtenbeleid.
5. De gemeente en Laborijn zijn gevraagd en ongevraagd zorgvuldig in het verstrekken van informatie die nodig is om de dienstverlening goed en doelmatig te kunnen uitvoeren.
6. De gemeente en Laborijn komen een verwerkersovereenkomst overeen waarmee geborgd wordt dat van toepassing zijnde wet- en regelgeving over de bescherming van persoonsgegevens wordt nageleefd bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerkersovereenkomst wordt als bijlage bij deze overeenkomst gevoegd.
7. Na beëindiging van deze overeenkomst zal Laborijn alle in haar systemen opgeslagen persoonsgegevens verwijderen en wissen. Laborijn zal eventuele sub-verwerkers op de hoogte stellen van de beëindiging van de overeenkomst en er zorg voor dragen dat ook zij de gegevens verwijderen en wissen.

Artikel 3: Uitvoeringsvoorwaarden

1. Laborijn voert voor de gemeente het takenpakket, zoals beschreven in artikel 1 van deze overeenkomst, zoveel mogelijk uit in overeenstemming en in samenhang met de bestaande werkprocessen binnen Laborijn.
2. Ter uitvoering van het takenpakket, bedoeld in artikel 1, draagt de gemeente als taakverantwoordelijke, zorg voor het noodzakelijke mandaat, machtiging en volmacht aan de directeur van Laborijn, waaronder de machtiging en volmacht om eventueel de eigen bijdrage in rechte te kunnen invorderen.
3. De gemeente draagt als taakverantwoordelijke eveneens zorg voor de autorisatie voor het gebruik van Suwinet.

Artikel 4: Overleg en verantwoording

Informatie over de voortgang van de werkzaamheden en de ontwikkelingen daarin worden door Laborijn verstrekt binnen de reguliere overleg- en verantwoordingstructuren tussen de gemeente en Laborijn.

Artikel 5: Bekostiging

1. De uitvoeringskosten die met het innen van de eigen bijdrage gepaard gaan, worden door de gemeente aan Laborijn vergoed volgens de normering die het Rijk hanteert ten opzichte van de gemeente. Voor 2025 geldt een bedrag van € 56 per bed per maand¹. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast op basis van de Rijksnormering.
2. Na afloop van elk kwartaal mailen de gemeenten de aantallen per einde van elke maand, in overeenstemming met de opgave in de Sisa-bijlage, naar financieel@laborijn.nl. Laborijn verzendt vervolgens een factuur.
3. Laborijn draagt de geïnde eigen bijdrage per kwartaal af aan de gemeente die deze vervolgens verwerkt in haar eigen administratie.

Artikel 6: Duur, wijziging, beëindiging

1. De overeenkomst treedt met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2025.
2. De overeenkomst eindigt van rechtswege wanneer de maximale duur van de EU-richtlijn voor de tijdelijke bescherming ontheemden uit Oekraïne is verstreken². Deze overeenkomst kan slechts schriftelijk tussentijds worden gewijzigd door middel van een aan deze overeenkomst te hechten door Partijen rechtsgeldig ondertekend addendum.
3. Als een Partij haar verplichtingen uit deze overeenkomst niet nakomt stelt de wederpartij haar schriftelijk in gebreke en noemt daarbij een redelijke termijn waarbinnen het verzuim moet zijn hersteld. De overeenkomst kan worden ontbonden wanneer het verzuim een gevolg is van opzet of grove nalatigheid en door de in gebreke gestelde partij niet binnen die redelijke termijn is hersteld.
4. Als wijzigingen in wet- en regelgeving optreden die van invloed zijn op de inhoud van deze overeenkomst treden Partijen in overleg om vervangende afspraken te maken. Partijen doen bij het maken van de nieuwe afspraken zoveel mogelijk recht aan de intenties die partijen hadden bij het aangaan van deze overeenkomst.

Artikel 7: Archief

1. Laborijn is belast met de zorg voor de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van partijen overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving.
2. De gemeente kan nadere regels stellen met betrekking tot het beheer van de aan Laborijn toevertrouwde archiefbescheiden.
3. Laborijn zal alle archiefbescheiden, onder voorbehoud van eventuele wettelijke beperkingen, na de einddatum van deze overeenkomst overdragen aan de gemeente. Hierbij wordt een verklaring van overdracht opgesteld, waarna de

¹ Een en ander is verwoord op bladzijde 5 van de “Nota wijziging bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) n.a.v. kostprijsonderzoek” dd. 30 september 2024

² Deze richtlijn is inmiddels verlengd tot 4 maart 2027.

gemeente de bescheiden volgens de wettelijke voorschriften waardeert en selecteert.

Artikel 8: Uitbesteding

1. Laborijn heeft het recht de uit de dienstverlening voortvloeiende werkzaamheden door deelnemingen of derden te laten uitvoeren. Laborijn informeert de gemeente hierover.
2. De aansprakelijkheidsregeling als opgenomen in artikel 9 is op uitbestede werkzaamheden onverkort van toepassing.

Artikel 9: Aansprakelijkheid en verzekering

1. De gemeente blijft aansprakelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van specifieke regelgeving die door een bestuursorgaan van de gemeente is vastgesteld.
2. Laborijn is naar de gemeente aansprakelijk voor de tekortkomingen in de uitvoering van dienstverlening die aan Laborijn kunnen worden toegerekend.
3. Indien sprake is van toerekenbare tekortkomingen van de zijde van Laborijn in het kader van de uitvoering van de werkzaamheden, zal Laborijn de geleden schade aan de gemeente vergoeden.
4. Laborijn verplicht zich tot het aangaan van een adequate verzekering en tot het in stand houden hiervan voor de duur van deze overeenkomst.
5. De aansprakelijkheid van de zijde van Laborijn wordt beperkt tot een bedrag van € 2.500,00 inclusief omzetbelasting per gebeurtenis. De jaarlijkse aansprakelijkheid voor de schade veroorzaakt door de tekortkomingen is maximaal het bedrag dat door verzekering van Laborijn wordt gedekt.
6. Laborijn verplicht zich de verzekering overeenkomstig het vorige lid in stand te houden.
7. Aansprakelijkstelling van Laborijn dient schriftelijk plaats te vinden binnen twee maanden nadat de gevolgen van de gebeurtenis waarvoor aansprakelijkheid wordt aangenomen kenbaar zijn geworden aan de gemeente.

Artikel 10: Geschillenregeling

1. Partijen hebben de intentie om geschillen over de interpretatie of uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst minnelijk met elkaar op te lossen.
2. Partijen leggen eventuele geschillen voor aan de bevoegde rechter van de rechtbank Gelderland. Het bepaalde in het eerste lid staat er niet aan in de weg dat één van partijen in een voorkomend geval een geschil direct aan de rechter voorlegt.

Artikel 11: Toepasbaar recht en conflictbepaling

1. Op de dienstverleningsovereenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Eventuele nietigheid of vernietigbaarheid van een der bepalingen van de dienstverleningsovereenkomst tast de rechtsgeldigheid van de overige bepalingen van deze overeenkomst niet aan.
3. De dienstverleningsovereenkomst doorkruist niet de publiekrechtelijke verhoudingen tussen partijen dan wel hun overige rechten en verplichtingen op basis van publiekrecht.

Artikel 12: Geheimhouding

Partijen zijn verplicht geheimhouding te betrachten met betrekking tot alle gegevens, waarvan de partijen of de personen waarvan deze partij zich bij de uitvoering van de werkzaamheden bedient, kennisneemt en waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze gegevens een vertrouwelijk karakter hebben. Laborijn zal deze geheimhoudingsplicht ook opleggen aan deelnemingen of derden, bedoeld in artikel 8, lid 1.

Artikel 13: Onvoorziene omstandigheden

1. De gemeente en Laborijn treden in overleg als er sprake is van onvoorziene of gewijzigde omstandigheden, die van dien aard zijn dat deze overeenkomst behoort te worden gewijzigd en/of onverbindende of onuitvoerbare bepalingen het noodzakelijk maken dat deze overeenkomst wordt gewijzigd.
2. De gemeente en Laborijn zullen als redelijk handelende partijen alles in het werk stellen om, in het geval het bepaalde in artikel 14, lid 1, zich voordoet, met elkaar tot een gewijzigde of nieuwe dienstverleningsovereenkomst te komen.

Aldus door partijen overeengekomen, (datum)

Voor Laborijn,

Voor Doetinchem,

J.T. Spruit

M. Boumans

Bijlage:

1. Verwerkersovereenkomst

Verwerkersovereenkomst

Verwerkersovereenkomst tussen de gemeente Doetinchem en uitvoeringsorganisatie Laborijn over de uitvoering van de eigenbijdrage die Oekraïners moeten betalen bij verblijf in een gemeentelijke opvang.

1. De gemeente Doetinchem, gevestigd in Doetinchem aan de Raadhuisstraat 2, (7001 EW) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215668, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door handelend namens het college van burgemeester en wethouders, hierna te noemen de verwerkingsverantwoordelijke;

en,

2. Het openbaar lichaam Laborijn, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106, (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09202658, vertegenwoordigd door de heer J.T. Spruit, handelend in zijn hoedanigheid als directeur van Laborijn, hierna te noemen de verwerker;

hierna afzonderlijk te noemen "Partij", of gezamenlijk "Partijen"

Overwegen het volgende:

- a) Partijen hebben een dienstverleningsovereenkomst gesloten, waarbij Laborijn voor de gemeente met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025 zorg draagt voor het opleggen en innen van de eigenbijdrage aan de daarvoor in aanmerking komende ontheemden uit Oekraïne, hierna te noemen 'de Hoofdovereenkomst'.
- b) Verwerker verwerkt voor de uitvoering van de Hoofdovereenkomst Persoonsgegevens voor Verwerkingsverantwoordelijke;
- c) Op de verwerking van Persoonsgegevens door Verwerker zijn de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) van toepassing;
- d) Partijen willen in aanvulling op de AVG en de UAVG de volgende afspraken over de verwerking van Persoonsgegevens vastleggen in deze verwerkersovereenkomst (hierna: de Verwerkersovereenkomst);

En komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities

- 1.1 Begrippen uit de AVG en de UAVG die in deze Verwerkersovereenkomst worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis.
- 1.2 Bijlagen: aanhangsels bij deze Verwerkersovereenkomst, die onlosmakelijk deel uitmaken van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 2 Ingangsdatum en duur

- 2.1 Deze Verwerkersovereenkomst gaat in op het moment dat de Hoofdovereenkomst tot stand is gekomen, tenzij Partijen anders overeenkomen.
- 2.2 Deze Verwerkersovereenkomst eindigt op het moment dat Verwerker de verwerking van Persoonsgegevens op grond van de Hoofdovereenkomst heeft beëindigd en de afspraken over het teruggeven en/of wissen van Persoonsgegevens zijn nagekomen.

- 2.3 Wanneer Partijen een (nieuwe) Verwerkersovereenkomst overeenkomen, betekent dat dat de oude Verwerkersovereenkomst komt te vervallen.

Artikel 3 Onderwerp van deze Verwerkersovereenkomst

- 3.1 Verwerker verwerkt de door of via Verwerkingsverantwoordelijke ter beschikking gestelde Persoonsgegevens uitsluitend in opdracht van Verwerkingsverantwoordelijke voor de uitvoering van de Hoofdovereenkomst en uitsluitend overeenkomstig schriftelijke instructies van Verwerkingsverantwoordelijke, tenzij een op Verwerker van toepassing zijnde Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke wettelijke bepaling hem tot verwerking verplicht. In dat geval zal Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke, voorafgaand aan de verwerking, daarvan zonder onredelijke vertraging in kennis stellen, tenzij die wetgeving deze kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt.
- 3.2 De door Verwerker uit te voeren verwerkingen staan beschreven in tabel 1 van Bijlage 1.

Artikel 4 Inhoudelijke afspraken

- 4.1 **Beveiligingsmaatregelen**
Verwerker zorgt voor passende technische en organisatorische maatregelen om de Persoonsgegevens goed te beveiligen, zoals bedoeld in artikel 32 AVG. De wijze waarop Verwerker de passende technische en organisatorische maatregelen aantoont, staat in Bijlage 2.
- 4.2 **Audits**
Verwerker verleent alle benodigde medewerking aan audits uitgevoerd door een gecertificeerde auditor over de nakoming van de afspraken binnen deze Verwerkersovereenkomst en Bijlagen, tenzij Verwerker door middel van een geldige certificering, die periodiek door een geaccrediteerde instelling wordt getoetst, heeft aangetoond dat Verwerker de gemaakte afspraken nakomt. De kosten van deze audit worden gedragen door Verwerkingsverantwoordelijke (zowel eigen kosten als kosten van Verwerker), tenzij de auditor één of meer tekortkomingen van niet ondergeschikte aard van Verwerker constateert die ten nadele zijn van Verwerkingsverantwoordelijke.
- 4.3 **Verwerking buiten de EER**
Verwerker mag Persoonsgegevens buiten de Europese Economische Ruimte (laten) verwerken wanneer is voldaan aan de voorwaarden van artikel 45 en 46 AVG. Wanneer er sprake is van een verwerking buiten de EER, dan stelt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke daarvan vooraf op de hoogte.
- 4.4 **Geheimhouding**
Personen die werken voor (sub)Verwerker en (sub)Verwerker zelf, moeten Persoonsgegevens waarmee zij werken geheimhouden. De personen die werken voor Verwerker en subverwerkers hebben daarom een geheimhoudingsverklaring getekend, of zich op een andere manier schriftelijk gebonden aan de geheimhouding.
- 4.5 **Subverwerkers**
De ten tijde van het afsluiten van deze Verwerkersovereenkomst bekende subverwerkers vermeldt Verwerker in tabel 3 van Bijlage 1. Verwerkingsverantwoordelijke verleent hierbij algemene toestemming voor de

inschakeling van subverwerkers. Verwerker houdt na de start van de werkzaamheden Verwerkingsverantwoordelijke op de hoogte van de beoogde inschakeling van nieuwe subverwerkers. Bij de inschakeling van subverwerkers blijven de artikelen 28.2 en 28.4 AVG onverkort van kracht.

4.6 Rechten van betrokkenen

Als een betrokkene een beroep doet op zijn rechten zoals genoemd in artikel 12 t/m 22 AVG, helpt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke om daarop binnen de wettelijke termijnen een beslissing te nemen.

4.7 Gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging

Op verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke werkt Verwerker altijd mee aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) en een voorafgaande raadpleging als bedoeld in artikel 35 en 36 AVG.

Artikel 5 Inbreuk in verband met Persoonsgegevens

- 5.1 Verwerker zal Verwerkingsverantwoordelijke zonder onredelijke vertraging, maar uiterlijk binnen 24 uur, informeren na vaststelling van een (vermoedelijke) Inbreuk in verband met Persoonsgegevens. Verwerker vermeldt hierbij voor zover bekend de vermeende oorzaak van de (vermoedelijke) Inbreuk, de categorie persoonsgegevens, de categorie betrokkenen en het aantal betrokkenen.
- 5.2 In geval van een Inbreuk neemt Verwerker zonder onredelijke vertraging alle maatregelen om de Inbreuk te herstellen, de gevolgen daarvan te beperken en verdere Inbreuken te voorkomen.
- 5.3 Verwerker heeft een gedetailleerd logboek van de Inbreuken en de maatregelen die op Inbreuken zijn genomen. Verwerkingsverantwoordelijke mag dat inzien, wanneer deze daarom vraagt.
- 5.4 Verwerkingsverantwoordelijke beslist of de Inbreuk moet worden gemeld bij de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene. Verwerker ondersteunt de Verwerkingsverantwoordelijke waar nodig bij de melding aan de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene.

Artikel 6 Aansprakelijkheid

- 6.1 Eventuele in de Hoofdovereenkomst overeengekomen beperkingen van de aansprakelijkheid hebben ook betrekking op de Verwerkersovereenkomst.

Artikel 7 Beëindigen verwerkersovereenkomst

- 7.1 Partijen moeten in de Hoofdovereenkomst afspraken maken over de beëindiging van de Hoofdovereenkomst en de daaruit voortvloeiende teruggave en wissing van Persoonsgegevens.
- 7.2 De geheimhouding geldt ook nog na beëindiging van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 8 Overige bepalingen

- 8.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen, ook als alleen één Partij vindt dat er een geschil is, zullen in eerste instantie worden voorgelegd aan dezelfde bevoegde rechter als genoemd in de Hoofdovereenkomst.

Ondertekening

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

Aldus door partijen overeengekomen,.....

Voor Laborijn,

Voor de gemeente,

J.T. Spruit

directeur

Bijlage 1: Overzicht van te verwerken persoonsgegevens

1. Naam verwerking, doeleinden categorieën van betrokkenen, soort persoonsgegevens en eventuele doorgifte naar derde landen.

Naam verwerking	Verwerkings-doeleinden	Categorieën van Betrokkenen	Categorie Persoonsgegevens (waaronder bijzondere persoonsgegevens)	Doorgifte naar derde landen
Uitvoering Regeling opvang ontheemden Oekraïne, onderdeel: opleggen en innen eigen bijdrage verschuldigd bij verblijf in gemeentelijke opvang.	Het opleggen en innen van een eigen bijdrage voor kosten van verblijf in een gemeentelijke opvanglocatie	Ontheemden uit Oekraïne verblijvend in een gemeentelijke opvang - locatie	Naam, geboortedatum, adres, postcode, woonplaats gezinssamenstelling, BSN, nationaliteit, inkomsten uit: werk, loondervingsuitkering, toeslag op grond van de Toeslagenwet	n.v.t

2. Contactgegevens

Contactpersoon Verwerkingsverantwoordelijke (NB: Ook buiten kantooruren)	Naam en contactgegevens gemeente
Contactpersoon Verwerker (NB: Ook buiten kantooruren)	Gerrit Tichelaar, gerrit.tichelaar@laborijn.nl 06 18 70 69 74
Contactgegevens IBD	Telefoonnummer 070-373 8011

NB: Eventuele wijzigingen in bovenstaande tabellen geven partijen op korte termijn aan elkaar door.

3. Ingeschakelde subverwerkers

Naam en contactgegevens subverwerker	KvK-nummer	Uitbestede verwerkingen	Toepassing
n.v.t.			

Bijlage 2: Aantonen passend niveau van beveiliging

Normenstelsel/gedragscode

- ☐ De informatiebeveiliging vindt plaats volgens algemeen erkende normen, namelijk:

.....
..... (vermeld normenstelsel, zoals bijvoorbeeld NEN7510, NEN/ISO 27001, PCI/DSS).

X De informatiebeveiliging vindt plaats volgens een algemeen erkende overheidsnorm zoals de BIO of vergelijkbaar, namelijk: de BIO.

De toereikendheid van de informatiebeveiliging blijkt uit de volgende certificering en verklaring van toepasselijkheid:

- ☐ Periodieke externe controles zoals audits, pentesten of TPM's (bijv. ISAE3xxx SOC type II);
- ☐ Een Assurance rapport van een auditor die is aangesloten bij NOREA;
- X Eigen controles of eigen mededelingen over de beveiligingsmaatregelen zoals Audits Ensia en interne controles

NB: Uit de certificering/periodieke externe controles/audits of uit de eigen controles/beschrijvingen blijkt of kan afgeleid worden dat de beveiliging passend is bij de verwerking(en) genoemd in bijlage 1.

- ☐ Verwerker is aangesloten bij een goedgekeurde gedragscode, te weten

.....

Verwerkersovereenkomst

Verwerkersovereenkomst tussen de gemeente Aalten en uitvoeringsorganisatie Laborijn over de uitvoering van de eigenbijdrage die Oekraïners moeten betalen bij verblijf in een gemeentelijke opvang.

1. De gemeente Aalten, gevestigd in Aalten aan de Hofstraat 8, (7121 DM) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215631, hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door, handelend namens het college van burgemeester en wethouders, hierna te noemen de verwerkingsverantwoordelijke;

en,

2. Het openbaar lichaam Laborijn, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106, (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09202658, vertegenwoordigd door de heer J.T. Spruit, handelend in zijn hoedanigheid als directeur van Laborijn, hierna te noemen de verwerker;

hierna afzonderlijk te noemen "Partij", of gezamenlijk "Partijen"

Overwegen het volgende:

- a) Partijen hebben een dienstverleningsovereenkomst gesloten, waarbij Laborijn voor de gemeente met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025 zorg draagt voor het opleggen en innen van de eigenbijdrage aan de daarvoor in aanmerking komende ontheemden uit Oekraïne, hierna te noemen 'de Hoofdovereenkomst'.
- b) Verwerker verwerkt voor de uitvoering van de Hoofdovereenkomst Persoonsgegevens voor Verwerkingsverantwoordelijke;
- c) Op de verwerking van Persoonsgegevens door Verwerker zijn de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) van toepassing;
- d) Partijen willen in aanvulling op de AVG en de UAVG de volgende afspraken over de verwerking van Persoonsgegevens vastleggen in deze verwerkersovereenkomst (hierna: de Verwerkersovereenkomst);

En komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities

- 1.1 Begrippen uit de AVG en de UAVG die in deze Verwerkersovereenkomst worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis.
- 1.2 Bijlagen: aanhangsels bij deze Verwerkersovereenkomst, die onlosmakelijk deel uitmaken van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 2 Ingangsdatum en duur

- 2.1 Deze Verwerkersovereenkomst gaat in op het moment dat de Hoofdovereenkomst tot stand is gekomen, tenzij Partijen anders overeenkomen.
- 2.2 Deze Verwerkersovereenkomst eindigt op het moment dat Verwerker de verwerking van Persoonsgegevens op grond van de Hoofdovereenkomst heeft beëindigd en de afspraken over het teruggeven en/of wissen van Persoonsgegevens zijn nagekomen.

- 2.3 Wanneer Partijen een (nieuwe) Verwerkersovereenkomst overeenkomen, betekent dat dat de oude Verwerkersovereenkomst komt te vervallen.

Artikel 3 Onderwerp van deze Verwerkersovereenkomst

- 3.1 Verwerker verwerkt de door of via Verwerkingsverantwoordelijke ter beschikking gestelde Persoonsgegevens uitsluitend in opdracht van Verwerkingsverantwoordelijke voor de uitvoering van de Hoofdovereenkomst en uitsluitend overeenkomstig schriftelijke instructies van Verwerkingsverantwoordelijke, tenzij een op Verwerker van toepassing zijnde Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke wettelijke bepaling hem tot verwerking verplicht. In dat geval zal Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke, voorafgaand aan de verwerking, daarvan zonder onredelijke vertraging in kennis stellen, tenzij die wetgeving deze kennisgeving om gewichtige redenen van algemeen belang verbiedt.
- 3.2 De door Verwerker uit te voeren verwerkingen staan beschreven in tabel 1 van Bijlage 1.

Artikel 4 Inhoudelijke afspraken

- 4.1 **Beveiligingsmaatregelen**
Verwerker zorgt voor passende technische en organisatorische maatregelen om de Persoonsgegevens goed te beveiligen, zoals bedoeld in artikel 32 AVG. De wijze waarop Verwerker de passende technische en organisatorische maatregelen aantoont, staat in Bijlage 2.
- 4.2 **Audits**
Verwerker verleent alle benodigde medewerking aan audits uitgevoerd door een gecertificeerde auditor over de nakoming van de afspraken binnen deze Verwerkersovereenkomst en Bijlagen, tenzij Verwerker door middel van een geldige certificering, die periodiek door een geaccrediteerde instelling wordt getoetst, heeft aangetoond dat Verwerker de gemaakte afspraken nakomt. De kosten van deze audit worden gedragen door Verwerkingsverantwoordelijke (zowel eigen kosten als kosten van Verwerker), tenzij de auditor één of meer tekortkomingen van niet ondergeschikte aard van Verwerker constateert die ten nadele zijn van Verwerkingsverantwoordelijke.
- 4.3 **Verwerking buiten de EER**
Verwerker mag Persoonsgegevens buiten de Europese Economische Ruimte (laten) verwerken wanneer is voldaan aan de voorwaarden van artikel 45 en 46 AVG. Wanneer er sprake is van een verwerking buiten de EER, dan stelt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke daarvan vooraf op de hoogte.
- 4.4 **Geheimhouding**
Personen die werken voor (sub)Verwerker en (sub)Verwerker zelf, moeten Persoonsgegevens waarmee zij werken geheimhouden. De personen die werken voor Verwerker en subverwerkers hebben daarom een geheimhoudingsverklaring getekend, of zich op een andere manier schriftelijk gebonden aan de geheimhouding.
- 4.5 **Subverwerkers**
De ten tijde van het afsluiten van deze Verwerkersovereenkomst bekende subverwerkers vermeldt Verwerker in tabel 3 van Bijlage 1. Verwerkingsverantwoordelijke verleent hierbij algemene toestemming voor de

inschakeling van subverwerkers. Verwerker houdt na de start van de werkzaamheden Verwerkingsverantwoordelijke op de hoogte van de beoogde inschakeling van nieuwe subverwerkers. Bij de inschakeling van subverwerkers blijven de artikelen 28.2 en 28.4 AVG onverkort van kracht.

4.6 Rechten van betrokkenen

Als een betrokkene een beroep doet op zijn rechten zoals genoemd in artikel 12 t/m 22 AVG, helpt Verwerker Verwerkingsverantwoordelijke om daarop binnen de wettelijke termijnen een beslissing te nemen.

4.7 Gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging

Op verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke werkt Verwerker altijd mee aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) en een voorafgaande raadpleging als bedoeld in artikel 35 en 36 AVG.

Artikel 5 Inbreuk in verband met Persoonsgegevens

- 5.1 Verwerker zal Verwerkingsverantwoordelijke zonder onredelijke vertraging, maar uiterlijk binnen 24 uur, informeren na vaststelling van een (vermoedelijke) Inbreuk in verband met Persoonsgegevens. Verwerker vermeldt hierbij voor zover bekend de vermeende oorzaak van de (vermoedelijke) Inbreuk, de categorie persoonsgegevens, de categorie betrokkenen en het aantal betrokkenen.
- 5.2 In geval van een Inbreuk neemt Verwerker zonder onredelijke vertraging alle maatregelen om de Inbreuk te herstellen, de gevolgen daarvan te beperken en verdere Inbreuken te voorkomen.
- 5.3 Verwerker heeft een gedetailleerd logboek van de Inbreuken en de maatregelen die op Inbreuken zijn genomen. Verwerkingsverantwoordelijke mag dat inzien, wanneer deze daarom vraagt.
- 5.4 Verwerkingsverantwoordelijke beslist of de Inbreuk moet worden gemeld bij de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene. Verwerker ondersteunt de Verwerkingsverantwoordelijke waar nodig bij de melding aan de toezichthoudende autoriteit en/of Betrokkene.

Artikel 6 Aansprakelijkheid

- 6.1 Eventuele in de Hoofdovereenkomst overeengekomen beperkingen van de aansprakelijkheid hebben ook betrekking op de Verwerkersovereenkomst.

Artikel 7 Beëindigen verwerkersovereenkomst

- 7.1 Partijen moeten in de Hoofdovereenkomst afspraken maken over de beëindiging van de Hoofdovereenkomst en de daaruit voortvloeiende teruggave en wissing van Persoonsgegevens.
- 7.2 De geheimhouding geldt ook nog na beëindiging van deze Verwerkersovereenkomst.

Artikel 8 Overige bepalingen

- 8.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen, ook als alleen één Partij vindt dat er een geschil is, zullen in eerste instantie worden voorgelegd aan dezelfde bevoegde rechter als genoemd in de Hoofdovereenkomst.

Ondertekening

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

Aldus door partijen overeengekomen,.....

Voor Laborijn,

Voor de gemeente,

J.T. Spruit

directeur

Bijlage 1: Overzicht van te verwerken persoonsgegevens

1. Naam verwerking, doeleinden categorieën van betrokkenen, soort persoonsgegevens en eventuele doorgifte naar derde landen.

Naam verwerking	Verwerkings-doeleinden	Categorieën van Betrokkenen	Categorie Persoonsgegevens (waaronder bijzondere persoonsgegevens)	Doorgifte naar derde landen
Uitvoering Regeling opvang ontheemden Oekraïne, onderdeel: opleggen en innen eigen bijdrage verschuldigd bij verblijf in gemeentelijke opvang.	Het opleggen en innen van een eigen bijdrage voor kosten van verblijf in een gemeentelijke opvanglocatie	Ontheemden uit Oekraïne verblijvend in een gemeentelijke opvang - locatie	Naam, geboortedatum, adres, postcode, woonplaats gezinssamenstelling, BSN, nationaliteit, inkomsten uit: werk, loondervingsuitkering, toeslag op grond van de Toeslagenwet	n.v.t

2. Contactgegevens

Contactpersoon Verwerkingsverantwoordelijke (NB: Ook buiten kantooruren)	Naam en contactgegevens gemeente
Contactpersoon Verwerker (NB: Ook buiten kantooruren)	Gerrit Tichelaar, gerrit.tichelaar@laborijn.nl 06 18 70 69 74
Contactgegevens IBD	Telefoonnummer 070-373 8011

NB: Eventuele wijzigingen in bovenstaande tabellen geven partijen op korte termijn aan elkaar door.

3. Ingeschakelde subverwerkers

Naam en contactgegevens subverwerker	KvK-nummer	Uitbestede verwerkingen	Toepassing
n.v.t.			

Bijlage 2: Aantonen passend niveau van beveiliging

Normenstelsel/gedragscode

- ☐ De informatiebeveiliging vindt plaats volgens algemeen erkende normen, namelijk:

.....
..... (vermeld normenstelsel, zoals bijvoorbeeld NEN7510, NEN/ISO 27001, PCI/DSS).

X De informatiebeveiliging vindt plaats volgens een algemeen erkende overheidsnorm zoals de BIO of vergelijkbaar, namelijk: de BIO.

De toereikendheid van de informatiebeveiliging blijkt uit de volgende certificering en verklaring van toepasselijkheid:

- ☐ Periodieke externe controles zoals audits, pentesten of TPM's (bijv. ISAE3xxx SOC type II);
- ☐ Een Assurance rapport van een auditor die is aangesloten bij NOREA;
- X Eigen controles of eigen mededelingen over de beveiligingsmaatregelen zoals Audits Ensia en interne controles

NB: Uit de certificering/periodieke externe controles/audits of uit de eigen controles/beschrijvingen blijkt of kan afgeleid worden dat de beveiliging passend is bij de verwerking(en) genoemd in bijlage 1.

- ☐ Verwerker is aangesloten bij een goedgekeurde gedragscode, te weten

.....

ADDENDUM bij de Dienstverleningsovereenkomst Gemeente Aalten met Uitvoeringsorganisatie Laborijn over de verstrekking van leefgeld aan ontheemden uit Oekraïne, door partijen getekend op 4 april 2023.

1. De gemeente **Aalten**, gevestigd in Aalten aan de Hofstraat 8, (7121 DM) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215631, vertegenwoordigd door haar burgemeester, de heer mr. A.B. Stapelkamp, die handelt ter uitvoering van het besluit van burgemeester en wethouders van (invullen datum), hierna te noemen de gemeente;

en,

2. Het openbaar lichaam **LABORIJN**, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106 (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 09202658, vertegenwoordigd door haar directeur, de heer J.T. Spruit, die handelt ter uitvoering van het besluit van het Dagelijks Bestuur van 8 april 2022 en het besluit van het Algemeen Bestuur van 7 april 2023, hierna te noemen Laborijn;

gezamenlijk verder te noemen: 'Partijen',

Overwegende dat:

- Partijen op 4 april 2023 een Dienstverleningsovereenkomst hebben gesloten op basis waarvan Laborijn namens de gemeente zorgdraagt voor de verstrekking van leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne;
- Partijen met elkaar om de tafel hebben gezeten en zijn overeengekomen om de bestaande bekostigingswijze met terugwerkende kracht te wijzigen;
- Partijen in dit Addendum de aanpassingen wensen vast te leggen.

Artikel 1: Heroverweging Financiering en betaling

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst van 4 april 2023 ontvangt Laborijn vanaf 1 januari 2025 voor de bekostiging van haar uitvoeringskosten van de gemeente een vergoeding die gebaseerd is op de normering voor "verstrekkingen en burgerzaken" die het Rijk hanteert ten opzichte van de gemeente. Een en ander zoals verwoord in het kostprijsonderzoek d.d. 30 september 2024. Partijen zijn overeengekomen dat 50% van deze normbedragen bedoeld is voor de uitvoeringskosten van verstrekkingen leefgeld. Voor 2025 geldt voor de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) een bedrag van € 16 per verstrekking en voor de Particuliere Opvang Oekraïners (POO) een bedrag van € 9 per verstrekking per maand.
2. De bedragen, bedoeld in het vorige lid, worden jaarlijks aangepast op basis van de Rijksnormering.
3. Na afloop van elk kwartaal factureert Laborijn, zowel de uitvoeringskosten als de verstrekkingen leefgeld, aan de gemeente.

Artikel 2: Slotbepaling

Voor zover daarvan in dit addendum niet is afgeweken, blijft het bepaalde in de Dienstverleningsovereenkomst 3 april 2023 inclusief de bijlagen bij deze overeenkomst onverkort dan wel overeenkomstig van toepassing.

Aldus door partijen overeengekomen,

Voor Laborijn,

Voor de gemeente,

J.T. Spruit

A.B. Stapelkamp

ADDENDUM bij de Dienstverleningsovereenkomst Gemeente Doetinchem met Uitvoeringsorganisatie Laborijn over de verstrekking van leefgeld aan ontheemden uit Oekraïne, door partijen getekend op 4 april 2023.

1. De gemeente **Doetinchem**, gevestigd in Doetinchem aan de Raadhuisstraat 2, (7001 EW) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer: 09215668, vertegenwoordigd door haar burgemeester, de heer mr. M. Bouwmans MBA MPM, die handelt ter uitvoering van het besluit van burgemeester en wethouders van (invullen datum), hierna te noemen de gemeente;

en,

2. Het openbaar lichaam **LABORIJN**, gevestigd in Doetinchem aan de Terborgseweg 106 (7005 BC) en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 09202658, vertegenwoordigd door haar directeur, de heer J.T. Spruit, die handelt ter uitvoering van het besluit van het Dagelijks Bestuur van 8 april 2022 en het besluit van het Algemeen Bestuur van 7 april 2023, hierna te noemen Laborijn;

gezamenlijk verder te noemen: 'Partijen',

Overwegende dat:

- Partijen op 4 april 2023 een Dienstverleningsovereenkomst hebben gesloten op basis waarvan Laborijn namens de gemeente zorgdraagt voor de verstrekking van leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne;
- Partijen met elkaar om de tafel hebben gezeten en zijn overeengekomen om de bestaande bekostigingswijze met terugwerkende kracht te wijzigen;
- Partijen in dit Addendum de aanpassingen wensen vast te leggen.

Artikel 1: Heroverweging Financiering en betaling

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst van 4 april 2023 ontvangt Laborijn vanaf 1 januari 2025 voor de bekostiging van haar uitvoeringskosten van de gemeente een vergoeding die gebaseerd is op de normering voor "verstrekkingen en burgerzaken" die het Rijk hanteert ten opzichte van de gemeente. Een en ander zoals verwoord in het kostprijsonderzoek d.d. 30 september 2024. Partijen zijn overeengekomen dat 50% van deze normbedragen bedoeld is voor de uitvoeringskosten van verstrekkingen leefgeld. Voor 2025 geldt voor de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) een bedrag van € 16 per verstrekking en voor de Particuliere Opvang Oekraïners (POO) een bedrag van € 9 per verstrekking per maand.
2. De bedragen, bedoeld in het vorige lid, worden jaarlijks aangepast op basis van de Rijksnormering.
3. Na afloop van elk kwartaal factureert Laborijn, zowel de uitvoeringskosten als de verstrekkingen leefgeld, aan de gemeente.

Artikel 2: Slotbepaling

Voor zover daarvan in dit addendum niet is afgeweken, blijft het bepaalde in de Dienstverleningsovereenkomst 3 april 2023 inclusief de bijlagen bij deze overeenkomst onverkort dan wel overeenkomstig van toepassing.

Aldus door partijen overeengekomen,

Voor Laborijn,

Voor de gemeente,

J.T. Spruit

M. Boumans

Aan: Algemeen Bestuur
Van: Dagelijks Bestuur
Betreft: Overeenkomst grondverkoop aan gemeente Doetinchem
Datum: 24 oktober 2025

Inleiding

Graag informeert het DB het AB middels deze notitie over de stand van zaken rond de grondverkoop van een deel van de Laborijnkavel aan de gemeente Doetinchem. We zijn druk aan de slag met de realisatie van onze nieuwbouw. Onderdeel van het vastgestelde plan is de verkoop van een deel van de eigen kavel. Daarbij gaat het om het deel dat na oplevering van de nieuwbouw en sloop van de huidige panden niet meer noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering van Laborijn. De gemeente Doetinchem heeft een gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op deze resterende percelen om daarmee de verdere ontwikkeling van het stationsgebied veilig te stellen. In een eerdere fase werd met de gemeente Doetinchem al overeenstemming bereikt over een marktconforme verkoopprijs. In de afgelopen periode zijn alle details uitgewerkt in een overeenkomst. Partijen hebben inmiddels overeenstemming bereikt. Ondertekening vindt plaats op 27 oktober a.s.

Vaststelling en ondertekening overeenkomst

Het Algemeen Bestuur heeft al op 24 oktober 2023 besloten over het huisvestingskader. Onderdeel van de besluitvorming vormde de verkoop van een deel van de huidige Laborijn kavel. Het Dagelijks Bestuur is bevoegd te besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen. De voorgenomen verkoop past binnen het door het AB vastgestelde kader. Het AB zal direct na het vaststellen van de koopovereenkomst door het DB schriftelijk worden geïnformeerd. De voorliggende overeenkomst is via een intensief proces tot stand gekomen. Hierin heeft Laborijn zich laten bijstaan door een gespecialiseerd jurist van Damsté Advocaten. De overeenkomst is inmiddels zowel door de Stuurgroep Nieuwbouw als het Dagelijks Bestuur vastgesteld. Het tekenmoment met de gemeente Doetinchem staat gepland op maandag 27 oktober 2025. In de DB-vergadering op 12 september heeft de voorzitter besloten voor de ondertekening van de overeenkomst een volmacht te verstrekken aan de heer T.M.M. Kok, Lid van het AB en voorzitter van de stuurgroep Nieuwbouw.

Inhoud van de overeenkomst

Binnen de overeenkomst maken Laborijn en de Gemeente Doetinchem, aanvullend op de grondoverdracht, over meer samenhangende onderwerpen bindende afspraken. In de kern gaat het om:

1. De verkoop van 30.143 m² Laborijn grond aan de gemeente Doetinchem tegen een marktconforme waarde, hetgeen op basis van uitgevoerde taxaties is vastgesteld;
2. Laborijn levert haar grond per 1 april 2027 als bouwrijpe kavel. Partijen hebben afspraken gemaakt wat hieronder wordt verstaan. Onderdeel van deze afspraken is dat Laborijn zorgdraagt voor de sloop van de bebouwing. De gemeente Doetinchem is verantwoordelijk voor de sanering van grond. Laborijn betaalt hiervoor eenmalig een "fixed fee". Dit bedrag is tot stand gekomen op grond van uitgevoerd bodemonderzoek;
3. De gemeente Doetinchem is verantwoordelijk voor de inrichting van de buitenruimte rondom de nieuwbouw van Laborijn. Laborijn betaalt hiervoor een eenmalige vergoeding. Partijen hebben afspraken gemaakt over de inrichting daarvan;
4. De gemeente realiseert naast de nieuwbouw van Laborijn een parkeergarage. Deze garage voorziet, naast parkeerplaatsen voor Laborijn, in een bredere functie voor het

te ontwikkelen gebied. Laborijn betaalt een eenmalige vergoeding voor de realisatie en beheer van 120 parkeerplaatsen in de garage. In de parkeergarage wordt voor Laborijn tevens een fietsenstalling gerealiseerd. Voor zowel het parkeren als de fietsenstalling wordt een “erfdienstbaarheid” gerealiseerd en vastgelegd bij de notaris. Hierdoor is Laborijn (of haar rechtsopvolgers) verzekerd van het gebruik zonder jaarlijkse kosten;

5. Tussen het pand van Laborijn en de parkeergarage wordt door de gemeente een openbare “kiss and ride” zone gerealiseerd. Deze is zo gepositioneerd dat medewerkers en/of inwoners die gebruik maken van taxi- of groepsvervoer dicht bij het pand veilig kunnen in- en uitstappen.

Bekendmaking van de grondverkoop

Een openbaar lichaam zoals Laborijn mag *geen* onroerende zaken exclusief aan één partij aanbieden zonder dit vooraf bekend te maken (Didam arrest). Laborijn geeft invulling aan de eis tot bekendmaking via bijgaande publicatietekst in het blad gemeenschappelijke regelingen op www.officielebekendmakingen.nl. Dit zal plaatsvinden op maandag 27 oktober 2025.

Servicememo septembercirculaire en definitief BUIG budget 2025

Aan: Dagelijks Bestuur
Van: Directie
Betreft: Septembercirculaire en definitief BUIG budget 2025
Datum: 31 oktober 2025
Bijlage: Toelichting definitief macrobudget BUIG 2025

Inleiding

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De septembercirculaire 2025 informeert u over de gemeentefondsuitkeringen voor 2025 en verder, gebaseerd op de Miljoenennota 2026 en de bijbehorende ontwerpbegroting van het gemeentefonds.

Daarnaast is eind september het definitief budget BUIG over 2025 bekend geworden. In deze servicememo behandelen wij de mutaties van de budgetten die voor Laborijn van belang zijn.

Mutatie budgetten

BUIG

Het definitieve BUIG budget is per 30 september 2025 bekend gemaakt. Voor de gemeente Aalten is er een toename van € 378.051 en voor Doetinchem van € 1.518.428 ten opzichte van het nader voorlopig budget. In onderstaande tabel is het verloop van de budgetten BUIG in 2025 per gemeente weergegeven.

Buig budget 2025	voorlopig budget	nader voorlopig budget	definitief budget	Verschil definitief budget - nader voorlopig budget
Aalten	5.925.275	5.766.657	6.144.708	378.051
Doetinchem	23.773.540	23.060.575	24.579.003	1.518.428
Laborijn	29.698.815	28.827.232	30.723.711	1.896.479

Het definitief budget BUIG afgezet tegen de prognose voor 2025 levert het volgende beeld op:

Verwacht BUIG resultaat ten opzichte van het definitieve budget 2025	Aalten	Doetinchem	Laborijn
Definitief budget BUIG	6.144.708	24.579.003	30.723.711
Prognose BUIG kosten -/-	6.254.719	23.641.784	29.896.503
Verwacht resultaat	-110.011	937.219	827.208

Voor de gemeente Aalten resteert naar verwachting nog een tekort van € 110.000. Het tekort bedraagt 1,8% van het budget waardoor de gemeente niet in aanmerking komt voor een vangnetuitkering BUIG. Voor de gemeente Doetinchem wordt een overschot verwacht van € 937.000. Het definitieve resultaat wordt bekend bij het opmaken van de jaarrekening, nadat de accountantscontrole is afgerond.

Wsw

De rijksbijdrage Wsw is tijdens de meicirculaire opgehoogd met € 877.864. Dit was al opgenomen in de prognose van de 2^e kwartaalrapportage van 2025. De rijksbijdrage is bij de septembercirculaire niet verder aangepast. Deze middelen worden opgenomen in de 2^e gewijzigde begroting 2025. Ook in de komende jaren is het budget positief bijgesteld. Deze bijstellingen nemen we mee in de 1^e gewijzigde begroting 2026 en de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

Gemeente	2025	2026	2027	2028	2029
Aalten	6.745.703	6.306.115	6.047.066	5.628.227	5.217.384
Doetinchem	8.432.486	8.180.957	7.925.236	7.650.770	7.240.033
Montferland	4.578.898	4.382.149	4.116.691	3.946.223	3.816.394
totaal	19.757.086	18.869.221	18.088.994	17.225.219	16.273.810
opgenomen in begroting	18.879.222	18.142.933	17.396.241	16.476.911	15.619.529
voordeel tov begroting	877.864	726.288	692.752	748.308	654.281

Compensatie medewerkers Cao Wsw en Cao Aan de Slag medewerkers

Via het amendement Van Kent komt dit jaar € 40 miljoen beschikbaar voor de achteruitgang door nieuwe belastingmaatregelen. In het amendement staat eenvoud en efficiëntie voorop. Daarom krijgen álle medewerkers die vallen onder de cao Aan de Slag en cao SW hetzelfde bedrag uitgekeerd. De individuele compensatie bedraagt € 504 bruto voor heel 2025. Dit komt neer op zo'n €42 per maand. Naar verwachting kan dit op zijn vroegst in november 2025 worden uitgekeerd aan alle mensen die op dat moment een actief dienstverband hebben. De middelen hiervoor worden naar verwachting bij de decembercirculaire beschikbaar gesteld aan de grootste gemeente middels een decentralisatie uitkering. Deze compensatie is ook voor 2026-2028 beschikbaar echter is het bedrag lager. Laborijn zal de vrije ruimte die naar verwachting nog resteert over 2025 te benutten om een deel netto uit te keren. Op dit moment is de verwachting dat dit 125 euro netto per medewerker zal zijn.

Beschut werk

De middelen voor beschut werk zijn in de septembercirculaire verhoogd. Voor de jaren 2025 tot en met 2027 zijn de middelen extra verhoogd om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Voor werknemers met een indicatie beschut werk zal een forfaitaire LKS (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) worden ingevoerd. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage Beschut Werk (IU Participatie).

Gemeente	2025	2026	2027	2028	2029
Aalten	167.656	180.164	192.669	165.888	176.093
Doetinchem	782.393	840.766	899.121	774.145	821.766
totaal	950.048	1.020.931	1.091.790	940.034	997.858
opgenomen in begroting	196.973	787.174	842.331	896.859	952.024
voordeel tov begroting	*	233.757	249.459	43.175	45.834

verhoging tov meicirc 182.817
op te nemen in 2e begr.wijz

*geen bedrag ingevuld in verband met financiële afspraak over 2025

Voor het jaar 2025 is afgesproken dat Laborijn niet alle beschut werk middelen ontvangt van de gemeenten. De gemeenten Aalten en Doetinchem hebben aangegeven dat Laborijn wel kan rekenen op de verhoging van het beschut werk budget tussen de mei en septembercirculaire over het jaar 2025. Dit betekent dat Laborijn nog € 182.817 aan middelen opneemt in de 2^e gewijzigde begroting. Vanaf 2026 ontvangt Laborijn integraal alle

middelen beschut werk. Nu de middelen zijn verhoogd worden deze opgenomen in de 1^e gewijzigde begroting 2026 en begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

Impulsbudget sociale infrastructuur (DGI)

Het impulsbudget sociale infrastructuur is enkel bijgesteld op basis van veranderingen in samenwerkingsverbanden en de nieuwste gegevens voor de verdeelmaatstaf. De mutaties zijn relatief beperkt. Deze bijstellingen nemen we mee bij de 2^e gewijzigde begroting 2025, de 1^e gewijzigde begroting 2026 en de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

Gemeente	2025	2026	2027	2028	2029
Aalten	32.421	35.623	38.331	41.042	43.759
Doetinchem	111.456	121.711	130.964	140.228	149.510
Totaal	143.877	157.333	169.295	181.271	193.269
opgenomen in begroting	144.691	155.652	168.076	179.037	190.730
voordeel tov begroting	-814	1.681	1.219	2.234	2.539

SPUKS onderwijsroute en inburgeringsvoorzieningen

De SPUKS voor de inburgering zijn niet gemuteerd. Er is eind 2024 een voorlopig bedrag toegekend over 2025 en dit wordt, op basis van van de werkelijke aantallen op 31-12-2025, definitief vastgesteld. Dit definitieve budget wordt opgenomen bij het opstellen van de jaarstukken 2025.

De SPUK voor de onderwijsroute inburgering gaat vanaf 2026 op in de algemene specifieke uitkering voor inburgering. Daarbij wordt het budget voor 2026 tot en met 2029 verhoogd, zodat gemeenten een gemiddelde trajectprijs van € 17.000 kunnen gaan betalen. Het totaal beschikbare budget beweegt vanaf volgend jaar dus mee met het aantal inburgeraars in de onderwijsroute.

Compensatie transitievergoeding stopt per 1 juli 2026

Vanaf juli 2026 worden de betaalde transitievergoedingen aan medewerkers die na 2 jaar ziekte verplicht uit dienst gaan niet meer gecompenseerd door het UWV. Dit komt met name voor bij Wsw-medewerkers. Voor Laborijn heeft dit een financiële impact variërend van 1,5 tot 2,5 ton per jaar (afhankelijk van het aantal medewerkers dat met een transitievergoeding uit dienst gaat). Hierdoor zal de loonsom Wsw toenemen vanaf juli 2026.

Implementatiemiddelen Participatiewet in balans

Gemeenten ontvangen middelen voor de implementatie van het wetsvoorstel. Het gaat in totaal om € 55 miljoen in 2025-2027. Deze middelen zijn met de septembercircularisatie 2025 overgemaakt naar de algemene uitkering (cluster Participatie).

De implementatie van de Participatiewet in balans zal grotendeels bij Laborijn liggen. De middelen voor 2025 worden besteed de kosten van communicatie naar de doelgroep, training en voorlichting van de medewerkers, aanpassen van instructies, het handboek, de werkprocessen en de technische systemen. Daarnaast zal mogelijk extra capaciteit moeten worden ingehuurd.

Laborijn komt bij de 2^e gewijzigde begroting 2025 met het voorstel om de middelen voor 2025 in z'n geheel aan Laborijn beschikbaar te stellen. Voor de middelen 2026 en 2027 treden we in een later moment in overleg wat een passende verdeling is.

	2025	2026	2027	Totaal
Aalten	39.366	16.409	3.386	59.161
Doetinchem	128.926	53.744	11.089	193.759
Totaal	168.292	70.153	14.475	252.920

Advies

Kennis te nemen van dit memo en de bijlage.

Gevraagd besluit

1. De mutatie in de budgetten op hierboven vermelde (gebruikelijke) wijze te verwerken in de 2^e begrotingswijziging 2025, 1^e gewijzigde begroting 2026 en de nog op te stellen begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Doetinchem, 31 oktober 2025

J.T. Spruit

Algemeen directeur

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn

De secretaris

J.T. Spruit

De voorzitter

drs. E.J. Huizinga MBA

Aan: Algemeen bestuur Laborijn
Van: Dagelijks bestuur Laborijn
Betreft: Memo afwegingskader dienstverleningsverzoeken Laborijn
Datum: 19 december 2025

Inleiding

In het proces om te komen tot de Kadernota 2026 - 2029 is geconcludeerd dat het wenselijk is om met elkaar te komen tot een afwegingskader voor het kunnen beoordelen van nieuwe verzoeken tot het leveren van dienstverlening. Nieuwe dienstverleningsverzoeken dienen immers een bijdrage te leveren aan Laborijn.

Om tot dit kader te komen, hebben we de afgelopen maanden een proces met elkaar doorlopen. Daarin is op lokaal niveau per GR-gemeente mening vormend gesproken. Met als volgende stap een ambtelijk-bestuurlijke werksessie met betrokkenen van alle 3 GR-gemeenten en Laborijn. Tijdens deze sessie hebben we op basis van 4 mogelijke lijnen met elkaar gesproken over de koersherijking van Laborijn en het richting gevende afwegingskader dat hier ondersteunend aan is.

De gemeenschappelijke deler in al onze verhalen

Met de 3 huidige GR-gemeenten zijn we het unaniem met elkaar eens over dat het van belang is dat we gezamenlijk een *gedeelde visie* met elkaar hebben én houden. In alle verhalen komen herhaaldelijk de kernbegrippen *'de inwoner centraal'* en *'integraliteit'* expliciet naar voren. We willen de *krachtige identiteit en positie van Laborijn* behouden.

De koersherijking op basis van 4 mogelijke lijnen en het afwegingskader

Begin 2023 is de koers van Laborijn neergezet. Met het proces van de afgelopen maanden hebben wij 2,5 jaar later deze koers herijkt. Dit op basis van de volgende 4 mogelijke lijnen:

1. *Je brengt als huidige GR-partner zelf meer taken/werkzaamheden in*
2. *Andere gemeenten brengen meer taken bij Laborijn onder op basis van dienstverleningsovereenkomsten (DVO's)*
3. *De GR-Laborijn wordt uitgebreid met (een) nieuwe deelnemer(s) in de GR*
4. *a) We gaan (structureel) samenwerken met andere GR'en*
b) We gaan fuseren met andere GR'en

Op basis van de koers van Laborijn is vervolgens een inhoudelijk afwegingskader opgesteld, zowel voor DVO-dienstverlening (lijn 2) als voor toetreding tot de GR Laborijn (lijn 3). Toekomstige dienstverleningsverzoeken worden aan dit kader getoetst.

Advies

1. Kennisnemen van het doorlopen proces om vanuit de koers van Laborijn te komen tot het inhoudelijk afwegingskader voor zowel DVO-dienstverlening als toetreding tot de GR Laborijn, waaraan toekomstige dienstverleningsverzoeken worden getoetst, en daarmee te hebben voldaan aan de kadernota-afspraken.

Doetinchem, 19 december 2025

Het Dagelijks Bestuur van Laborijn

Secretaris

J.T. Spruit

De voorzitter

drs. E.J. Huizinga MBA